

„Érted vagyok”

(Exodus 3,14)

Közösségi
és családi
folyóirat

I. évf. 1. szám
1990. május
29,— Ft

**A SZERELEM MŰVÉSZET!
NE FELEJTSÜK EL
A BÁTORSÁGOT!
A CSALÁD MEGSEBESÜLT
A CSALÁD ALAPÍTVÁNY ÉLŐ
NEMZETI KINCS PÁLYÁZATA
A FÖLD NAPJA**

**GYEREKMESE ÉS SZÍNEZŐ
A HAJNAL LEÁNYA
MEGZENÉSÍTETT VERSEK
KOTTÁK
ÖKOLÓGIAI KÖVETELÉSEK
ISTEN HALLGATÁSA
NEM BELEEGYEZÉS!**

„Ott voltam,
...amikor határt
szabott a ten-
gernek, hogy a
víz át ne léphes-
se partját,
amikor kimérte
a föld alapjait,
én már mellette
voltam, mint
kedvence,
és gyönyörűsé-
ge voltam nap
mint nap, színe
előtt játszadoz-
va mindenkor.”
(A Bölcsesség
8,29-30)

Isten hallgatása nem beleegyezés!

Hogyan állhat egy folyóirat Isten oldalára?

A JÉZUSI ESZME KÜZDELME AZ INFORMÁCIÓS HATALOMMAL

A hatalom három pilléren áll: az erőszak, a pénz és információ monopóliumán. Jézus nem szállt be a ringbe az erőszak terén, nem kérte a tizenkét ezred angyalt, követőit is a szeltdségre tanította. Nem szállt be igazán a gazdasági ringbe sem, nem hozott létre jólmenő élelmiszeripari vagy egészségügyi vállalkozást, de ezen a téren már cselekedett, kenyeret osztott, beteget gyógyított, és tanítást is adott arról, hogyan bánjunk kis pénzünkkel. A harmadik területen viszont teljes erővel a küzdőtérre lépett, szembeszállt az információs hatalommal. János evangéliuma egyenesen Logosz-nak, Igének, bölcs szónak mondja Jézust: Istentől jövő információnak.

Látva a gazdaság, a politika és az ideológia információs hatalmát, milyen kritériumokat kell egy lapnak betartania, hogy Isten oldalára álljon és árulóvá ne legyen ebben a történelmi küzdelemben?

„A világosság fénylik a sötétségben és a sötétség nem bír vele.” (Jn 1,5)

Ez a jánosi mondat elsősorban nem azt hangsúlyozza, hogy a sötétség nem birtokolja, nem fogta föl, nem fogadta be a világosságot, hanem azt, hogy nem tudja legyőzni, nem bír el vele, nem tudja elnyomni. A tömeghatást tekintve Jézus életében a sötétség túlnyomó maradt (nem tette magáévá a fényt, nem bír fényvel), de nem tudta elnyomni a fényt (nem bírt el vele). Ez jellemző végig a történelemben s ma is. A jézuskövetőknek nem szabad elkeseredniük, hogy fényük elenyésző a politika, az ideológia és a gazdaság széles hatásához képest. Isten ártatlan gyermekeinek úgy kell fényleniük a gonoszság és romlottság közepette, mint a csillagoknak a mindenségben (vö. Fil 2,15): nem tudnak világosságot támasztani, mint a nap (Krisztus második eljövetele), de vonzanak, irányt jeleznek a jószándékú embereknek (mint Krisztus az első eljövetelekor).

A tömegkommunikáció két fő kérdése a módszer és az eredmény: *milyen módszereket szentesít a cél és ezek eredményeként mi köztudott?*

1. A képmutatás

Az erőszak szavai mindig rosszak. A följelentés, az üldözött rejtekhelyének elárulása még szó csupán, de már az erőszak eszközeit mozgósítja. Érvelés helyett formális tekintélyre hivatkozni valójában rejtett fenyegetés, emlékeztetés az erőfölényre, hiszen erőfölény nélkül nem állhat fenn formális tekintély. Az erőszakkal szövetkező szavakat, eszközöket semmilyen cél nem szentesítheti.

Más szavak, módszerek akkor válnak gonosszá, amikor az erőszak alkalmazza

őket. Igazat mondani, érvelni, bűnvallást tenni helyes. De a 'hamis' tanúk (Jézus perében) hiába mondanak igazat, ha ártó szándékkal teszik. A vallási vezetők érve hiába helytálló látszólag (Jézus nem lehet a Messiás, mert „előbb Illésnek kell eljőnie”), mégis képmutatás, hiszen már megtörtént, hogy az újra eljött Illéssel (a Keresztelővel) „kényük-kedvük szerint bántak el”. Ez a képmutatás ugyanolyan arcpíritó, mint amikor elhátározzák a feltámasztott Lázár megölését, hogy kétségbevonhassák a csoda valódiságát.

Vajon még a bűnbánat is állhat az erőszak szolgálatában? „Jaj nektek, ti képmutatók! A prófétáknak síremléket építetek s azt mondjátok: Ha atyáink idejében éltünk volna, nem lettünk volna részesei, mint ők, a próféta vére ontásában. Ezzel magatok is megvalljátok, hogy a próféták gyilkosainak vagytok a fiai!” (Mt 23,29) Miért nem örül Jézus a vallási vezetők bűnvallásának? Mert mindez csak képmutatás, valójában nem tanultak a múltból és nem változtak semmit, hiszen már készülnek az újabb prófétagyilkolásra (Mt 23,34). Csak hatalmukat akarják erősíteni, gonoszságukat álcázni a 'reformretorikával', 'bűnvallással' — képmutatással.

A módszerek, szavak megítélésében segítő kritériumok: *hatásukban* az erőszakot gyengítik vagy szítják? a nyomorulttal való szolidaritást növelik vagy a hatalmat támogatják? „Arra kent föl a Lélek, hogy ...fölszabadítsam az elnyomottakat” (L 4,18).

A cenzúra a képmutatás szerves része. Szüksége van rá, hogy le ne lepleződjön: „Akí gonoszat cselekszik, az gyűlöli a világosságot és nem megy a világosságra, nehogy lelepleződjene tettei. Aki viszont a jót teszi, az a világosságra megy...” (J 3,20-21). Ez a kritérium egymagában leleplezi az olyan sajtót, amely csak nevében 'egyházi'.

2. Tanuljunk Jézustól

Küzdenek Jézus ellen eltitkolással, el-lenérve és megbélyegzések terjesztésével, formális tekintélyekre támaszkodva, botránkozásuk és fölháborodásuk közhírré tételével, a tömeg előtti lejáratással, a mellette tanúskodók megfélemlítésével, végzettségének és megbízatásának számonkérésével, a megháborodottság, az ördöggel cimborálás, az eretnekség és az istenkáromlás rágalomával, a hagyományok súlyával, az Írás tekintélyével, politikai csapdákkal, stb.

Jézus viszont, amikor figyelmeztetik: „tisztában vagy vele, hogy megbotránkoztattad őket?” és „ha ilyeneket mondasz, minket is gyalázol!” — nemhogy szelődülne, hanem rátesz még egy lapáttal. „Bizony jaj nektek is ...”. Nem tanulta az Írásokat? No és? Nem a végzettség, szenteltség, megbízottság számít, hanem az Írás ismerete. A hagyományokkal érvelők alól kihúzza a talajt: hagyományok csak emberi parancs, amivel kijátszátok Isten parancsát. Az Írással érvelésben viszont verhetetlen. A csapdák elkerülésében leleményes.

Jézus nagy nyilvánosságot teremtett magának. Mivel a hatalomnak sem álltak rendelkezésére a tömegszónoklatnál sokkal hatékonyabb eszközök, nem tudtak olyan erős előítéletet kelteni körülötte, hogy ne álljanak vele szóba az emberek. Ellenfelei kénytelenek voltak a tömeg előtt vitázni vele. Ez az igazság és a személyes tanúságtételnek kedvezett. A történelem megtanította az információs hatalmat, hogy a cirkusz növeli a vértanúk tanúságának hatékonyságát, ezért az akkori főpapoknál sokkal jobban vigyáz az információs monopóliumra. A technika segíti ebben: a tömegkommunikációs eszközökkel nem versenyezhet a személyes föllépés. A végeredmény azonban hasonló: az akkori főpapok saj-

tó nélkül is Jézus ellen tudták fordítani a népet.

3. Küzdelem a jóhír puszta.létéért

Tömeghatásuk eszközei messze fölülmúlják Jézus lehetőségeit, de nem tudják megakadályozni Jézus közismertté válását, mert Jézus nem lassul meg a hírhedség és az életveszély növekedésétől. Tanítását azonban már sikerül elferdíteniük a köztudatban. Sőt nemcsak a tömegeket tudják Jézus ellen fordítani, de még legbensőbb tanítványi körét is el tudják néha bizonytalanítani. Ezek Jézus legkeserűbb pillanatai. Nagyon óvja a népet is, a tanítványokat is az információ monopóliummal rendelkező ideológiától.

Végső soron képmutatással, hazugsággal, a kiközösítés erejével, cselszövésével, rendőrségükkel, a világi elnyomó hatalommal is együttműködve, följelentéssel, az államellenesség és lázítás vádjával győzik le — fizikailag.

A nyílt erőszak — miközben védi —, állandóan támaszkodik is az információs hatalomra. Amikor az információs monopóliumon rés támad, ez nyomban zavart okoz. A templomórság 'köztudatát' megzavarja a közvetlen találkozásuk Jézussal: nem fogják el, mert „ember így még nem beszélt”. Ha a cselszövés kitudódna, „zavargás támadhat a nép közt”. (Mk 14,2).

Jézus nagyon törekedett a képmutatás leleplezésére, a rendelkezésére álló legnagyobb nyilvánosság előtt. Nem gondolta, hogy a rossz vezetőktől való óvás 'az egyház' bűneinek kitergetése. Nem gondolja, hogy az indulatosság, a kemény erkölcsi vádolás (nem bírói! csak erkölcsi!) szeretetlenség az erőszakmentesség szájából a hatalom felé.

4. Jézust és követőit eszmeileg is legyőzhetik?

Eszméket nem lehet fizikailag legyőzni. De a főpapok jól értettek az uralkodáshoz. Mint minden idők 'szent' hatalmai, 'eszmei' (valójában tömegkommunikációs!) győzelmüket Isten 'beleegyezés' hallgatására tudták ráépíteni. „Ha ő az Isten választotta, mentse meg most magát! Szálljon le a keresztről a szemünk láttára és hiszünk neki!” (Mk 15,32).

Isten legfőbb tanúskodása Jézus mellett (a föltámadás) nem tömegkommunikációs esemény. Csak keveseknek jelenik meg, a hír pedig a tömegkommunikációba már hatástalanítva (a lefizetett katonák hazugságával) kerül be.

Minden hatalom építhet azóta is Isten hallgatására: „Uralkodom — tehát Isten helyesli az uralkodásomat!” Ez természetesen csak addig működik, amíg a tétel első fele érvényes. Amikor a zsidó főpapság hatalmát elsöpörte Róma nagyobb erőszaka, akkor a tömegkommunikációs győzelem is az új győztesek kezébe került. A zsidóüldözések során még jogtalanabban használták ki ellenük Isten hallgatását, mert míg ők legalább egy erőszakot nem teljesen kizáró öszövetségi Isten nevében jártak el, addig őket (és Jézus sok követőjét) már a szelíd Jézus nevében, 'hallgatólagos beleegyezésével' ölték.

A sztálinista diktatúrák igen gyenge alapon álltak, mivel a népre hivatkoztak. Amikor a lengyel munkások milliói beléptek a Szolidaritás szakszervezetbe, nyilvánvalóvá vált, hogy a munkáspárt a munkásokkal szemben hivatkozik a munkásságra. Istenre sokkal biztonságosabban lehet hivatkozni, mert nem lép föl akkor sem, amikor visszaélnék a nevével. Amíg a fáraó, a császár stb. maga volt az Isten, addig a birodalom bukása magával rántotta az államvallást is. De egy a hatalmat csupán támogató, de azzal nem azonos államvallás a különféle birodalmak bukásakor mindig át tud nyergelni a megdőntő hatalom államvallásává, hiszen ideológiai igazolásra minden hatalomnak szüksége van. „Íme Isten bizonyossága az igaz vallás mellett!”

A jézusi jóhír a szegényeknek: Isten hallgatása nem beleegyezés! „A gonosz szolgálja magát: Uram késlekedik” — és veri szolgatársait és dőzsöl. De ura megjön majd, amikor nem is sejtí, és kegyetlenül megbünteti, a képmutatók sorsára juttatja!” (Mt 24,48)

5. A Lélek ott fúj, ahol akar

Az Írásra hivatkozó vitákban Jézus azért győzhetett, mert az akkori magasklérus még nem állította, hogy egyedül ők értelmezik helyesen a Szentírást. Bár ők ültek „Mózes tanítószékében”, nem mondták Jézusnak, hogy 'azt nem úgy kell érteni'. Csírájában megjelent ugyan az eretnokség vádja: „szamaritánus”, „ördögöl cimborál”, tehát Jézus szavára — „A Lélek ott fúj, ahol akar” — magukban rámondták: „Azt mi vagyunk jogosultak eldönteni, hogy belőled a Lélek vagy az ördög szele fúj”, de ezt nem tudták dogmatikus erőre emelni. Abban a népben 'túl nagy' volt az erkölcsösség becsülete, felülmúlta a jog és a dogma erejét. Ezért a „szabad-e szombaton jót tenni?” kérdésre gyilkos dühükben is hallgattak, nem tudtak nem-mel válaszolni. A vakonszületett érvére — „Tudjuk, hogy Isten nem hallgatja meg a bűnő-

söket” — csak kidobásával tudtak válaszolni. Amikor Jézusnak igaza volt, akkor elhallgattak s maguk közt őszintén a nyers erőszakos megoldásról tanakodtak.

De végül nem használtak az írás érveivel való győzelmek, sőt a „melyik jótetemért akartok megölni?” erkölcsi hivatkozás sem. A főpap eszmei győzelmé itt is teljes lett: „Káromkodott! Mi szükségünk van még tanúkra.” Eldöntötték, hogy nem a Lélek szólt belőle.

6. Következtetések

A közösségi információterben a személyes tanúság versenyképes a tömegkommunikációs hatással. Vállalni kell a hírhedséget, a kockázatot és a nyilvános vitát. Meg kell tanulni fölfedezni az információs hatalom hatásait a tömegkommunikációban.

Független sajtók. Helyi önkormányzatok pénzügyileg is. Közösségi ellenőrzés, nyilvánosság az intézmények ügyeiben.

Néhány kritérium az evangélium alapján: milyennek kell lennie egy keresztény folyóiratnak?

— „Ingyen kaptátok, ingyen is adjátok” szellemében szolgáló szerzők és munkatársak. (Ha egy közösség céljának megvalósulásában a közösségnek egy rátermett tagja kiemelkedően sokat tudna tenni, ha pénzkereső idejét is erre szánhatná, akkor a munkáját figyelemmel kíséror közösség eltarthatja őt a keresztény egyszerűség szintjén, mint ahogy egy férj 'eltartja' a feleségét. De az ilyen szolgálatnak semmi köze az intézményesített bérmunkához.)

— Nem „tanítói” tekintélyt követelő szerzőket, írásokat közöl, hiszen „ne hívatok senkit tanítónak, ti mindannyian testvérek vagytok”.

— Becstelenség, cenzúra helyett a világgosság szeretete, a védekezés lehetőségének megadása.

— „A szót fekve is ki lehet mondani!” Életpéldával hitelesített írások.

— Nem az elnyomás támogatása, hanem szolidaritás a némaságba kényszerítettekkel.

— Nem végzettség, pozíció, szentelttség szerinti értékrendet sugall, hanem „gyümölcssekről ismeritek föl a hamis vagy igaz profétát”.

Simonyi Gyula

Lapunknak ezt az ars poeticáját németül is közöljük, hogy olvasóink bemutathassák a lap szellemiségét magyarul nem tudó ismerőseiknek.

„Napján az Úrnak, ki feltámadott”

*Az nem lehet, hogy milliók fohásza
Örökké visszamálljon rólad, ég!
És annyi vér — a szabadság kovásza —
Posvány maradjon, hol előnteték.
Támadni kell, mind nagyobb körökben,
Életnek ott, hol a mártír-tetem
Magát kiforrrja csendes földi rögben!
Légy hű, s bízzál jövődbe, nemzetem.*

...
*És vissza nem foly az időnek árja,
Előre duzzad feltarthatlanul —*

...
*De szállva, im, első között a sorban,
Vásznunk dagad, hajónk előre megy!*

(Magányban, 1861)

Cím és mottó egyaránt Aranytól. Lantjától remélve ihletet szeretnék valami méltót írni. Méltót Ahhoz, aki feltámadott... feltámadására emlékezvén.

Jézus hitt az Országban

Nem a Mennországban. Abban nem kellett hinnie. Onnan jött. Azt megtapasztalta. Arról tudta, hogy van. Egy másik Országban hitt. És akkor hitt benne, amikor ezt az Országot még csak egy tucat nagyobbára tizenéves fiatal alkotta. Fiatalok, de mindenre, akár halálra is elszántak... akik az utolsó vacsorán késznek mondják magukat Jézussal együtt börtönbe és halálba menni, bár néhány órával később fej- és reményvesztetten menekülnek és megtagadják őt... Miért? Azért, hogy mégse kelljen Jézussal együtt börtönbe és halálba menniök. (Majd később megteszik.) Ők voltak csupán Jézus számára az Ország népe, s ő mégis hitt az Országban, bár tudta, hogy magára hagyják majd őt. Illúziók nélkül hitt az Országban. S mivel hitt, biztatni is tudott: „Bízzatok, én legyőztem a világot!” (Jn 16, 33). Miféle világot? Az embertiprás világát, melyet csak az győzhet le, aki kész börtönbe és halálba is menni, hogy ne kényszerüljön embert tiporni. Jézus abban az Országban hitt, amelyben nem tiporják meg az embert. Ezért aztán aki hisz, érti Arany szavait: „Légy hű, s bízzál jövődbe, nemzetem!” Aki hisz, az a nehéz órákban is hűséges marad. Hűséges? Mihez? Ahhoz a mindnyájunk lelkiismeretében élő meggyőződéshez, amelyet tisztán és félreérthetetlenül fogalmaz meg ugyancsak Arany: „Ember lenni mindég, minden körülményben” (Domonkos napra 1851)

Jézusnak semmi sem volt drága az Országért

Vállalta érte a megszégényülést is. Az embertiprótól elöl nem lehet elmenekülni. Aki nem áll közéjük, elpusztítják. Nincs menekülés sem a tárgyalóteremből, ahol embervoltokról megfélemező bírák — a hatalom parancsára és maguk is rettegvén — mondják ki az ítéletet, sem a kivégző osztagoktól. Aki értünk emberré lett, vállalta ezt is... az Ország népének sorsát. Nem szállt le a keresztről, s bárki újra megállapíthatta, hogy végül mégiscsak a másokat keresztre szegezni képes hatalmasoknak lett megint „igazuk”. A hatalmasoknak, és köztük első helyen az Isten ügyének védelmében tetszelgő és Jézus „káromkodása” miatt ruhájukat nagy jámboran megszagató po-jácá főpapoknak, az Embert eláruló írástudóknak, a kiváltságaikhoz prófétagyilkosokan kereszttől is ragaszkodóknak, „a nép véneinek”, nekik lett „igazuk”... Isten istentelen képviselőinek.

De aki bízik abban, hogy a Föld egyszer az Ember Megbecsülésének a Bolygója lesz, az nem hazudik és po-jácáskodik, hanem hűséges marad Istenhez... és ha Istenhez, akkor az emberhez... a maga teljes meggyalázódásáig menően is. Úgy marad hűséges, hogy halálig prófétál. A zsidó nyelv a prófétát tolmácsnak (nabi) mondja, Isten tolmácsának, üzenete közvetítőjének. Az üzenet tárgya mindig ez: Légy ember! Ember, aki Vörösmartynak szép szavával „istenarcu lény” (Emberrek). Istent meg kell becsülni. És az becsüli meg az Istent, aki nem tesz kivételt az emberrel. Tisztelettel fordul a cigányhoz is, csomagot visz Erdélybe a román-nak is, feltűzi maga is a sárga csillagot, mint a dán király, Boldogasszony anyánk-at énekelve rául a vasúti sínekre, ha zsidót vagy akárkit deportálni akarnak... ahogyan nem tettük. Nem, mert nem vállaltuk, hogy „zsidóbérencek” legyünk, s a következményeket.

Jézus vállalta. Mit? Mindazt a csúfságot, amit a hatalom s annak bértollnokai zúdítanak arra, aki hisz az Országban. Mi minden nem voltál szemükben?! Ördög-gel cimboráltál, prostituáltaknak voltál a barátja, félrevezetted néped, hazád el-lenségévé lettél, miattad fogják eltiporni a légiók hazád és Istened templomát Jeruzsálemben. Te pedig arcod megkemé-nyítve folytattad utadat a Város felé, bár tudtad, hogy ott korbács, szemedbe kö-pés, fejedbe tövisbozót s teljes megszég-nyenülés vár Reád. Megtetted, mert Tiéd volt a legnagyobb hatalom, mert hatal-

mad volt odahelyezni elébük az életed (vö. Jn 10,18). Megtetted, mert hatalmad volt meg nem alkudni főpapokkal. Mert hatalmad volt ragaszkodni a szeretet üzenetéhez akkor is, amikor rokon és barát, főpap és írástudó már mind meg-egyeztek abban, hogy megháborodtál. Igen, mert köztözni való bolondnak minősülsz, ha — úgy látszik — nem tudod felmérni: pusztulnia kell annak, aki ember akar maradni az embertelenségben.

Jézusnak fel kellett támadnia

Azért is, mert „vissza nem foly az időnek árja...” Nem tudom, volt-e század, amely két menetben is — a nemzeti és nemzetközi szocializmus jelszavával — magasabbra emelte volna az embertelenség zászlaját, mint a miénk. S most, ugyanezen század utolsó évtizedében már mindkettő szemétdombon hever. Nemcsak eszmeileg, gyakorlatilag is. Törvényszerűen. Úgy, mert Istenből, a Szeretetből lettünk... és az Ő képére mi is szeretni lettünk. Ha lassan is, de örölnék az Isten malmai... s az idő mégis csak a Szeretet Országának dolgozik. Akkor is, ha közben prófétáit elnémitják és keresztre parancsolják. Akkor is, mert Illés feltámad a Keresztelőben, Jézus feltámad a maga személyében és megannyi tanítványában, akik követni akarják Őt. Hazai tájakon is... amikor „a mártír-tetem magát kiforrrja csendes földi rögben”. Harangok zengése-bongása adja híruul nagyszombat délután mindenki-nek, aki meg akarja hallani: Föltámadt Krisztus e napon, alleluja, alleluja... Az embertiprót és embergyilkosok nevének nem zengenek harangok. Csak az áldozatoknak, a Jövő magjainak, mert „kik nem magvak a Jövőnek, mindig azok, akik kihullnak: világok, népek, girhes eszmék” (Ady, Az idő rostájában). Mindig feltámadnak, akik az embert szeretésre áldoz-zák életüket. A nem-girhes eszmék men-nek csak tovább.

Nem halálát megbosszulni támadt fel

Ha Jézus húsvétvasárnap végigsétál Jeruzsálem utcáin, Pilátus és annak légiói sem menthetik meg a papi fejedelmeket, hogy a nép szét ne szaggassa a próféta-gyilkosokat. Jézus azonban csendben, mikor még alig virrad, kel fel a sírból, és csak tanítványainak mutatja meg magát, hogy aztán mint Tanító folytassa munká-ját, s beszéljen övéi kis csapatának to-vább Isten, a Szeretet Országáról, mely-nek meg kell épülnie. Kell, mert ezért lett a világ.

Így tett, mert a szeretet nem ismer bosszút. A szeretet maga is belepusztulna a bosszúba. A szeretet nem bosszú, és nem tesz igazságot sem. Másképpen dolgozik. Miként művész, a szeretet is alakítani akar. Az Istentől való szeretet elkötelezettjei rendre arra inspirálnak, hogy mindenki művész legyen, mindenki alakítsa... önmagát. Mindenki, a prófétagyilkosok is. Alakítsa azzá, amivé az őt megteremtő Isten akaratából válnia kell: társait megbecsülő, azokat szolgáló akaró emberré. A szeretet „metanoiaira”, a gondolkodás és nyomában az élet átalakítására dolgozik, amit mindenki csak magában és magán végezhet el... a legértékesebb műremek, az ember szót megérdemlő ember reményében.

A szeretet sohasem akar leszámolni. A szeretet egy asztalhoz akar ülni tegnapi megtipróival, a tegnapi gyilkosokkal is. Azokkal is? Igen, a tiprókból és gyilkosokból - vastapsoló felelőtlenekből avagy szerencsétlen megfélemlítetőkkel - mára-holnapra átalakuló, megtért, mert valaha tékozló fiúkkal-lányokkal, embe-
rekkel. Széchenyi István, a legnagyobb és leghívebb magyar mondta: Oly kevesen vagyunk, hogy az apagyilkosoknak is meg kell bocsátanunk. Lehet ennél többet, jézusibbat is mondani. Ezt: minden ember Isten műremekének teremtődött. Hagy-

junk tehát időt, és adjunk lehetőséget minden embertársunknak. Hadd fogjanak hozzá ehhez a munkához azok is, akik csak most akarják elkezdni életük legfontosabb feladatának szolgálatát.

Feltámadáskor mindenki örüljön

Senki se szűköljön-féljen. Jézus annyiszor mondta tanítványainak: Ne féljete! Feltámadása után is mondta. Aki Jézus tanítványa, tovább mondja e szót azoknak, akik ma félnek. Félnék a múltjuk miatt. Továbbadják e szót nem kicsiny dolgok reményében. Nem, mert kis nemzetek is lehetnek nagyok. Minden azon fordul, van-e eszméjük, zászlajuk, melyet az Isten irányítja történelem magasba emelhet. A mindent feledni képes, a mindenkinek megbocsátani tudó, a mindenkiket közös munkához és közös asztalhoz váró szeretet lehet ma is ez az eszme és zászló. Zászló, amelyet megláthatnak az összes nemzetek itt, a Duna-tájon, és ha úgy sikeredik, még azon is túl.

Leszünk-e ilyen néppé, a szeretet népévé? Rajtam, rajtad, mindannyiunkon fordul.

Óbudavár, 1990. március
Bulányi György

Nagypéntek

*Most földre vonzott arccal
jöttem eléd.*

*Ahogy az éhező gyermekek szemét,
úgy érzem nézésed rajtam,
és lehetetlen Tőled elfordulni már,
szolgád vagyok élrángathatatlanul
Te, töviskoronás király.*

*Most benne ég a lelkem
minden lehetséges vádban,
látott és elképzelt vérontásban
és nem bírok felnézni változatlanul.*

*Most lerohad rólam e világ,
a számból a szó kipusztul,
mentségem s menekvésem sincsen:
ki lenne, ki bántani vagy
engesztelni tudna,
keresztre vert Isten?*

Dombi Tibor

Bulányi György: Keressétek az Isten Országát (KIO)

Végre megjelenhet ez a több mint ezer oldalas szentírásmagyarázat. Különlegessége a szintetizáló módszer, amelyet hallatlan munkaigényessége miatt nagyon ritkán választanak az egzegéták. A szintetizáló szentírásmagyarázat egy-egy témához az összes arról szóló részt kikeresi s együtt, szintézisben magyarázza.

A szerző piarista szerzetes, a Bokor katolikus bázisközösség alapítója. A KIO a főműve. Lényege, hogy Jézus tanítását és életét minden mástól függetlenül, tisztán önmagában tekinti, csak a négy evangéliumra támaszkodik.

A mű öt könyvből áll: I. Honnan jött? (Mit mondott Jézus Isten világáról?); II. Miért jött? (Mit mondott Jézus saját küldetéséről?); III. Az Út (Jézus szerint nekünk mit kell tennünk, hogyan kell élnünk?); IV. Nem fogadtuk be (Jézus élete); V. Az Ország (Mit mondott Jézus az Isten Országáról, a Sátán országáról és az evilági országról?). Szentírási helymutató, tárgymutató, görög szavak mutatója, belső kereshivatkozások mutatója teszi a KIO-t jól használható kézikönyvvé.

A KIO első kötet (az első két könyv) megjelent az IROT-
RON kiadásában, ára 112.— Ft.

Szokolai Lajos: Péter Bulányi

Az első hazai könyv Bulányi Györgyről: interjú életéről, egyházi (lezáratlan) perének dokumentumai és válogatás írásából. Ára 100.— Ft.

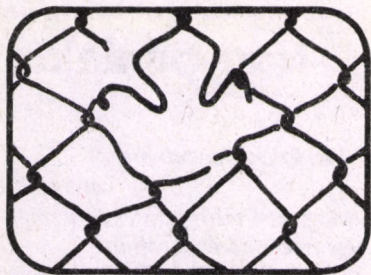
Bulányi György: Egyházrend — Erény-e az engedelmesség?

(Egyházfórum Könyvei 3., Luzern, 1989. Ára 80,— Ft)

Erény-e az engedelmesség? Egyházi berkekben furcsán hat ez a megkérdőjelezés. De ha a háborús bűnösök perében közismertté vált mentegetőzésre gondolunk — „parancsra tettem” — akkor megéreztethetjük, hogy ezt a kérdőjelet az engedelmeskedők által kiontott vér rajzolja földünkre. De hogyan épülhet föl a társadalom és az egyház engedelmesség nélkül? Erre válaszol a könyv másik tanulmánya egy alternatív egyházrend fölvezetésével, a jézusi küldetést megvalósítani képes egyház álmával. A könyv azonban mégsem utópia, mert mögötte a Bokor bázisközösség többévtizedes gyakorlati tapasztalatai állnak.

Mivel az állami és egyházi hatalom egyaránt az engedelmeskedtetésre épít, a könyv 1980-ban és 81-ben íródott két tanulmánya eddig nem jelenhetett meg. Súlyát mutatja, hogy ennek ellenére — kéziratként — foglalkozott vele már a Hittani Kongregáció is, ami nemigen történt meg más írással századunkban. Bulányi György, akit a Rákosi rendszer életfogytiglani börtönre ítelt, a Magyar Katolikus Püspöki Kar pedig megfosztott a nyilvános papi működés jogától, most először kapott nyilvánosságot. A svájci egyházi kiadó megtette, amit az egyházi hivatalok elmulasztottak: hogy a védekezés lehetőségét megadják a vádlottnak.

Mindhárom könyv megrendelhető:
Mohos László, H-1158 Budapest, Thököly u. 74.

„A Lélek arra kent föl ... és küldött el, ... hogy szabadulást hirdessek a raboknak ... és szabaddá tegyem az elnyomottakat!” (Lk 4,18)

Ne felejtjük el a bátorságot!

Már nem aktuális — mondhatná valaki —, hiszen végetért a közösségek üldözése. De ha őszintén odafigyelünk, vajon nem többre, másra, merészebbre hív mai magunknál a belső hang? Ha nem kötnek már a gondolatainkat is szorongások, ha végigmennénk olyan gondolatmeneteken, amelyeknek a végeredménye félelmetes — akkor talán úgy tudnánk gyógyítani a világot, mint Gandhi, Martin Luther King, Seneca, vagy mint Jézus. De akkor talán a sorsunk is olyan lenne. Valószínűleg nem veszítette érvényét az evangélium: „Engem üldöztek, tiéket is üldözni fognak.” (Jn 15,20).

Az elmúlt évtizedekben a magyar kereszténységet azok vitték tovább, akik a Lélek erejéből bátrak voltak. A korai egyház története mutatja, hogy az üldözések közti időszakokban a keresztények egy része elpuhult s egy újabb próbában elbukott. Ebben a rovatban olyan dokumentumokat, híreket hozunk (olvasóinktól is szívesen fogadunk ilyeneket), amelyek segítenek, hogy ne felejtjük el a bátorságot.

„DIADALMASKODUNK AZ ÁLTAL, AKI SZERET MINKET!” (Róm 8,37)

Az alábbi levelek eredetijén nagy ENGEDÉLYEZVE cenzúra-pecsét van. Nagyheti és húsvéti töredékek ezek egy házaspár napi levélváltásából, egy előzetes letartóztatás hónapjai alatt, három kisgyerek mellékleteivel.

Édes, hogy bírod a sok munkát? ... Abban reménykedtem, hogy a tárgyalásom a Nagyhéten lesz, de valójában méltatlan is volna ezt a kis szenvedést Krisztuséhoz hasonlítani. Így is az Ő közelében élem napjaimat, most különösen.

((Szépséges beszámoló a gyerekekről.)) ... Ne félj, erős vagyok. Magam sem tudtam eddig, hogy mennyi erő és kitartás rejtezik bennem. Körülöttem minden ((=a közösségek is)) rendben van. Éled a természet és a szívekben is éled a szeretet.

Nagyon sokat tanulok békességteremtésből. A mai nap jól sikerült. Szeretni kell a legnehezebbeket is itt a zárkában. Vannak szép pillanatok, például amikor mindenki valami nyugodtat csinál, vagy ha nagy a vidámság, vagy közösen eszünk.

Borzasztóan bánt, hogy még mindig nem adtam fel a csomagodat. A feladatok valahogy egymásra torlódnak mindig. Nem tudom nem marad-e ki a fogkrém. Hiába, Matykó volt a segítségem, hol kivette, hol visszátette. Pont hatra lettem kész, akkor már nem veszik föl a postán. Ne haragudj.

Most kaptam meg a 25., 26. és 27. leveled. Olyan jó a hűségés írásod! ((Csak egy van rajtam kívül a 14 fős zárkában, aki sűrűn kap levelel. Nagy tanúság arról, hogy létezik Szerelem.)) ... Nagyon örülök a Matykó vidámságának. Biztosan nagyon jó anya vagy, Édes. Nagyon köszönöm az erődöt, kitartásodat. ...

Valahányszor imádkoztok, mond meg szeretteimnek:

„Mi az igazság, kérdem a falaktól. Erre eltűnnek és a csillagok alatt valamennyien itt ültök körülöttem.”

(József A.: Esti felhőkön)

((A gyerekeknek nagybetűkkel, mert a folyóírást még nem tudták olvasni:))

DÓRI, RAJZOLD LE NEKEM, HOGY MIT JÁTSZOTOK ÉS HOGYAN LOCSOLNAK MEG. LILKÓ, TE IS RAJZOLJ, ARRÓL HOGY MIT SEGÍTETEK ÉDESANYÁNAK.

Lilkóval ma sokat beszélgettünk, mindent együtt csináltunk. Nagyon jól tett neki. Dóri alig volt itthon, de azalatt szertelen és feleselős volt. Azt hiszem, holnap neki kell a külön foglalkozás.

Jó az, ha a gyerekek ott vannak a tárgyaláson? Én sem leszek valószínűleg egészen nyugodt, meg azt sem akarom, hogy bilincsből lássanak. Ehhez még nagyon kicsik ők.

((Nagycsütörtök:)) ...Jézus is velünk virraszt a mi nehéz óráinkban. „Jó Uram, mondd meg nekem, honnan kaptad szívvedet? Honnan van a fény szemedben?” A Passio dallamai oly szépen hangzanak, amint egymásnak felelgetünk ((a börtönben lévő másik két közösségi fiúval, egymást soha nem látva, csak a szűk, visszhangos udvar hangzavarában füttyjelekként keresve)). Mi nagyon boldogok vagyunk; ti is virraszatok Krisztussal minden nap!

((Nagypéntek:))...Édes, sokat imádkoztam értetek az éjjel. Most is szólnak a harangok, ünnepi nagy bongással. Azt ünnepeljük ma, hogy az Istenember a végsőkéig kitartott abban, hogy az ő életét a jó vezérelje. Egy olyan emberiségben, ahol — mint József Attila panasolja — „a jó csak jövevény, de az érdek, mint a gazda, úgy igazgat” (Emberék).

... Azért vannak megható pillanatok. Elszállítottak valakit a zárkából. Mészszíról, ahol várakoztak, még visszakiáltott, hogy füttyüljem el neki, amit tegnap este hallott tőlem. (A virágvasárnap Hozsannát.)

((Nagyszombat:)) Krisztus sírban fekszik. Szomorúság, tehetetlenség, reménytelenség. A Sötétség végleg felülkekedett. Isten hallgat, vagy talán nincs is. Nem válaszolt Fia kiáltásaira, pedig „könyvek közt könyörgött Hozzá” szen-

vedéseiben. ((Héb 5,7)) Egyetlen fény sugar van: Krisztus jósága. De ez végtelenül szép és vonzó, még a sírtól, sírva nézve is.

((Húsvét vasárnap:)) Nagyon szépek ezek a vasárnap reggelek. Énekelnek a madarak, bonganak a harangok. Mind-egyik vasárnap ennek a Húsvétnek a visszfénye. Krisztus föltámadt! Valóban föltámadt! Zárt ajtókon át megy tanítványaihoz: Békesség nektek! Ide is be tud jönni hozzám. Nagy békességem van, a tiszta lelkiismeret békéje és a szelídség békéje.

Mindig ugyanott vagy már mióta. Nekünk meg anyni élményünk van. Bár tudom, hogy az igazi élmény a személyesség, a barátság. Sokszor hálát adok érte, hogy ezeket ott meg tudod találni.

... Szép volt a nagyhét. Ebben a helyzetben Krisztust az érzelmeimmel is jobban értem és szeretem. Örülünk is, szomorkodunk is.

... Szombaton elmentünk az ifjúsági házba, tojást festeni. Láttam azt a sok csellengő gyereket, akik hit és romantika nélkül nőnek föl. Eszembejuttottak gyermekkorom szép nagyszombatjai. Magunkat is sajnáltam, nem lettem kész a renddel, egyedül képtelen voltam olyan ünnepet teremteni.

((Mindem levélben rajzolok a gyerekektől. Itt a balkezes — még óvodás — Lilkó nagybetűs írása jobbról BALfelé sorokban, BALRanéző betűkkel, mintha tükörben írta volna:)) KEDVES, APUCI, LE, RAJZOLTAM, NEKED, HOGY, MIT, JÁCCIK, A, MATYKÓ ÉS SOK SZERETTEL GONDOLOK RÁD LILKÓ

((Húsvéthétfő:)) Biztosan nagyon vidámak vagytok, zöld a rét, tavasz, a gyerekek játszanak, a srácok fociznak. Legyetek is vidámak, Édes, mert nagyon jó élni és soha nem lesz vége az örömnünknek, csak a szomorúságnak lesz vége. Oly jó, hogy Isten adott erőt, hogy életemnek ezt a régi terhét le tudtam tenni. Valóban Húsvét, Kivonulás ez a félelem rabságából a lelkiismeret szabadságába.

A Család Alapítvány

„Élő Nemzeti Kincs” sorozata

és a Református Egyházi Megújulási Mozgalom (REMM) 1990. május 26-27-én fórumot rendez Budapesten, amelyre szeretnénk meghívni azokat a **magyarajkú hitvallókat** — határainkon innen és túlról —, akik a sztálinizmus legsötétebb időszakában sem váltak áruló írástudóvá, akik üldözést, megpróbáltatást vállaltak tettek tanúságát hitükről és reményükről. Azokat keressük, akiknek szavai, tettei, életsorsa bizonyítja: „Aki elveszti életét értem és az Evangéliumért, megtalálja azt”.

A próféták köztudottan szerények, ezért kérjük a környezetükben élő Másik Embert, adjanak hírt róluk. Szükségünk van valamennyiünknek tanúkra, akikre felnézhetünk, akik az értékek állandóságát

gát életükkel felmutatták üldözések között is, akik bizonyították, hogy a lelket megtörni semmilyen világi hatalomnak vagy diktatúrának nem sikerülhet.

Szeretnénk fórumunkon megemlékezni mindazokról, akik már nem lehetnek köztünk; a magyar Popieluskókról, a ma már nem élő hitvallókról, akiknek szenvedése megtörte az ütésre emelt kéz lendületét.

Abból a mély társadalmi, erkölcsi válságból, amelybe az el nem múló értékek szem elől tévesztése, a tudatos agyimosás, az állami narkózis következtében jutottunk, csak a megőrzött erkölcsi, szellemi és lelki tőkének számbavétele és felmutatása után remélhetünk kiutat találni.

Várjuk leveleiket: Család Alapítvány — REMM, 1476 Budapest Pf. 40.

1990. március 22.

Megkezdtek a nőknek kiadott katonakönyvek visszavonását.

Az egészségügyben dolgozó nőket 1985-ben látták el katonakönyvvel egy sokkal korábbi, de nyilvánosságra nem hozott törvény alapján. Vajon megváltozott a törvény is?

Egy székesfehérvári katolikus bázisközösség tagjai közül két fiatalasszony egyszerűen szemétkosárba dobta az ennek előkészítéséül szolgáló, postán kapott adatlapot. Az adminisztráció nem is kereste őket a továbbiakban. Egy harmadik fiatalasszonyt a kórház igazgató főorvosa próbált rábeszélni a katonakönyv átvételére, de miután kiatartott, az ügy elaludt. Egy negyedik és ötödik fiatalasszonyt a hadkiegészítő parancsnokságra hívták be, de ők sem ijedtek meg s a befért következmények ellenére nem történt semmi. Két egészségügyi szakközépiskolában érettségi előtt álló lány számára az igazgató az érettségizés feltételül szabta

az adatlap kitöltését és közölte, hogy erre a pályára nem kerülhet olyan, aki nem hajlandó átvenni a katonakönyvet. Ezért az adatlapot kitöltötték. Csak egyikük került egészségügyi munkakörbe, ő a munkába állás után a hadkiegészítő parancsnokságon nem vette át a katonakönyvet. Pénzbírsággal és állásvesztéssel fenyegették, de azután semmi nem történt.

Így visszatekintve nem érződik már, milyen félelmetes volt az az önkény, amely a nőket, az élet szülőit és táplálóit is belekényszerítette az erőszakszervezetbe. Ebben a közösségben az érintett nők a férfiaknál egyértelműbben visszautasították a részvételt a hadseregben.

Szívesen közölnénk további híreket azokról a lányokról és asszonyokról, akik a katonakönyv átvételét megtagadták vagy más módon cselekedtek a militarizálásnak e szélsőséges formája ellen.

Ereinekek-e, akik későbbre halasztják gyermekeik keresztségét?

Még a püspök is felnőttként keresztelte meg a saját fiát!

(Két történelmi adalék a keresztség felnőttkorra halasztásának helyességéhez. Forrás: Testvéreink, a szentek. Prugg Verlag, Eisenstadt 1977, 64. és 56. oldal)

Nazianzi Szent Gergely (330-390) apja Nazianz püspöke volt. Első fiukat, Gergelyt, anyja Istennek szentelte. (Ezerszer értékesebb aktus a mai formális keresztségéknél!) Isten szavát annyira szerette, hogy 'a méznél édesebbnek' tartotta. Mélyen vallásosan nevelték. (Aminék nem volt feltétele a megkereszteltség!) Korának leghíresebb iskoláiban tanult. Utolsó tanulmányi útján Görögországba, saját nevében megújította anyja ígéretét, hogy életét Istennek szenteli. (Valódi elkötelezettség, de még vár az érett felnőttkori döntésre.) Diákévei után Kappadóciában rétori állást vállalt. Később Nazianzban telepedett le. *Ott apja megkeresztelte.*

Nagy Szent Vazul (330-379) nagyszülei a tartomány (Kappadócia) apostolának, Csodatevő Gergelynek tanítványai voltak, és Diocletianus császár üldözésében hitükért szenvedtek is. Vazul mélységesen keresztény szellemű családban született. Sok éven át tanult. Tanulmányai befejeztével visszatért Cezáreába. Több város magas állást ajánlott föl neki. De ő kitért minden meghívás elől és *megkeresztelkedett.*

*Hólt számban ő elhagyását
Szent lelke kiadását
Szent lelke kiadását*

*Oh szűz! Szeretet forrása
Fájdalmat lelkem lássa
Engedd s kínod viseljem
Engedd s kínod viseljem*

*Add, hogy szívem felgerjedjen
Jézus szerelmétől égjen
Hogy néked kedveskedjem
Hogy néked kedveskedjem*

*Oh szent Anya! Ezt míveljed
Mefeszültnek belém rejcsed
Mélységes sebeit
Mélységes sebeit*

*Megsebesült szent Fiadnak
Értem tűrő magzatodnak
Közöld vélem kínjait
Közöld vélem kínjait*

*Engedd, hogy veled sírhassak
Szent Fiadon jajgathassak
Míg e világban élek
Míg e világban élek*

*Kereszt alatt veled álljak
Ottan társul fogadjalak
És teveled könnyezzek
És teveled könnyezzek*

*Ah szűzeknek nemes szüze
Fájdalmadnak édes íze
Légyen az én szívemben
Légyen az én szívemben*

*Krisztus halálának kínját
Kínszenvedésének súlyát
Viselhessem sebeit
Viselhessem sebeit*

*Sebeidvel sebesíts meg
Keresztével részegíts meg
Hogy kedvében lehessenek
Hogy kedvében lehessenek*

*Felgerjesztett és gyulasztott szűz
Általad megtartatott
Légyek itillet napján
Légyek itillet napján*

*Krisztus kereszti őrizzen
Szent hála elkészítsen
Szent malasztja segítsen
Szent malasztja segítsen*

*Midőn a test földé lészen
Add a lélek bemehessen
Paradicsom fényébe
Paradicsom fényébe*

(Moldva, Szeret-mente)

„Családdal a társadalomért,
az életért”

A CSALÁD ALAPÍTVÁNY

Mi, alapítványtevők, elsőrendűen fontosnak tartjuk az ÉLETET, az emberi élet bölcsőjét, a családot. Valljuk, hogy a szeretet nemcsak embert éltető, hanem életalakító, társadalomformáló erő. Calcuttai Teréz anyával hirdetjük, hogy 'a szeretet otthon kezdődik', hogy teljes értékű emberi élet csak emberek közösségében élhető. E viselkedés legelső, meghatározó mintáját a család nyújtja mindenkinek számára. A család az egyén legszemélyesebb közössége, családjában él a nemzet. A nemzet jövője a gyermek, az egészséges szellemű családokban növekvő ifjúság, az emberi eszmélés első színtere: maga a család.

Célunk egy nemzeti szintű szemléletmódosulás elősegítése a magyar embereknek a házassághoz, családhoz, gyermekvállaláshoz való hozzáállásában. Az alapítvány ezzel igyekszik enyhíteni az egyre gyorsuló ütemű népességfogyást, a társadalom elöregedését, s ezzel próbálja elősegíteni, hogy egyre több gyermek növekedjék harmonikus családi körülmények között.

ÉLŐ NEMZETI KINCS

A Család Alapítvány célja az Élő Nemzeti Kincs pályázattal az, hogy megkeressen, megcsodáljon és felmutasson Igaz Emberarcokat elsivárodott és eleszménytelenedett világunkban. A címre bárki javaslatot küldhet, aki tud olyan Másik Emberről, Másik Családról, aki példaértékű életet élt és él.

A múlt év őszén először elhangzott felhívásra mintegy negyven személyt illetve családot javasoltak az ország különböző részeiből. A Család Alapítvány kuratóri-

A Család Alapítvány célja:

Az ÉLET TISZTELETE szellemében több gyermek felnevelését vállaló nagycsaládos életforma vonzóvá tétele a mai magyar társadalomban. Az alapítvány létrehozói a fenti célt az alább felsorolt tevékenységek erkölcsi, anyagi támogatásán keresztül kívánják megvalósítani:

— a családdal, családos életformával összefüggő tudományos kutatások, felmérések, publikációk

— a nagycsaládos életformát, több gyermek vállalását propagáló kulturális és művészeti tevékenységek, valamint felvilágosító, ismeretterjesztő programok, összejövetelek szervezése

— a családos életforma lehetőségeire és értékeire építő nevelés, oktatás, s az ezzel összefüggő valamennyi tevékenység

— a nagycsaládosok életét könnyítő szolgáltatási tevékenységek (egészségügyi, mentálhigiénés, szociális stb.) szervezése, irányítása

— a tömegtájékoztatás, tömegkommunikáció médiáinak a nagycsaládos, illetve családos életforma propagálására vonatkozó tevékenysége.

(idézet az alapító okiratból)

Az alapítvány nyitott jellegű. Ennek megfelelően csatlakozhat hozzá termé-

szetes és jogi személy, mindkettőből akár belföldi, akár külföldi, akik illetve amelyek az alapítvány céljával azonosulnak.

Az alapítványt pénzzel támogatók köztötéssel élhetnek, hogy a cél valósulását elősegítendő, mely fenti tevékenységek támogatására fordítsa az alapítvány a befizetett összeget.

Munkavégzés, szellemi termék, ingó és ingatlan értékek felajánlása esetén előzetes jelentkezést kérünk.

A Család Alapítványt öttagú kuratórium irányítja, tagjai maguk is nagycsaládos, jelenleg családonként 4-9 gyermeket nevelő szülők.

Az alapítvány minden vagyona a célok megvalósulását szolgálja.

Kérjük Önt, ha céljainkkal egyetért, támogassa azok megvalósulását példaértékű családi életével, pénzbeni adományokkal, szellemi termékek, ingó és ingatlan értékek, munkavégzés felajánlásával. Készpénz befizetéséhez kérésre átutalási postautalványt küldünk.

A Család Alapítvány levélcíme: 1476 Budapest Pf. 40.

telefon: 112-9430/225/226/227

számaszám: 202-10809

Magyar Hitelbank Rt.

Budapest V. ker. József Attila u. 5-7.

umának tagjai és az általuk felkért segítők valamennyiüket felkeresték otthonaikban, s a velük való baráti beszélgetés, esetleg magnófelvétel alapján rövid referátumot állítottak össze. Ennek a pályázatnak nem volt vesztese, de a végső értékelésnél a kuratórium mégis kiválasztott tíz családot, akik megítélésük szerint a legtöbb áldozatot vállalták, s amellet, hogy teljes értékű belső életet éltek, leginkább megvalósították a kifelé, a másokért való életet, mint életmintát. Ők a mindenkinek kijáró erkölcsi elismerés mellett egyenként 25000 forint díjat és

magyarországi nyaralást kaptak. 1989 december 15-én került sor az ünnepélyes díjkiosztásra a METALIMPEX színházának ebédlőjében, bensőséges ünnep keretében.

Bayer György baptista lelkész feleségével és négy gyermekével Jánoshalmán él. Számos állami gondozottat is rendszeresen patronálnak, nem ritkán ötven gyermek üli körül az asztalukat.

Czitrom Andrea hat fogadott gyermekével a battonyai S.O.S. gyermekfaluból jött. Noha ez nem a klasszikus családmódel, igen nagy áldozattal és szre-

VERA szövegszerkesztő-memóriabővítő képernyővel, Robotron írógépekhez

Ha még nem próbálta, el sem hiszi, mennyivel könnyebb és egyszerűbb lesz a munkája. Gondolja el például, hogy hányszor kell — akár naponta is — közel ugyanolyan leveleket, megrendeléseket gépelnie! Csak a címzett, vagy a dátum különbözik. A VERA-val elég betölteni egy korábbi, egy-két módosítás és máris kopogja a gép az 'új' levelet.

Nem igényel számítástechnikai ismereteket. Magyar nyelvű 'menüválasztásos' kezelés.

A begépelés az írógép billentyűzetén történik, majd a minden igényt kielégítő szövegszerkesztés után hibátlan, szép formába 'öntött' szöveg kerül nyomtatásra. Kevesebb fogy a papírból, a festék- és javítószalagból. Ritkábban kell szólni az írógép műszerésznek.

Kívánságára a VERA-t írógéphez kapcsoljuk s néhány napi ismerkedés, kipróbálás után Ön dönt, hogy Vele vagy nélküle.

Bővebb információ: IROTRON Kft.
1476 Bp. Pf.40. Tel: 112-9430 /226.

tettel vette magához több jogi útvesztő és emberi megaláztatás után kicsinyeit. Egyik 9 éves gyermekének fölfedezte zenei tehetségét s taníttatja. A kisfiú zongoratudásából kedves ízléftőt is adott az egybegyűlteknak.

Dobos Kálmán bácsi vakon nemcsak hét gyermeket nevelt föl feleségével, de nyitottan és áldozatos szeretettel fogadnak és segítenek mindenkit. Zongoratudásának híre van külföldön is.

Jordán Lajos és felesége Tiszafüreden öt fogadott gyermeket nevel egy vérszerinti gyermekükkel együtt.

Kacsó Andrásék kilenc gyermeke közt van vérszerinti és fogadott, egészséges és beteg, mégis van idejük és erejük más családok, gyermekek nyaraltatására, patrnálására.

Király Ignácék tizenegy gyermeket nevelnek s példaértékű családi életükön túlmenően több közösséget vezetnek, a teológiától az asztalos munkáig bárkinek szívesen segítenek.

Lakk Gyuláék ugyancsak tizenegy gyermeket nevelnek. Kiemelkedik az élet védelmében kifejtett munkájuk a Magzatvédő Társaság keretében.

Markólt Györgyék óbudai kis másfél-szobás lakásukban az emeletes ágyak közé mászókötelet és gyűrűhintát szereltek föl hat élénk fiúgyermekük részére. A fiatal művészpár nagyon szereti a szakmáját, mégis messzemenően többre értékelik a személyiségformálást a műalkotások kiformalásánál.

Dr. Szinnyai Attila azon kevesek közé tartozik a szülész-nőgyógyász szakmá-

ban, aki nem végez abortuszt, vállalva ezzel a világ meg nem értését. Felesége szintén orvos, őt saját gyermeket szült császármetszéssel, a hatodikát örökbe-fogadták.

Wagner Viktória néni Szeged, Kiskundorozsma környékén mint a cigányok védőangyalát emlegetik. Az idős szociális gondozó nővért név szerint lehet keresni rozszant házikójának harminckm-es körzetében. Viktória néni volt az egyetlen, aki betegsége miatt nem tudott megjelenni köztünk.

Az ünnepség folyamán komolyzenei betéteken játszott az Alapítvány zenekara, Kuzma Róbert karnagy vezetésével.

Vincze Endre, az alapítvány új titkára

ERDÉLYI FELHÍVÁSOK

A Romániai Magyar Szó március 3-i számában megjelent felhívásból közöljük az alábbi részletet.

„Legyen köztünk békesség

Mi, a Pécssett működő Magyar-Román Baráti Kör tagjai felhívással fordulunk honfitársainkhoz: tegyük közös nemzeti ügyünké a magyar és a román nép történelmi megbékülését.

... Felhívunk minden európai gondolkodású, nemzeti érzésű magyart és román, hogy alapítsák meg barátságot építő és ápoló társaságaikat, s teremtsenek közvetlen kapcsolatot egymással az országhatáron át. A társaságunk chartájának tekintett hűsvéti nyilatkozatunkban, amelyben hazánk közvéleménye előtt hitet tettünk a magyar és román nép barátságá mellett, „népi diplomáciát” kezdeményeztünk a két ország polgárai között. Sürgettük, hogy jöjjön létre közvetlen kapcsolat magyarok és románok között: ember emberrel, közösség közösséggel, város várossal, nép néppel. Szeretnénk, ha a most magalakuló baráti körök válnának a „népi diplomácia” nagyköveteivé....

Budapesten is alakult Magyar-Román Társaság, melynek célja a Magyarországon és Romániában élő népek megbékélésének, barátságának szolgálata. A társaság elnöke Kosáry Domokos, ideiglenes címe: 1250 Bp. Pf.9. Tel.: 156-1539.

Az alábbi felhívásokra a jelentkezéseket szerkesztőségünk továbbítja. A levelekre kérjük ráírn: ERDÉLY.

Keresünk olyan hazai családokat, amelyek szívesen barátkoznának romániai családokkal és kölcsönösen lehetőséget nyújtanának egymásnak abban, hogy egy-egy hetet egymás országában eltöltsenek. Az így kialakuló kapcsolatok, barátkozások román családokat is elérhetnek és ez is hozzájárulhat ahhoz, hogy a két nép közti ismerkedés, kommunikáció létrejöhön.

Kérjük, hogy aki tudja mozdítsa elő testvér-iskolai kapcsolatok létrejöttét romániai és magyar iskolák között. A társat kereső iskola nevét, címét, tanárainak és tanulóinak hozzávetőleges számát, profilját, sajátos gondjait írják fel és juttassák el szerkesztőségünkbe. A Művelődési Minisztérium közreműködik a kapcsolatok megszületésében.

Kérünk minden humanitárius szervezetet, egyházat, oktatási intézményt és magánembert, hogy aki teheti, ajánljon fel ösztöndíjas helyeket romániai tanítók, tanárok, tanügyi dolgozók számára. (A diák-ösztöndíjak valószínűleg később kellenek, most a diákok idehozatala hátráltatná a romániai magyar oktatási intézmények megerősödését, mondván, hogy nincs rájuk szükség, mert az anyaország úgyis biztosítja a képzést.)

Magánemberektől szállást (ellátással vagy anélkül) kérünk egyetemen, főiskolával, pedagógiai képzéssel rendelkező városokban.

A felajánlásokat összesítve átadjuk a Művelődési Minisztériumnak, kérve, hogy — együttműködve a román művelődési intézményekkel — gondoskodjék a felajánlott helyek betöltéséről.

Pénzadományokat a Család Alapítvány csekk számlaszámán (202-10809 Magyar Hitelbank Rt.) fogadjuk. A csekkre kérjük ráírn: ERDÉLYI PEDAGÓGUSOK KÉPZÉSÉRE. A befizetett összeg az SZJA adóalapból levonható.

A Család Alapítvány (javítható) írógépeket gyűjt Erdély részére. Házhöz is megyünk. 112-9430/226 ill. 118-7611/616 üzenetrögzítés.

A Család Alapítvány Baráti Köre

A Család Alapítvány célkitűzéseinek megvalósulását szeretnénk elősegíteni azzal, hogy ökümenikus jellegű baráti közösséget hozunk létre. Nem akarván jogi szervezet lenni, minden erőnket egy hatékony család-modell ki-munkálására fordíthatjuk.

Formáját tekintve 15-20 fős csoportokban találkoznak havi rendszerességgel különböző felekezetű családok és egyedülállók. A témafölvétő előadást megbeszélés, majd kötetlen beszélgetés követi.

A Baráti Kör első közelítésben akkor való-sítja meg célját, ha a résztvevők családi életé-nek fejlődését segíti. De igazán gyümölcsözővé akkor válik, ha utat talál a családi problémák-kal küszködők felé, ha a jó szándékon felül szakismeretet szerzünk és empátia-készségün-ket fejlesztjük. Végso soron annak a szere-tetnek az extrapolálásáról van szó, amit szük család-baráti körben természetesnek tartunk.

Szeretnénk, ha nagyon sok ilyen családsegí-tő baráti kör alakulna szerthe az országban. Az első kört személytől személyig erő kapcsolat-ban szervezzük, de szívesen nyújtunk segítsé-get a levélben hozzánk fordulóknak.

Levélcímünk: Család Alapítvány Baráti Kö-re, 1476 Budapest Pf. 40.

A Teremtés megőrzése szétválaszthatatlanul összefonódik az irgalommal és a szelídséggel. A környezetrombolás erőszak mások élettere ellen, és az erőszak esztelenül rombol. A környezetrombolás nyomort szül, és a nyomor környezetrombolást. A környezeti menekültek száma a világon ma már meghaladja hazánk lakosságát. Ezért egy hangsúlyos rovatot szentelünk az ökológia témájának.

AZ ELTE TERMÉSZETVÉDELMI KLUB SAJTÓSZEMLEJÉBŐL (149-151. számok)

Gyász a világ legszebb kertjéért, az Amazonas-őserdőkért. Margaret Mee botanikusnő *In Search of the Flowers of the Amazon Forests* c. könyvében 15 útját írja le. 1957-ben az erdő hatalmasnak és legyőzhetetlennek tűnt, 1988-ban már nemigen talált őserdőt. Elkéseredetten próbálta a TV-n keresztül fölhevíteni a figyelmet a gazemberségekre. Autóbalesetben halt meg.

A szobanövények tisztítják a levegőt. Az amerikai Űrhajózási Hivatal orvosai szerint egyetlen szobanövény 10 köbméternyi zárt tér levegőjét képes tisztán tartani. A holland városokban ritkán látni függőnyt, helyette a lakásablakokban virágokban, zöld növényekben gyönyörködhet a járókelő.

UNICEF-es terepjárók az etiópiai állami-gazgatásnak? Egy ENSZ segítségnyújtó szervezet 6000 USD körül keres. Ebből ötezret meg lehet takarítani némi fényűzés mellett. Ez visszakerül az iparosított országba, ahonnan a szakértő jött, pedig ott már elkönnyvelték segítségnek. Itt Etiópiában a félállamigazgatás UNICEF-es terepjárókon rohángszik, nekik segítettek. A gyerekeket biztosan a Jóisten segíti, hogy ilyen vidámak, már amelyik életben marad. (Görög György)

Az indiánok még tudnak a természettel élni. Kolumbiában nagy darab őserdőt adnak vissza az indiánoknak. Ez a gyakorlat élesen ellentétes a környező országokéval. Az ott élő fehér parasztokat kártalanítják. Korábban integrálni akarták az indiánokat a fehér rendszerbe, most törvény mondja ki, hogy minden közösség a saját életét élheti. Az indiánok csak keveset vesznek el az erdőből, felfogásuk szerint minden lénynek joga van ott élni. Enélkül betegség, halál jön - mondják. „Életerőről”, „gondolatról” beszélnek, amelyből meghatározott mennyiség jön a Napból, ebből kap minden faj. Minden élőlénynek van őrzője, aki ügyel a helyes arányra. Pl. a hangyáknak a hangyász, az embereknek a sámán. A sámánképzés „ökológiai egyetem”. Ő tárgyal a többi őrzővel, hogy miből mennyit fogyaszthatnak. Gondosan járnak el, életerőt szabadítanak fel bőjtöléssel, elmélyüléssel. A felesleget elosztják, vagy a szomszéd népekkel való barátkozásra fordítják. Az indián gazdaságban a gazdagodás aszociális magatartás. Mindez kicsit már fellazult a gumibárók kizsákmányoló tevékenysége és a keresztény missziók működése miatt, de az új kormánypolitika most lehetővé teszi, hogy sokan visszatérjenek a hagyományos rendhez.

Magyarországon 198 növény- és állatfaj áll a kipusztulás szélén. 93 már eltűnt hazánkból (pl. a hód, a vándorsólyom, a kárókatona). 375 faj „csak” veszélyben van. A pusztulást az ember az élőhelyek megszüntetésével és a szennyezéssel okozza.

A Duna-delta élővilága gyakorlatilag kipusztult, a folyó alsó szakaszán már öntözésre sem jó a víz. Bulgária és az NSZK Duna-egyezményt javasoltak a szófiai európai környezetvédelmi tanácskozáson. Európai Környezetvédelmi Hivatal jön létre. Kelet-Európa környezeti segítyt kér.

A világ széndioxid kibocsátásának egyötödét az USA adja. Ezért egy szenátusi albizottság beidézte az elnök tudományos tanácsadóját, aki senkit sem akart küldeni a fölmelegedéssel foglalkozó miniszteri szintű értekezletre Hágába. A tanácsadó szerint a kibocsátás csökkentése nagyon hátrányos a gazdaságára.

A tudósok vitatkoznak, hogy az elmúlt száz év alatti fél fokos fölmelegedés a naptevékenység növekedése miatt vagy éppen annak csökkenése ellenére következett be. Nincsenek pontos adatok a régebbi naptevékenységről. Vitatott az is, hogy az óceánok ill. a légkör pozitív vagy negatív visszacsatolással reagál, azaz erősíti vagy gyengíti a fölmelegedés folyamatát. Például mennyivel nő majd a hőkisugárzás a világűrbe? A jég olvadásakor fölszabaduló metán mennyivel erősíti az üvegházhatást?

Egy dán javaslat szerint a fejlett országoknak 2030-ig 75 %-kal kell csökkenteniük CO₂ kibocsátásukat, így csak 2.5 Celsius fokkal emelkedne a Föld átlaghőmérséklete. Világszerte csak 2-300 kutató foglalkozik az éghajlattal.

Ausztria fáinak egynegyede károsodott. 1985 óta több mint ötszáz próbaterületen vizsgálják az erdőpusztulást. Gyors változás nincs.

A mai fiatalok megérik, hogy nem lesz trópusi erdő a Földön? Percenként 30-40 ha trópusi erdő tűnik el. A jelenlegi 900 millió hektárnak a pusztítás mai üteme szerint fél évszázad alatt vége.

A lánctalpak ellen nem segít a védetté nyilvánítás sem? A Kiskunsági Nemzeti Park orgoványi-bócsai részén lánctalpas dúlás nyomai vannak — mint az elmúlt tizenöt évben mindig. A kezelői jog itt ugyanis a honvédségé. Az sem segít, hogy huszonkétezer hektárt az UNESCO is védetté nyilvánított.

Romániai természetvédők, alternatívok címeit lehet kérni Nyvelt Eriktől, 2000 Szentendre, Pf.72.

Emberek vizsgálták a kísérleti hidrogénbomba hatásait? A *Der Spiegel* közli két öreg vallomását, mely szerint 1953-ban Kartauf falut kitelepítették, de negyven embernek ott kellett maradnia. Rajtuk vizsgálták a következő tíz év alatt végzett 161 légköri kísérleti atomrobbantás hatásait. A vizsgálati eredmények titkosak, sőt az emberkísérletek tényét is tagadják a katonák. A negyven emberből még

heten élnek. A többség ötven éves kora előtt halt meg fehérvérűségben, daganatos- vagy szívbetegségekben. Ezek a betegségek ma is gyakoribbak azon a vidéken.

Az atomenergia háromszor drágább a hőerőműben termelnél Angliában. Leállították az atomfejlesztési programot és vannak, akik már abban is bíznak, hogy Nagy-Britannia néhány év múlva atommentes zóna lesz.

A következő HÉT nemzedékre milyen következményei lesznek az utasításainak: az irokéz hagyomány szerint a törzsfőnökök kötelesek voltak végiggondolni ezt döntéseik előtt.

Aki a háztartási szemétként nem válogatja külön az újrahasznosítható anyagokat, arra New Yorkban ötszáz dollár bírság is kiszabható. Minnesota államban nem szabad élelmiszert biológiailag le nem bontható műanyagba csomagolni.

500.000.000.000 dollár és 30 év kell az USA veszélyes hulladékokkal szennyezett szeméttel-területeinek tisztítására. A magánlerakó helyeken mintegy 375 ezer tank ereszt és szennyezi a felszín alatti vizeket. 1980 óta 31.000 elhagyott lerakóhelyet derítettek föl, ezekből 1224 van a sürgős listán, közülük 250-nél kezdtek meg a munkát és 43-nál fejezték be. 1 acre (kb. ezer öl) terület tisztítása 1 millió dollár. A hanfordi magasaktivitású hulladékot tartalmazó tankok is eresztenek. Több köbmérföldnyi talaj szennyeződött rádióaktív, nehézfémeket és szerves oldószereket tartalmazó csurgalékkal.

Az NDK üzemeinek felét le kellene állítani, ha az NSZK környezetvédelmi határértékeket alkalmaznák. Pl. a Buna Vegyiművek kétóránként bocsát annyi higanyt a folyóba, amennyit a BASF évente; a cottbusi hőerőmű több kéndioxidot erget, mint az összes dán és norvég erőmű együtt. Rengeteg a betegség, a nyugatra menekülésnek ez is az egyik oka. Ráadásul az NSZK szeméti is befogadta az évek során az NDK, tavaly ezen 170 millió NSZK márkát kerestek. (Az NSZK Greenpeace tiltakozott az NDK szeméttelként való használata ellen.)

Az ELTE Természetvédelmi Klub Sajtószemléje kéthetente jelenik meg 12 stenciloldalon 80 példányban. Kapható IBM XT/AT formátumú lemezen (lemezt és választóborítékot küldve Karas Lászlónak, MTA TAKI 1022 Bp. Hermann O. u. 15.). Szerkesztő: György Lajos, 1115 Bp. Sárbogárdi út 11. tel: 162-0825. A magyar sajtó széleskörű figyelésén felül többek közt olyan értékes külföldi folyóiratokat szemlél, mint pl. a Nature, a Science, a New Scientist, a Spiegel, az IFDA Dossier.

A FÖLD NAPJA: 1990 április 22. vasárnap.

Magyarországon a Hírközpont: Illés Zoltán, 1024 Bp. Kisrókus u. 1. (Telefon munkaidőben: 111-2086) A Föld Napja Sajtóközpont április 12-től 22-ig a Független Ökológiai Központ, Szávai Ilona és Vásárhelyi Judit, 1035 Bp. Miklós tér 1. (Selyemgombolyító), tel: 180-3420.

Az anyagi fedezet előteremtésére létrejött a „Föld Napja Alapítvány”.

Felhívások, lehetőségek: autómentes nap; faültetés, park, iskolaudvar és játszótér rendezés, kertgondozás; természet megfigyelése; az iskola és a háztartás energiaigényének, hulladékának, víz- és vegyianyag-használatának fölmérése, javítása; fotópályázat a Föld Napja eseményeinek megörökítésére; Zöld klubok szervezése az iskolákban; természetismereti vetélkedők; a képzőművészeti pályázat legjobb alkotásából vándorkiállítás készül; kerékpáros felvonulás; szimbólikus kivonulás a városból a zöldbe; szeméttelenítés; iskolarádióba, helyi televízióba műsor, helyi lapokba cikkek, felhívások; szakmai tanácskozások. Szükség lenne könyvsátrak felállítására forgalmas helyeken szerte az országban, (a Hírközpontból is igényelhető) környezetvédelmi emblémás trikók, kitűzők, plakátok, könyvek és kiadványok (többek közt az ÉRTED VAGYOK) árusítására.

Ápr.22-én a Petőfi rádió egész nap a Föld Napjával foglalkozik. A TV2 körkapcsolásos élő adást tervezi.

Kedves Barátom!

Levelemben arra szeretnék kérni, hogy 1990. április 22-én vegyél részt azon a megmozduláson, amelyet közös munkával az évszázad legjelentősebb környezetvédelmi eseményévé tehetünk.

Húsz évvel ezelőtt az első Föld Napja kezdeményezője én voltam. 1970. április 22-én 25 millió amerikai emelte fel szavát a természetért. Ez a történelmi jelentőségű esemény az Egyesült Államokban — és az ország határain túl is — fontos változásokat eredményezett: az USA-ban szigorú törvényeket hoztak a levegő és a vizek védelmére, új környezetvédő szervezetek alakultak, és több millió ember tért át ökológiailag érzékenyebb életvitelre.

Sajnos ma, 1989-ben megállapíthatjuk, hogy a természetet romboló erők sokkal gyorsabbak nálunk. A bioszféra a pusztulás szélére jutott. Ideje komolyan venni az ipari szennyezést, az őserdők irtását, a sivatagok terjeszkedését, az üvegházhatást, az ózonlyukakat, a veszélyes hulladékokat, a túlnépesedést, az olajkatasztrófákat, a savas esőt, az óceán szennyezett-ségét, és a környezeti válság egyéb megnyilvánulásait. Az ökológiai válság mellett — a termonukleáris háborút kivéve — a Földünkre leselkedő minden egyéb veszély eltörpül.

Legjobb tudásaink szerint élet és halál kérdésében a következő évtized mondja ki a döntő szót.

Egyetlen nap tehát nem elég. A Föld Napja a környezet évtizedeként indítja el az 1990-es éveket.

Az 1990-es Föld Napja nagy hatású, világméretű megmozdulás lesz. A cél az, hogy azoknak is szívügyüké váljon a természet rendjébe illeszkedő emberi élet kialakítása, akik ezt eddig nem tartották fontosnak. A cél az, hogy országhatárokat, kontinenseket és kultúrákat átívelő szövetségek köttessenek. A cél az, hogy milliók támogatása adjon alapot a politikailag rázós döntések meghozatalára.

A részvétel legjobb módját lakóhelyeden kell megtalálnod.

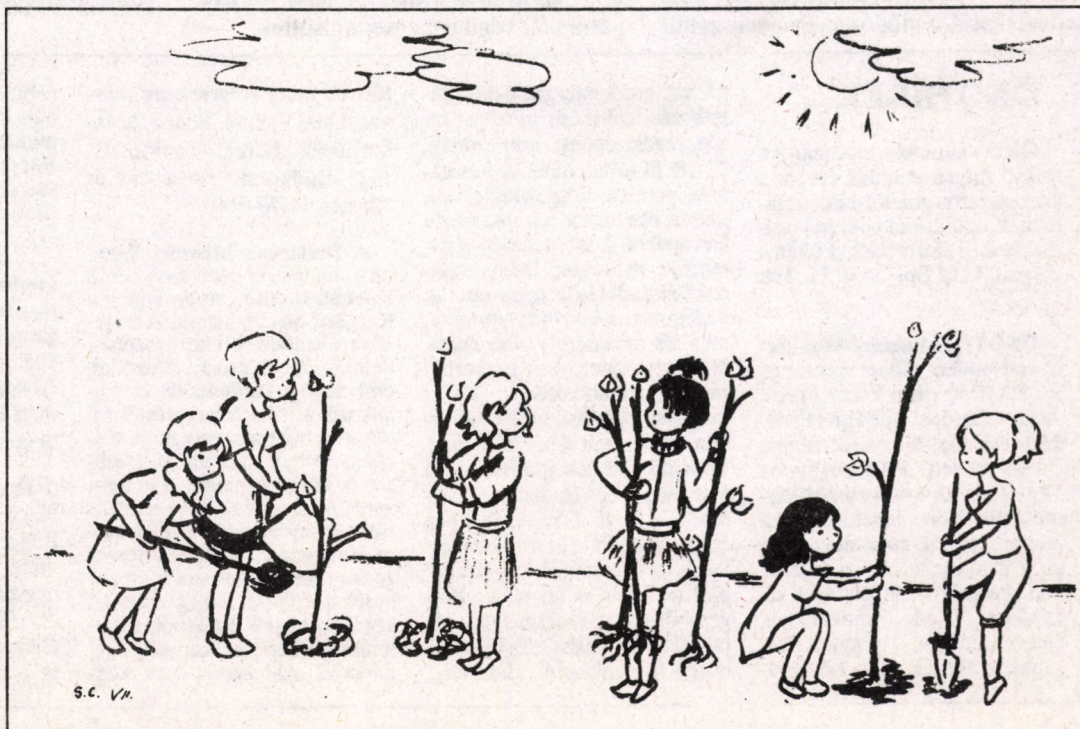
A városi tömegfelvonulásoktól kezdve szabadegyetemi előadásokig, faültetéstől a hulla-

dékok újrahasznosításának megszervezéséig, a nemzetközi hírközlési rendszerek bevonásától falusi majálisokig sokféle akciót el tudok képzelni. Azt remélem, hogy minden országnak, városnak, falunak, sőt minden iskolának saját szervezői lesznek sajátos programokkal, de a környezetbarát társadalom közös vágyával.

Te is kapcsolódj be! Ha ismersz olyan embereket, akiket aggaszt a természet pusztítása, tájékoztasd őket a Föld Napjáról! Ez az a harc, amelyet az emberiségnek nem szabad elveszítene!

Öszinte tisztelettel

Denis Hayes

Értem

Itt értem fákat kívágnak,
s újabb üzletek épülnek a vágyak
kielégítésére. De minden kívágott
fából keresztet is ácsol e kor,

hová utódjait feszíti sorra,
mert levegő se lesz már annak,
ki itt jövőt élni szeretne,
csak füstöt szívhat fuldokolva.

Rám legyint és büszkén leint
az optimista. Ő ellenzi a terrort,
mi évek óta megvult, s új időkre tekint.

Lesz ott jog a jobb jövőre,
ólmos-kormos levegőre,
méhbe gyilkolt csecsemőre.
Saját sírunkat ássuk megint.

Dombi Tibor

STRATÉGIAI JAVASLATOK A KÖRNYEZETVÉDELEMRE

A nyugati zöld pártok viszonylagos eredménytelenségének az az oka, hogy csak mozgalom maradtak, mely néha egy-egy örültséget meg tud akadályozni, ám közben ezer más alattomos támadás éri a természetet. Ez a tevékenységi forma kevés. A struktúrák megváltoztatására kell összpontosítani. A legapróbb változtatás a struktúrákon már óriási eredményt hozhat.

Stratégiai követelés-javaslataim:

1. Legyen alaptantárgy — a számtanhoz, anyanyelvhez hasonlóan — létforrásaink ismerete, az ökológia.

2. Alapvető emberi jognak ismerje el az alkotmány az ép művi és ép természeti környezethez való jogot!

3. Óvja ezt az alapvető jogot egy, a politikai és gazdasági szférától független környezetőr testület, melynek státusza a Legfőbb Ügyészséghez vagy az Alkotmánybírósághoz legyen hasonló!

4. Ismerje el az Alkotmány a még föl nem nőtt és jövő nemzedékek jogát az emberhez méltó környezethez! Képviselje független szószóló az ő érdekeiket is a döntésmechanismusokban!

5. Csökkentsék radikálisan a jövedelem- és nyereségadókat! Ennek fejében emeljék meg drasztikusan a környezetre legkárosabb vagy környezetkárosító módon előállított árucikkek forgalmi adóját. Minden más árucikk forgalmi adóját töröljék el! (Az ökoadóról részletesben következő számunkban — a szerk.)

6. Környezeti károknál, katasztrófáknál az okozói elv szerint osszák el az anyagi terheket, és ne a véltlen adófizetőkre hárítsák azokat közteherviselés szerűen. ... A környezetrombolást nem szabad szociális módon szubvencionálni!

7. Sajtótörvény kötelezze valamennyi napilapot, hogy az időjárásjelentések mintájára heti jelentéseket tegyen közzé létforrásaink globális és helyi állapotáról! A jelentéseket a lapkiadóktól is független szakértők szerkesszék!

8. Nyomást kell gyakorolni a pártokra, hogy "zöldüljenek". A nagy nyilvánosság előtt is számon kell kérni, vajon miért nem követelik a létforrásaink épségéhez való jog, mint alapvető jog alkotmányba foglalását?? Miért feledkeznek meg épp a környezetvédelem területén a piacgazdasági és érdekeltségi szempontokról, s miért akarják az általános adópénzekből támogatni a környezetszennyezést az okozó (a konkrét fogyasztó és előállító) arányos és igazságos teherviselése nélkül?

A legsürgősebb két követelésre vonatkozó javaslatom:

a) Most létesüljenek új nemzeti parkok, természetvédelmi területek! Magyarországon talán hihetetlenül hangzik, de a formális szabadságjogok, a gazdasági hatalom önállósága és a magán földtulajdon együttesen még a diktatúránál is jobban megnehezítik területek természetvédelem alá helyezését. Hangsúlyozni kell, hogy Ausztriában még egyetlen nemzeti parkot sem sikerült létesíteni több évtizedes küzdelem ellenére sem.

— Legyen nemzeti park az egykori határsáv és a vele szomszédos területek! (Különösen az Órség nyugati része méltó erre.) A vasfüggöny építőinek szándékától függetlenül olyan idillikus, ép, természetes maradt némelyik ilyen terület, mint amilyenek a magyar határtól nyugatra már végleg megsemmisültek.

— Legyen nemzeti park a Dráva-part legtermészetesebb sávja!

— Legyen tájvédelmi körzet a Tiszahát!

b) Legyen gépkocsiközpontú közlekedési infrastruktúrák helyett kiegyensúlyozott vasúti és gépkocsiközlekedési szerkezet! Magyarországon nem adnak hírt Ausztria közlekedési rendszerének halálos infarktusról, amit az autó-terhertranszit elviselhetetlen mértéke és a vasúti kapacitás hiánya okoz. Ausztria — Svájjal ellentétben — egyoldalúan gépkocsi-túlsúlyú közlekedési szerkezetet alakított ki, a vasút fejlesztése emögött lemaradt. Ám olyan méretű áthaladó forgalom tör át az országon, aminek fogadására egymagában a legfejlettebb autópályák rendszere is alkalmatlan. A vasút utólagos fejlesztésére egyelőre Ausztriának sincs anyagi fedezete, mert a közlekedésre szánt összegeket a gépkocsi-közlekedésbe ölték egyoldalúan. Márpedig csakis a vasúton bonyolítható le olyan mértékű teherszállítás, mely Ausztrián halad át — és Magyarországon fog a jövőben áthaladni. A helyzet külső és belpolitikai válságot okozott, és a szomszédos országok szankcióit váltotta ki.

Magyarország most ezt az eleve halálraírt féloldalas szerkezetet akarja kiépíteni mérhetetlen pénzek árán. Ezt a — most már nyugatiasan — sematikus elgondolást az ellenzéki pártok is támogatják, mert nem tanulmányozták a — ránk is váró — osztrák típusú terhertranszit-katasztrófát. Figyelmeztessük az ország népét, hogy ne engedje magát az ötvenes évek elhibázott nehézipar-fejlesztéséhez, Pakshoz, Nagymaroshoz hasonló költséges zsákutcába csalni!

Kiszely Károly

ÖKO HÍREK

ÖKO címmel tudományos igényű folyóirat indul, fórum a környezetről gondolkodó kutatóknak, műszakiaknak, mozgalmaknak. Információ: Foltányi Zsuzsa, 1112 Bp. Olt u. 21. Tel: 185-9247.

ÖKOTÓPIA nemzetközi környezetvédelmi tábor szervez az EYFA (European Youth Forest Action, Európai Ifjúság az Erdőkért Akció) Magyarországon, Bugac mellett, 1990 augusztus 1-től 21-ig. A környezettel harmonikus élet lehetőségeinek megismertetése és demonstrálása, a jövő megmentésének érdekében drasztikus változtatások elkezdése saját magunkkal, életmódunkkal, gondolkodásunkkal. Témák: aug. 1-5. leve-

gő, víz, erdő, energia, 6-11. táplálkozás, életmód, mezőgazdaság, egészségügy, kommunák, 13-18. filozófia, oktatás, mozgalom, politika, közgazdaság. Kb. ötszáz résztvevőt várnak szerte Európából. A tábor életének jellemzői: művészet (zene, színház), kirándulások, nyelvtanulás, vegetáriánus konyha, bio-toilet, nap- és szélenergia használat, öko-kert, önellátás, gyakorlati munka, tanácskozások. Te is tarthatsz előadást, vitát a táborban. Részvételi díj: 120 Ft/nap. Információ és jelentkezés: Móra Veronika, 1024 Budapest, Lövdház u. 19. ill. EYFA, Postbox 566, 6130 AN Sittard, Netherlands (tel: 4490-13045). Kérképpártúra indul a norvégiai Bergenből május 16-án az Ecotopia táborba. Útvonal: Oslo, Goetheborg, Kopenhagen, Hamburg,

Kassel, Suhl, Regensburg, Passau, Linz, Vienna, Ecotopia. Információ: Beregi Tamás, H-1025 Budapest, Törökvesz út 128. tel: 11-76-016.

A Budapesti Műszaki Egyetem hallgatói 1985-ben Zöld Kört alakítottak, amely kiadja a Kék Bolygó című lapot. A szigorú értelemben vett környezetvédelmen kívül etikai, filozófiai, emberi-jogi kérdésekkel is foglalkozik attól a felismeréstől indítva, hogy a környezetpusztítás az emberi minőség pusztulásának következménye. De nem zárkozik el attól sem, hogy praktikus környezetvédő és életvitelre vonatkozó kérdéseket feszegetsen, tanácsokat adjon. Sokat merít a külföldi (főleg nyugati) környezetvédők írásából, figyelemmel kíséri tevékenységüket, kapcsolatokat keres, ápol, köz-

vetít. A lap negyedévente jelenik meg húsz oldalon. Ingyen küldik mindenkinek, aki egy felbélyegzett nagyalakú borítékot elküld a szerkesztőség címére: 1111 Bp, Stoczek u. 5-7. Kék Bolygó.

A BME Zöld Kör "Természetbarát életmód" előadássorozatot szervez a Martos Kollégium (XI. ker. Sztoczek u. 5-7.) 405. szobájában. 1990. ápr. 17-én kedden 19.30-kor Dr. Szathmári Géza ad elő "Bioregionalista gondolkodás" címmel.

Új utak az ökológia tanításában c. előadássorozatot rendez a Független Ökológiai Központ, mindig hétfőn du. 4 órakor. A negyedik előadás ápr.23-án Érden (Széchenyi tér 1.), Szerényi Gábor: módszerek és lehetőségek - tapasztalatcsere.

Lapunk szeretne oktatásra jól használható anyagokat adni a pedagógusok, szülők, hitoktatók, közösségvezetők kezébe, különösen a „tudományos ismeretterjesztés” egy elhanyagoltabb területén, a pedagógia tudományában, elősegítendő az önnevelést, a gyermeknevelést, a diákkorosztályban pedig elsősorban a családi életre nevelést. Ezzel a céllal közöljük folytatásokban „A hajnal leánya” című indiai mesét a szerelem művészetéről, amely még a háború előtt jelent meg, Baktai Ervin fordításában.

A HAJNAL LEÁNYA

Ajánlás

A nap keletről száll fel. Minden kelet felől jött, keleten eszmélt az ember először önmagára, ott látta meg először a világ mélyét, ott érezte először a Szépséget és ott teremtett az emberi szellem örökkévalót. A szépség illata lengi át az orientális alkotásokat, maga a filozófia, amit a spekulatív európai elme sivár és rideg teoriává szürkített, telve van mérhetetlen szépséggel.

Wilde szavai megtestesülve éltek a régi hindu remekművekben már réges-régen. „A művészet filozófiává és a filozófia művészté lett.” Ebben a kis elbeszélésben nem tudjuk meghatározni, hol végződik az egyik és hol kezdődik a másik. Úgy olvadnak egymásba, mint egy csodálatos virág halvány színárnyalatai. Mély és könnyed egyszerre, ragyogóan színes és amellet tökéletesen megformált. Színtiszta művészet, ami önmagáért van és azokért, akik érezni tudják azt.

Bain, aki a szanszkrit eredetiből néhányat angolra fordított e csodálatos dolgokból, nagy és értékes ajándékot adott az európai irodalomnak. Én nem akartam mást, mikor egy fordítást ismét lefordítottam, csak lehetővé tenni, hogy mások is élvezhessék azt, amit én, mikor olvastam. Ha csak egynéhányan az én igénytelen tolmácsolásomon keresztül megérik azt a mély és örökkévaló szépséget, ami benne rejlik a hindu irodalom e kicsiny évszázados gyöngyszemében, úgy a munkám — légyen bármily szerény is — nem volt hiábavaló.

Baktai Ervin

INVOCATION

Üdv a minden érzések Urának. Üdv csodás Harmadik szemének, ama szemnek, mely perzselő lánggal tudta fölemésztetni a Szelelem Istenét és virágszirom gyöngédséggel tudott a szende Párvati arcára tekinteni és pirosba vonni azt zavarában, mikor Párvati meg akarta fosztani őt szépsége látásától azáltal, hogy kezeivel eltakarta másik két szemét.

I. rész

Élt egykor réges-régen egy együgyű király, kinek álmát két dolog zavarta meg egyaránt: vitéz ellenfele és szépséges leánya. Mert ellensége túl erős, leánya pedig túl okos volt hozzá képest. Azonfelül ellensége fiatal volt, leányának pedig nem talált férjet.

Mikor már soká törte volt a fejét a dolgokon cél és eredmény nélkül — egyszerre mentő gondolata támadt, amidőn egy éjjel álmatlanul hevert ágyán. Felkiáltott:

— Hah! Össze fogom keverni e mérget és e nektárt és reazúdítom leányom szépségének tengerét ellenségem gyűlölségének tüzeire, s kioltom így azt mindörökre. Ilyképpen szerezhettek biztonságot országomnak, férjet leányomnak, nyugalmat és szabadulást az aggodalomtól önmagamnak.

És e gondolat annyira megtetszett neki, hogy hangosan kiáltozni kezdett. Testőrei ama hitben, hogy baj érte, hozzásiettek fáklyákkal kezükben. És ott látták a királyt, csaknem egészen csupaszon, amint bakkecske módjára ugrált ide-oda a teremben kezeivel hadonászva és rikoltozva.

— Hah, ellenfelem! Hah, leányom!

Akkor azt gondolták magukban:

— Bizonyról rövid elméjének végére járt, és most egészen megbolondult.

De a király felöltözött, zenészeket hozatott és mulatozással tette hangossá az éjet, türelmetlenül várva a reggel érkezését.

Akkor aztán követeket küldött ellenfeléhez ez üzenettel:

— Legyünk ezentúl jó barátok és uralkodjunk együtt a földön békességben. Én pedig neked adom a leányomat feleségül és nem kérek viszonzásul semmit sem tőled. És hogy mit ér ajándékom, azt meglátod majd magad, ha birtokodba vetted. Mert ha megkísérelném leírni őt előre: ügyetlen szószátyárnak tűnnek föl később szemedben.

És a követ elment a megbízással.

A királyleány azonban, midőn tudomást szerzett a tervről, titkon elküldte saját megbízottait, — atyjának említést nem téve erről — hogy megtudjon minden lehetőt, ami a völegényre és annak viselt dolgaira vonatkozik.

Az idő múltott és a király követe oly soká maradt távol, hogy a király a bosszankodásba és türelmetlenségbe csaknem belepusztult. Végre egy napon, amidőn éppen leányával együtt ült, belépett egy ajtónállónő s a lábai elé borulva szólott:

— Oh király, követed megérkezett. És mit parancsolsz most?

A király haladék nélkül színe elé vezetette. A követ belépett, amint éppen volt, porosan és izzadtan az utazástól, és megállott a király előtt. Az ránézett kivörösödött szemeivel és szólt:

— Mi történjék a követtel, ki a király szolgálatában késlekedik, míg urának fekete hajszálai fehérek lesznek a várakozásban?

A követ összekulcsolva mellén karjait felelt:

— Oh, király, sújtson le haragod, de ne az ártatlan fejére! Mert én sebesebben mentem és jöttem, mint az utas az esős évszakban, ki menyasszonya ölelésére siet. Késedelmemet egyedül leendő, — vagy nem leendő, amint kedved tartja — vöd örültsége okozta. Mert nemrégiben történt, hogy hadbaszállott, személyesen vezetve seregét, egy lázadó hűbérese ellen. Midőn váratlanul visszatért — mert senki sem számított még jöttére —, belépve termeibe, ottérte nejét — mert csak egy felesége volt — egy férfival, kit az női ruhába öltöztetve csempészett be a palotába. És szempillantás alatt erőt vett rajta a

gyűlölet és undor a világ és annak ámitásai — de elsősorban és legfőként az asszony iránt. Oly erővel, hogy miután száműzte a hűtlen királynét — nem akarta kivégeztetni mégsem —, háttá fordított a királyságának, eldobta magától az uralkodás dicsőségét és elveit, mint ahogy a kígyó leveti régi bőrét. És elbujdosott, bevette magát Maheshwara egy elhagyott templomába, mely nem messze fővárosától, egy erdőben áll, egy szent lótusz-tó partján. És ott él most, vezeklő aszkéta módjára, távol az emberek zajától, úgy, hogy még miniszterei is alig közelíthetnek hozzá a legfontosabb államügyekben. Soká tartott, míg valahogyan értesíteni tudtam őt érkezésemről és ajánlatodról. De végül is értem küldött, midőn első miniszterétől tudomást szerzett ottlétem felől. Így aztán kora reggel odavezettek engem a templomhoz. És amint ott álltam érkezét várva, láttam a lótuszokat a tavon kinyílni, egyiket a másik után, amint az első napsugár megérinté őket. És e pillanatban az ifjú király kilépett a templomból és megállott a lépcsőkön, melyek a tó vizéhez vezetnek le.

Hasonlatos volt egy nagy rubinhoz, mert a nap sugarai megvilágították a vörös faháncs öltözéket, melyet viselt és lángkezzel szegélyezték azt körül. Elnémultam láttára, mert királynak tűnt fel nekem még a királyok közt is. És megszólalt mélyen zengő hangon:

— Eredj vissza uradhoz és mondd meg néki, hogy országom és országa javára elfogadom ajánlatát és hadd legyen békesség és barátság ezentúl kettőnk között és szövetség, melyet leánya tesz szilárdná. Királyilag fogok bánni véle, amint az egy királynét megillet. De nem úgy, mint úrnómmal, mert miután körüljártuk együtt a szent tüzet, élhet magának palotájában és elfeledheti, hogy én egyáltalán a világon vagyok.

Alig ért a követ idáig elbeszélésében, midőn a király haragosan felkiáltott:

— Hogyan?! Miként merészel megsérteni engem és leányomat ily indítvánnyal?

Hallván ezt leánya, ki mellette ült, kacagni kezdett. És mondta:

— Oh, atyám miként lehet az, hogy ősz hajad dacára sem értesz meg semmit? Sem a férfiakat, sem a politikát, sem engem?

— Leányom — felelt a király — mit jelentenek szavaid? És mit érted te a férfiakat, vagy a politikát, vagy akár csak a nőket, vagy éppen önmagadat, te, ki alig vagy tizenöt esztendőös?

Mire a leány válaszolt:

— Ebben az ügyben minden jól és kívánságod szerint alakult eddig. S mégis, te kész lennél elhajtani minden előnyt, mely birodalmad javát szolgálhatná, azáltal, hogy visszautasítod leendő férjem föltételeit, melyek pedig egészen helyénvalók.

— Hogyan volnának helyénvalók? — kérde a király. — Ellenkezőleg, igen méltatlanok! És hogyan adhatnának én téged egy férfiúnak, ki nem akar feleségének tekinteni? Minő képzetlenségeket beszélsz!

Ekkor a leány felugrott és elkezdett tapsolni kis kezeivel, hogy piros karperecei csengettek belé, és toporzékolni kis lábával, hogy azok piros nyomokat hagytak a berakott padlaton, s a bokáján megcsendültek az aranykarikák. És az ajka ívbe hajolt, hasonlóan Káma íjjához, mintha szavainak éles nyilait készülné kiröpíteni. És fölkiáltott:

— Ha értenél valamit a politikához, akkor nem ejtenél el egy előnyös szövetséget pusztán személyes indokokból, melyek haragodból fakadnak. Ha értenél a férfiakhoz, akkor látnod kellett volna vőlegényem feleletéből, hogy ő igazi elefánt a kirá-

lyok közt, mint a követ is mondá: és méltó hozzád és hozzám. Ha értenél a nőkhöz, úgy tudhatnád, hogy az, ki még soha nem ízlelte a nő csókjának nektárját, az leélheti életét anélkül, hogy annak édességét megismerje, de aki már egyszer élvezte, az meg fogja ízlelni újra, tartsák bár istenek és démonok vissza attól! És ha értenél engem, úgy tudnád, hogy én bírni akarom és bírni fogom férjem szerelmét, s az övé leszek, bármiképpen is legyen. És hasonlóan a kígyóbűvölőhöz, elszedítem és megszelidítem őt ügyeskedésemmel s hangom ígézetével, míg úgy nem táncol, amint az nekem tetszik! Nem asszony az, ki nem tudja meghódítani saját férjét!

— Leány — felelt erre a király — bizonyonnyal sokat tudsz te és kicsiny fejed telve van fondorlatos tudománnyal. Bár, hogy mint lehetséges ez a te korodban, azt csak a Teremtő tudja. De azért mégis csak túlságosan fiatal vagy és a férfiakkal való bánásnak még csak majd ezután kell az ábécéjét megtanulnod.

A leány kacagott és mondta:

— Oh, atyám, tényleg te vagy az én atyám? Azt hiszed tán, hogy az asszonyi ügyesség és a járatosság nemünk művészetében a kortól függ, és a tapasztalás annak szülőanyja? Ellenkezőleg, vele születik minden nővel és a kor, meg a tapasztalás inkább elpusztítja idővel, semmint növelné. Vajon tanította-e a Teremtő a pókot, hogy miként szője hálóját, vagy a méhet, hogy miként készítse a mézet, vagy a lótuszt, hogy miként hajtszon virágot? És ha bölcsességet adott az elefántnak, megfosztotta volna a nőt a nemének oly szükséges képességeitől? Lásd én leveszem vállaidról e terhet s magamra véve, sikerre váltom azt, a királyságod és a férjem javára, valamint saját javamra. És küldj el hozzá engem is, amilyen gyorsan csak lehetséges. Addig is, a saját személyemre nézve, magam szintén küldök üzenetet néki, a követed által.

A király beleegyezett mindenbe, nem állhatott ellen, már saját korlátolt voltánál és leánya iránti szereteténél fogva sem. És amint megbeszélték, követet küldött vejehez, üzenvén:

— Elfogadom föltételeidet és íme, elküldöm néked az új holddal leányomat, kíséretével együtt. És jó szerencsét kívánok néked és változást lelked állapotában.

Mikor a követ indulóban volt, a királyleány így szólt hozzá:

— Mondd vőlegényemnek a következőket, de ne merészelj bármit is hozzátenni, vagy elvenni belőlük: „Rabnőd jön már hozzád, együtt az új holddal, és tudomásul vette urának parancsait. Érkeztét meg fogja tudni egy közvetítő szájából, de szemét nem fogja sérteni neje jelenléte, sem fülét az ő szava, míg a király maga nem kívánczik utána, saját akaratából.” A követ elment és vitte az ifjú királynak leendő apósa és felesége üzenetét. Ám, mikor a király a leány üzenetét hallotta, így szólt magában:

— Szavai lágyak és ravaszak, simogatják a fület. De végtére ő is csak asszony, ezért még árnyékát sem akarom közelemben látni.

És ott maradt továbbra is a pusztá templomban, mely hasonló volt saját életéhez — várva, és mégis félve a királyné érkezésének hírére.

Nemsokára aztán elérkezett a sötét éjszakák utolsója, egyben az új hold előestéje (mely a hinduknál nagy jelentőséggel bíró nap volt) — és egyben vele együtt megérkezett a király leánya is kíséretével. Megállapodott a városon kívül sátorábrával, közel az erdőhöz, melyben az elhagyatott templom állott, ahol királyi férje tanyázott.

(folytatjuk)

Pusztas Sándor: Tetőn

zene: Lengyel László

em am D D zene: Lengyel László
em
Tet-er-tem a csics-ra, leg-te-je'-re.
am D G
Fűt te-tem a téji, miut tyúk a-ki csi-se.
em am D D G
Fa-gyot a seji, a fak bak-rot a he-gyem. A
em D em H em
seip ö-rök, csak D nem fog meg so-sem.

2. Törökhatás
Milyen régen járta ki / legelőszőr itt.
Tavaszis szármagok / napi teta hit.
Oly kesél volt letem / betyáreltem és
úgy tettelem, az is / talonul kerés.

3. Isten
Az Isten is itt jár / de alarcosa n
Arca szécsi seut csud / és fény szive ma
lépte skandáiban / nem recessu a kaurt,
vándor a téz ig / állítsd hangaug.

4. Téli
Neuuyi itt a csud és / fény-simogok is
hogy fényül warradik / neuuyi bidakés.
Seutlelek! lekungor / testem két seuwét,
hogy leut nyissam csak ki / hol miudlen sötét.

Pusztas Sándor: Hegyre menet
ritkulnak a fák

zene: Zsoldos Zoltán

em D D em D
Miu-den-földl bad-ta fej-sze kop-pa-nik.
em D em G D
Dik meg sem ve-meg-vel egy se mac-ca-nik. D
em G em em
Ily bé-lt nyu-qi-mat
nem ad-hat vi-lag. em
Ö-ket lét-er hissem, hogy van túl-vi-lag.

2. Alak
Alak a vértanúk / égve néznek és
eláshnek seftanul / de miudelyik elásh
halakn imat mormd / tarva cgaít
megdélpa, ki elásh adól / hős ténacit

3. Lőszámsúv
Lőszámsúv ti hősök / példát gathatok,
seuwbenéve hullni ho / eg de föld inog,
Tollam, versem ti átk / mosakolánok,
végy segítek / halhatatlanok!

4. Mai biatob
Driead úgy, miúntól / driead titkodat,
ha ellep is a hód / maradi halogatog,
akár a névafák / farad a nyelvedet,
előhnek az őrek / s halogatnak veled.

Székelly Magda: Mottó

zene: Cserta Gábor

dm A dm C7 F
 fuvola gm

dm A A dm dm
 Fine

dm A A dm C7
 Le-ít - he-szé, én nem ű-ök vizé - szá. Az

F gm A
 én ke-zeim gyöu-ge a vossz-e-ra. A

dm
 hul-ís test he-lyén le-ít-he-tt-leu

A dm D.C. al Fine
 e-zó-sen áll az i-pa-zi tes-teu.

Túrmezei Erzsébet: Ha nem teszek semmit sem

zene: Lengyel László

em G D em G
 most nem sí-e-tek, most nem ro-ha-nok, most nem ter-ve-tek,
 C D G C D H7 em
 most nem a-ka-rók most nem teszek semmit sem csak em-ge-lem, hogy szeressem az
 és-teu most nem teszek semmit sem csak em-ge-lem, hogy szeressem az és-teu.

2. Most megnyugodtam
 most elpihenék
 Rólam, szobrodon
 miútt gyenge gyerekek
 ||: és nem teszek semmit sem,
 csak em-ge-lem, hogy szeressem az és-teu: ||

3. S míg ölel a fény
 és élél a csodák
 és árad belém
 és díj a teremnt,
 ||: míg nem teszek semmit sem,
 csak em-ge-lem, hogy szeressem az és-teu: ||

4. Mi gyünöds tereu,
 wsoókua k tereu,
 évil csodáseu
 erő, gy őzeleu....
 ||: ha nem teszek semmit sem,
 csak em-ge-lem, hogy szeressem az és-teu: ||

Egy ismeretlen szerző Moháról, a törpegyerekről szóló meséi kéziratban terjednek családról családra. Sokak kívánságának eleget téve közlünk ezek közül néhányat. Garay Dóra szülőknek, pedagógusoknak készült jutalmazó képecskéit mellékeljük hozzá. Ezeket a gyerekek kiszínezhetik — a rájuk írtaknak megfelelően —, s a meséket összegyűjthetik.

Őszibarack

Egy tavaszi estén — másodikos, vagy harmadikos koromban —, rosszkedvűen baktattam hazafelé. Több kellemetlenség is ért a nap folyamán. Annyira lógott az orrom, hogy Földigszakáll bácsit is csak akkor vettem észre, amikor utánam szólt a kertje kapujából:

— Mohácska! Miért vagy ilyen szomorú? Mi bajod van?

— Sok bajom van nekem, Földigszakáll bácsi! Olyan rossz nekem!

Bevezetett a kertjébe, föl a verandára, és leültetett.

— Mohácska! A nap mindegyik perce örömet is hoz, bánatot is hoz. Minden perc olyan, mint egy tányér, amelyen van egy illatos, édes, bőlevű őszibarack, meg egy kemény, keserű ugorka. Tőled függ, melyiket veszed le a tányérról!

Tagadólag ingattam a fejem:

— Az én tányéraitom mostanában csak ugorka van.

Elmosolyodott:

— Mondd el, mi történt! Mi bánt? Nyomozzuk ki, miért nem veszed észre az őszibarackot is!

Örültem, hogy elmondhatom. Szinte hőmpolygott belőlem a panasz.

— Olyan rossz már reggel is a felkelés. Például ma is! Éreztem, hogy egy kicsit még jó lenne aludni, de Gyopár már kiabált, hogy keljek fel. De ha így kelek fel, hogyan örülhesek annak, hogy reggel van? Ez csak ugorka, hol itt az őszibarack? Az viszont őszibarack lett volna, annak már előre örültem, hogy kabát nélkül, könnyedén fogok ellepegetni az iskolába, hogy ettől is érezzem, TAVASZ van. De Édesanyám utánam szólt, és kabátot kellett venni. Megint ugorka. A tanító bácsi meg észrevette, hogy Rezeda az én füzetemből másolta le a számtanleckét, és azt mondta: 'Tudod-e Moha, hogy nem csak az csaló, aki leírja, hanem az is, aki engedi, hogy leírják!' Ugorka! De azt nem kérdezte meg, hogy miért engedtem. Rezeda azt mondja, ha nem engedem, én leszek az oka a szekundájának. Azt is mondja, hogy irigy vagyok. Ez is ugorka. Azután ma például tízpercben nekiszaladtam Kutykurutty-nak. Elesett és úgy szidott, mintha mindene összetört volna. Mondtam neki: 'És amikor te a múltkor szándékosan kitarítottad clém a lábadd?' De legyintett az orrom előtt, ebből birkózás lett, és a ta-

nító bácsi azt mondta rá: 'Az egyik 19, a másik egy híján 20.' Egy kalap alá vett engem Kutykuruttyal. Ugorka! Ebéd után már nagyon vágyódtam egy kis örömrre, így nem kezdtem rögtön tanulni, hanem sétáltam egy kicsit a kertben. Aztán tanultam is, de kevés volt az öröm, hát meséskönyvet olvastam. Aztán megint tanultam, de az öröm még mindig kevés volt, ezért kimentem megnézni az eperpalántákat. Ekkor már nagyon bántott, hogy nem tanulok, és éppen vissza akartam sietni a házba, amikor beszólt Bérci Berci, hogy menjek vele golyózni. Mondtam, hogy tanulni akarok, de nem törődött az én jószándékkal, hanem rábeszélte a golyózásra. Ez nagyon csúnya volt tőle. Azt mondta, látja, hogy úgysem tanulok, hanem piszmozgok. Golyóztam hát vele, de nagyon nyugtalanított, hogy golyózom tanulás helyett, ezért aztán minden gurításom rossz volt és elnyerte az összes golyómat. Nagyon bántott, hogy hallgattam rá — ez megint ugorka. Beszaladtam tanulni, de akkor az asztalon volt már a kávé. Gyorsan meg akartam uzsonnázni, még a kézmosást is elhagytam, de Gyopár csúnyán rámszólt, hogy mossak kezét. Ahogy rámszólt, az megint ugorka. Ettől még rosszabb kedvem lett, éreztem, hogy most úgysem menne a tanulás, kimentem hát a játszótérre. Amint odaérek, látom, hogy Ugri Bugri meg Lila Lali összeakaszkodva huzakodik. Nagy Pici el akarja választani őket és persze nem a maga öccsét, hanem Ugri Bugrit szidja. Odaszaladtam, galléron ragadtam Nagy Picit és elíodítottam. De erősebbre sikerült a lódítás, mint akartam, Nagy Pici elvágódott, ez azonban véletlenség volt. Az viszont nem volt véletlenség, hogy mihelyt felugrott, derékon kapott és üvöltötte: 'Meg sem kérdezed, hogy melyikük a hibás?' — és földhöz teremtett engem. Örült, hogy dögönyözhet, nekem meg nagyon rosszul esett, hogy örül neki. Ez megint ugorka. Most már játszani sem volt kedvem. Az is nyugtalanított, hogy még nem tanultam. Egy kis öröm volt, mikor kimentem az utcára pihenni. De rögtön újból rossz lett. Édesanyám kiáltott, hívott, de nem mehettem be tüstént, mert hallottam, hogy jön a csacsikordély, és Tóbiásnak mindig meg szoktam vakargatni a fülét. Ezt el is várja tőlem. Visszakiáltottam

tehát Édesanyámnak, hogy 'rögtön'. És amikor bementem, megszidott, amiért várakoztattam. Ugorka. És rögtön megint ugorka. Mert tejet hozatott velem,

Kitisztítod a cipőidet

Segíted a kisebbeket

Szépen elrakodsz

és én útközben nem tudtam ellenállni: ittam a tejből egy kicsit. Persze tudom, hogy hiba belenyalakodni a család tejébe, de Édesanyám túlságosan is megszidott miattam. Pedig ő szokta mindig mondani, hogy nekem hízni kell. A következő perc tányérján megint csak ugorka volt: jött Rezeda. Lemásolta a számtanleckét. Édesapám nem szólt ugyan, de neheztelve nézett rám, amiért megengedtem. Ha az akartam kísérni Rezedát, de útközben megint azt mondta, hogy irigységből vonakodtam odaadni a leckét. Ekkor ott hagytam és visszafordultam. De ez még

Sokat olvasol

Rendszeresen fogat mosol

Segítesz otthon

nem minden, mert most majd, ha megvacsoráztunk, megint ugorkát hoz a perc, nem őszibarackot, mert ha engedi is Édesanyám, hogy iennmaradjak még, az is rossz; örülök neki, az igaz, de ugorka ízű a barack, mert folytonosan reszketni kell, hogy mindjárt kiált: 'Most már aztán igazán lefeküdni, egy-kettő!' És ez az egy-kettő, ez is olyan sértő.

Ezzel elhallgattam. Földigszakáll bácsi így szólt:

— Ez a nap is olyan lehetett volna, hogy mindenik percében új és új örömet érezz! Magad választottad mindig az ugorkát az őszibarack helyett. Ettől a pillanattól kezdve cselekedd mindig az ellenkezőjét annak, mint tenni szoktál!

— Az ellenkezőjét? És mitől lesz akkor az őszibarack az enyém?

— Attól, hogy akkor az értelem irányítja az életed.

Megsimogatott. Nem értettem a tanácsát. Nem is hittem benne, magamban még mosolyogtam is rajta, és inkább csak kíváncsiságból akartam követni.

Nem kunyeráltam tehát már aznap este sem, hogy tovább fennmaradhassak. S amikor már ágyban voltam, egyszerre csak igen nagy meglepetés ért: ráeszméltem, hogy örülök. Amit az értelemről mondott, azt már elfelejtettem, nem gondoltam tehát a koránfekvés egészséges voltára. Azt hittem, csak annak örülök, hogy nem aláztam meg magamat kunyerálással és nem kell rettegnem az ágyba parancsoló egy-kettőtől. Elgondolkoztam, vajon miért? De ahhoz már álmos voltam, hogy kiokoskodjam a magyarázatot. Minthogy korán aludtam el, reggel korán, pihenten, magam ébredtem, és rögtön eszembe jutott a tanács: az ellenkezőjét tenni annak, amit szoktam. Tehát nem halogatni a fölkelést. Amikor Gyopár nagy garral benyitott: 'Moha! Felkelni!' — már a ruha is rajtam volt. Vonakodás nélkül, első szóra belebújtam a kabátba, és útközben elgondolkoztam rajta, vajon miért érzek megint ugyanolyan örömet, mint az este, amikor nem berzenkedtem a lefekvés ellen.

Az egyik tízpercben hozzám röpült egy másik csoport labdája. Láttam, hogy fut érte Füttyre Fütty, mégis messzire elhajítottam. Füttyre Fütty rám támadt:

— Micsoda pimaszság ez, Moha!

Már számon volt, hogy ezt feleljem: 'És amikor te a múltkor a mi labdákat az utcára dobtad ki?' — de eszembe jutott: az ellenkezőjét tegyem annak, amit szoktam. Nem feleltem hát semmit, hanem magam futottam a labdáért, visszahoztam és odaadtam neki:

— Igazad van! Pimaszság volt. De csak volt!

A következő órán nem nagyon figyeltem, mert kénytelen voltam azon törni a

fejem: miért örülök ennyire a válaszonak? És oda lyukadtam ki: főképpen azért, mert nem tereltem az ő hibájára a szót, hanem az értelmes válaszolás követelményei szerint arról beszéltem, amit szóvá tett. Akkor hát az szeregne ekkora örömet, hogy az értelem irányította a szavam, nem pedig az indulat?

Délután ez a sejtés már majdnem bizonyossá lett. Hogy az ellenkezőjét tegyem a szokottnak, rögtön ebéd után, csak egy rövidke sétát engedélyezve, nekiültem a leckének, és hiába jött értem Lila Cica meg Lila Lali, hogy javítsam meg a hirtájukat, még ezt a szívességtételt is elhalasztottam: majd később, ha elkészültem a leckémmel.

Ekkor már derengeni kezdett bennem az emlékezés: Földigszakáll bácsi mondott valamit az értelemről, hogy ha az irányítja az életemet, létrejön az öröm. Azért tudtam a barackot levenni a perc tányérjáról ugorka helyett, mert az értelem irányított. Az uzsonna előtti kézművésznél már egészen biztos voltam benne, hogy így van. Ahhoz már nem is kellett különösebb akaraterő, hogy a játszótéren ne álljak ösztönösen az őcskösöm pártjára, hanem kitudakoljam előbb, hogy mi történt. S minthogy Ugri Bugri sértő szándékkal azt mondta Lila Lalinak: 'Olyan vagy, mint egy falhoz csapott szilvágombóc!' — megkértem, hogy helyesbítse: olyan vagy, mint egy illatos, édes, bőlevű őszibarack. Nagy Pici rám mosolygott, én meg képzeletemben ismét leemeltem a perc tányérjáról a szóban forgó gyümölcsöt. Odahaza Édesanyám első hívására beszaladtam és valóságos tányért is kaptam! Savanyú káposztát kellett hoznom. Abba azonban nem nyúltam bele útközben. Rezedát már nevetve fogadtam:

— Dehogyan írod le, pajtás! Én ugyan nem segítelek hozzá, hogy tudatlan maradj! Ellenben ül le, megmagyarázom, hogyan kell megcsinálni.

A kunyerálás a fennmaradásért eszembe se jutott. Függen és vidáman mosdottam: őszibarack! És azzal a tudattal feleltem le idején, hogy a holnapi őszibarackok tömegét biztosítom a korai lefekvéssel. S ez a tudat megint őszibarack!

Annyira örültem ennek a napnak, hogy egyszerre csak az jutott eszembe: fölöltözök gyorsan, átszaladok Földigszakáll bácsihoz és csak ennyit mondom neki: köszönöm! De bármennyire is tetszett ez a tervem, rám parancsolt az értelem: mosdottál! lefeküdtél! Alvás ideje van! Holnap is megköszönheted!

Engedelmeskedtem neki és örültem, hogy van erőm engedelmeskedni. Elhelyezkedtem tehát alváshoz, és boldogan motyogtam: őszibarack! őszibarack!

SIMONYI GYULA:

Wie sollte die Kommunikation innerhalb der Kirche funktionieren?

Der Kampf der von Gott stammenden Information (des Wortes, des Logos) mit der Informationsmacht

Die Macht beruht auf drei Pfeilern: auf dem Monopol der Gewalt, des Geldes und der Information. Jesus brauchte keinen Gewalt, er bat nicht um die zwölf Regiment Engel, er lehrte seine Jünger auf der Sanftheit. Er beschäftigte sich nicht mit der Wirtschaft. Er brachte kein lebensmittel- und gesundheitsindustrielle Unternehmen zustande, aber er hat auf diesem Gebiet schon gehandelt: verteilte Brot, heilte die Kranken, und lehrte. Auf dem dritten Gebiet trat er mit voller Kraft auf dem Kampfplatz: er setzte sich der Informationsmacht entgegen. Nach Evangelium von Johann ist Jesus: Logos, das Wort, die von Gott stammende Information.

Angesichts der Informationsmacht der Wirtschaft, der Politik und der Ideologie, welcher Kriterien soll ein Blatt befolgen, dass es auf die Seite des Gottes treten, und es in diesem geschichtlichen Kampf keinen Verräter wird?

Und das Licht leuchtet in der Finsternis, und die Finsternis hat es nicht erfaßt. (Joh. 1,5)

Dieser Satz von Johannes legt den Akzent nicht darauf, dass die Dunkelheit das Licht nicht inne hätte, es nicht wahrgenommen, nicht angenommen hätte, sondern dass sie das Licht nicht besiegen könne, mit ihm nicht fertig werden, es nicht unterdrücken könne. Die Mengen betrachtend ist die Dunkelheit im Leben Jesu überwiegend geblieben (sie machte das Licht nicht zu ihrem eigen, sie besitzt kein Licht), aber sie konnte das Licht nicht unterdrücken (konnte es nicht beherrschen). Dies ist für die ganze Geschichte, wie auch für heute charakteristisch. Die Christen dürfen nicht verbittert sein, dass ihr Licht im Vergleich zur Politik, zur Ideologie und zur Wirtschaft, das heisst im Vergleich zur breiten Wirkung des staatlichen-, kirchlichen- und Markt-Massenmedie verschwindend ist. Die Kinder Gottes müssen im Bösen und verdorbenen Reich der Information wie Sterne im All leuchten (vgl. Phil. 2,15): sie können zwar kein Licht schaffen wie die Sonne (die Wiederkunft Christi), doch sie ziehen an und zeigen den gutwilligen Menschen eine Richtung (wie Christus bei seinem ersten Erscheinen). Die zwei Hauptfrage der Massenmedien sind die Methode und das Ergebnis: welche Methoden heiligt das Ziel, und was ist, als Ergebnis dessen, allgemein bekannt?

1. Die Heuchelei

Die Worte der Gewalt sind immer schlecht. Eine Anzeige, der Verrat des Unterschlupfes von einem Verfolgten sind nur Wörter, doch sie mobilisieren bereits die Mittel der Gewalt. Sich anstatt einer Argumentation auf die formelle Autorität zu berufen ist in Wirklichkeit

it nichts anderes als verborgene Drohung, das Erinnern an die Kräfte-Überlegenheit, denn ohne diese Überlegenheit kann es keine formelle Autorität geben. Die zur Gewalt anwachsenden Worte und Mittel kann kein Ziel heiligen. Andere Methoden und Worte werden dadurch böse, dass sie von der Gewalt gebraucht werden. Die Wahrheit sagen, argumentieren und die Sünden zu bekennen ist richtig. Doch die "falschen" Zeugen (bei Prozess Jesu) sagen umsonst die Wahrheit, wenn sie das mit böser Absicht tun. Das Argument der Kirchenleiter ist umsonst zutreffend (nämlich das Jesus nicht der Messias sein kann, weil "vorher Elias kommen muss"), es ist doch Heuchelei, denn mit dem wiedergekommenen Elias (dem Täufer) sind sie nach ihrem Gutdünken umgegangen. Diese Heuchelei treibt einem das Blut genauso ins Gesicht, als wenn sie sich vornehmen, den vom Tode aufgeweckten Lazarus zu töten, um die Wahrfähigkeit des Wunders bezweifeln zu können.

Kann denn auch das Sündenbekenntnis um Dienste der Gewalt stehen?

"Wehe euch ihr Schriftgelehrten und Pharisäer, ihr Heuchler! Ihr errichtet den Propheten Grabstätten und schmückt die Denkmäler der Gerechten und sagt dabei: Wenn wir in den Tagen unserer Väter gelebt hätten, wären wir nicht wie sie am Tod der Propheten schuldig geworden. Damit bestätigt ihr selbst, dass ihr die Söhne der Prophetenmörder seid." (Mt 23,29)

Warum freut sich Jesus nicht über das Sündenbekenntnis der Pharisäer? Weil all dies nur Heuchelei ist. Sie haben nicht von der Vergangenheit gelernt, sie haben sich nicht verändert, denn sie bereiten sich schon auf einen neuen Prophetenmord vor (Mat. 23,34). Sie wollen nur ihre Macht stärken und ihre Bosheit mit

einer "Reformrhetorik" und Sündenbekenntnis verschleiern.

Bei der Beurteilung der Methoden und Worte helfende Kriterien: Schwächen oder stärken sie in ihrer Wirkung die Freiheit begrenzende Gewalt? Stärken sie die Solidarität mit den Elenden oder unterstützen sie die Macht? "Denn der Herr hat mich gesalbt... damit ich die Zerschlagenen in Freiheit setze" (Luk. 4,18). Das andere was die Heuchelei braucht, ist dass sie nicht entlarvt wird: "Jeder der Böses tut, hasst das Licht und kommt nicht zum Licht, damit seine Taten nicht aufgedeckt werden. Wer aber die Wahrheit tut, kommt zum Licht..." (Joh. 3,20-21). Dieses Kriterium allein entlarvt die ganze "kirchliche" Presse.

2. Lernen wir von Jesus

Man kämpft gegen Jesus mit Verheimlichung, mit Verbreitung von Gegenargumenten und Brandmarkungen, sich auf die formelle Autorität stützend, mit der Bekundung der Entrüstung und Empörung, mit seiner Unmöglichmachung vor der Menge, mit der Abverlangung seiner Bildung und seines Auftrags, mit der Verläumdung der Verrücktheit, des Zusammenspiels mit dem Bösen, der Ketzerei und der Gottbelästigung. Man kämpft gegen ihn mit dem Gewicht der Tradition, mit der Autorität der Schrift, mit politischen Fallen usw.

Jesus, als er gewarnt wird: "Bist du dir dessen im Klaren, das du sie entrüstet hast? und wenn du solche Sachen sagst, beschimpfst du auch uns!" geht noch einen Schritt weiter. Dass er die Schrift nicht gelernt hat? Na und? Nicht die Bildung, die Geweihtheit und nicht der Auftrag zählen, sondern die Kenntnis der Schrift. Unter denen, die mit der Tradition argumentieren, zieht er den Boden weg: eure Traditionen sind nur menschliche Be-

fehle, mit denen ihr die Gebote Gottes ausspielt. Beim Argumentieren mit der Schrift ist er jedoch unbesiegbar, beim Umgehen von Fallen einfallreich.

Jesus verschaffte sich eine grosse Öffentlichkeit. Da auch der Macht kein wirksameres Mittel zur Verfügung stand, als der Masse eine Rede zu halten, konnte man um Jesus keine so starken Vorurteile schaffen, dass die Menschen ihn nicht mehr ansprachen. Seine Gegner waren gezwungen vor der Menge mit ihm zu diskutieren. Diese Tatsache stärkte die Wahrheit und das persönliche Zeugnis. Die Geschichte lehrte die Informationsmacht, dass der Zirkus immer die Märtyrer begünstigte, deshalb passt sie viel besser auf das Informationsmonopol auf, als die jüdische Hohepriester. Auch die Technik hilft ihr dabei: ein persönlicher Auftritt kann es nicht mit den Mitteln der Massenmedien aufnehmen. Das Endergebnis ist aber ähnlich: Die damalige jüdische Hohepriester konnten das Volk ohne die Presse gegen Jesus wenden.

3. Kampf um die blosse Existenz der guten Nachricht

Die Mittel zur Wirkung auf die Massen überbieten bei weitem die Möglichkeiten von Jesus, doch sie können das Bekanntwerden Jesu nicht verhindern, weil er auch beim Anstieg der Verschrienenheit und der Lebensgefahr nicht langsamer wird. Doch es gelingt ihnen die Lehre Jesu im allgemeinen Bewusstsein zu entstellen. Sie können nicht nur die Massen gegen ihn wenden, sie erreichen auch, dass die Jünger, die Jesus am nächsten stehen, manchmal unsicher werden. Dies sind die bittersten Minuten Jesu. Er schützt weitgehend auch das Volk und seine Jünger vor der mit Informationsmonopol verfügende Ideologie. Letztendlich besiegen sie ihn mit Heuchelei, Lüge, mit der Kraft der Ausstossung, mit Intrige, mit ihrer Polizei, zusammenspieland mit der auch die Kirche unterdrückenden Macht, mit Anzeige und mit Beschuldigung wegen Staatsfeindlichkeit und Hetzerei — sie besiegen ihn physisch. Die offene Gewalt, solange sie die Informationsmacht schützt, stützt auch ständig auf sie. Wenn an der Informationsmacht eine Spalte entsteht, führt das sogleich zu Störungen. Das "Bewusstsein" der Wächter der Kirche wird durch das Treffen mit Jesus durcheinander gebracht: sie nehmen ihn nicht fest, "weil so noch kein Mensch gesprochen hat". Wenn die Intrige bekannt wird, "könnte es zu Unruhen unter dem Volk kommen" (Mk. 14,2). Jesus war sehr bestrebt, die Heuchelei vor der grössten Öffentlichkeit, die ihm geboten war,

blosszustellen. Er hat nicht daran gedacht, dass eine Warnung vor den schlechten Leitern gleichbedeutend mit dem Blosslegen der Sünden der "Kirche" ist. Er hat nicht daran gedacht, dass die Aufgebrachtheit und die harte Anklage (keine gerichtliche sondern eine moralische) die Nicht-Liebe der Gewaltlosigkeit für die Macht bedeutet.

4. Können Jesus und seine Jünger auch ideell besiegt werden?

Gedanken können physisch nicht besiegt werden. Doch die Hohepriester verstanden sich gut auf das Herrschen wie die "heiligen" Mächte aller Zeiten, könnten sie ihren ideellen Sieg (in Wirklichkeit nur einen Sieg der Massenmedien) nur auf das "zustimmende" Schweigen Gottes bauen. "Der Messias, der König von Israel! Er soll doch jetzt vom Kreuz herabsteigen, damit wir sehen und glauben." (Mk 15,32) Das grösste Zeugnis Gottes für Jesus (die Auferstehung) ist kein massenkommunikatives Ereignis, nur wenige wissen es, dass sie bereits geschwächt (durch die Lüge der bestochenen Soldaten) in die Massen kommunikation gelangt. Auch seitdem kann jede Macht auf das Schweigen Gottes bauen: "Ich herrsche — also ist Gott mit meinem Herrschen einverstanden". Es wirkt natürlich nur bis zum dem Augenblick, bis die erste Hälfte der These gültig ist. Als die Macht der damaligen Hohepriester durch die grössere Macht Roms weggefegt worden ist, ist auch der massenkommunikative Sieg in die Hand der Sieger hinübergelangen, doch dies verstärkte nur den Missbrauch von Gottes Schweigen. Die darauffolgende Macht verurteilte in ihrer massenkommunikativen Gewalt bereits um Namen Jesu — sie Ketzer nennend — die Jünger Jesu. Die stalinistische Diktaturen standen auf sehr schwachen Füßen, weil sie sich auf das Volk beriefen. Als Millionen von polnischen Arbeitern in die Gewerkschaft Solidarität eintraten, ist es offensichtlich geworden, dass sich die Arbeiterpartei gegenüber den Arbeitern auf sie beruft. Man kann sich viel ruhiger auf Gott berufen, weil er auch dann nicht auftritt, wenn man seinen Namen missbraucht. Bis der König und Kaiser selbst der Gott war, solange reisste der Zusammenbruch des Reiches die Staatsreligion mit. Eine Staatsreligion — die die Macht unterstützt, aber mit der nicht identisch ist — kann immer zur Staatsreligion der umstürzenden Macht werden, weil jede Macht ideologische Bestätigung braucht. So legt der Gott von der Wahrheit Zeugnis ab. Die gute Nachricht von Jesus für Armen: Das Schwei-

gen Gottes ist kein Einverständnis. Der Knecht schlecht ist und denkt: "Mein Herr kommt noch lange nicht... und er schlägt seinen Mitknecht und schlemmt. Kommt aber sein Herr an..." (Mt 24,48).

5. Der Geist weht, wo er will

In den Diskussionen um die Schrift konnte Jesus deshalb Recht behalten, weil der damalige hohe Klerus noch nicht darauf bestand, die Schrift allein richtig darlegen zu können. In jenem Volk war die Ehre der Moralität "zu hoch". Deshalb schwiegen sie an die Frage: "Darf es am Samstag gut zu tun?", sie konnten darauf nicht mit "nein" antworten. Wenn Jesus Recht hatte, schwiegen sie, und überlegten unter sich eine rohe, gewalttätige Lösung. Zuletzt wurde der ideelle Sieg des Hohepriesters voll: er fluchte! "Wir brauchen keinen Zeugen mehr." Sie entschieden, dass von ihm nicht der Geist redete.

6. Schlussfolgerungen

Glaubwürdigkeit. Ein Informationsraum durch Basisgruppen sollte geschaffen werden, wo das persönliche Zeugnis die massenkommunikative Irreführung besiegt. Man muss die Verschrienenheit, das Risiko und die Diskussion annehmen. Unabhängige katholische Presse.

Finanzielle Autonomie. Die Gemeinschaft soll die finanzielle Angelegenheiten der Institution kontrollieren.

Welche Presse ist kirchlich? (einige Kriterien nach dem Evangelium) — Im Geiste "Ihr habt es umsonst bekommen, gebt es auch umsonst weiter" geschriebene Texte - Nur eine nicht-institutionalisierte Unabhängigkeit — Es gibt keinen "Lehrer", sondern nur Brüder und Schwester. — Anstatt Unehrllichkeit Licht. — Nicht nur Worte sondern Beispiel im Leben. — Keine Macht unterstützen, sondern solidarisch sein. — Keine Bildung, Position oder Geweiheit, sondern "von ihren Früchten erkennt ihr die falschen oder wahren Propheten".

„Érted vagyok”

Monthly newspaper of „Family Foundation” for hungarian christian communities and families.

Editor: SIMONYI Gyula, H-8000 Székesfehérvár, Jókai u. 18. HUNGARY

The materials published by the „Érted vagyok” can be re-published free, without distortion of contents. The editorial board hereby asks for complimentary copies or notice in case of re-publication.

Ebben a rovatunkban a következő számunk megjelenéséig terjedő időszak vasárnapjainak (a katolikus igeliturgia szerinti) evangéliumaihoz közlünk magyarázatot.

(Az áprilisi két írást Kovács Tádé, a májusi négyet Gergely G. András készítette. Mindketten katolikus papok)

Április 22. — Fehérvasárnap — Jn 20,19-31 — Tamás, a bizalmatlan

Vajon miért nem volt jelen Tamás? Az apostolok félelemből zárkóztak össze. Feltehető, hogy az félt legkevésbé, aki nem volt velük. Van is egy adalékunk rá, hogy Tamás bátorságra buzdítja társait (Jn 11,16). Mária és Márta üzen Jézusnak, hogy testvérük, Lázár beteg. Ő harmadnap elindul barátjához, de tanítványai óva intik: arrafelé nemrég megkövezés fenyegetett. Jézus hajthatatlan. A tanítványok közül Tamás áll ki mellette: „Menjünk mi is, hogy Vele haljunk!” Az sincs kizárva, hogy a főpap udvarába ő követte Péterrel az Urat (Jn 18,15-17). Akkor ott Péter bizonyult gyávábbnak, minden fogadkozása ellenére (Jn 13,37) megtagadta a közösséget Mesterével. Tamás — ha ő volt —, jobban ura az eseményeknek, hiszen a főpap ismerőseként a kapu-őrrel megbeszélve ő viszi be Pétert.

Most azonban ő reked kívül az események sodrán, talán — összekötetései révén Júdás helyetteseként — épp a közösség számára végzett beszerző körútja miatt. Akinek pedig egy közösség anyagi ellátásgondja nehezedik a vállára, annak körültekintőnek és óvatosnak kell lennie. És ő már bizalmatlanságig az. Úgy véli, igazságtalan lenne a Mester, ha a gyávákat tüntette volna ki megjelenésével, s az értük kockáztató bátrabbat részesítené hátrányban. A Mester nem tehetett ilyet. Irigylük a bátorságát, azért akarják ezzel a mesével etetni. De ő már számol, mér, vizsgál és tapogat. Őt sem a piacon, sem otthon nem könnyű becspapni. Majd ha megnézheti az 'árut', megtapogathatja, azonosíthatja a védjegyek alapján azzal,

amelyre eredetileg megalkudott, akkor újra vevő lesz rá. Addig azonban nem.

Merevségünkben azt gondolhatnánk, hogy Jézus ilyen feltételekkel 'nem szállíthatja az árut'. De legnagyobb meglepetésünkre nyolc nappal az első látogatás után újra ott van náluk, egyenesen Tamáshoz fordul és minden kívánságát teljesíteni akarja. Ez Tamást is szerfölött meglepi. Min csodálkozott? Azon, hogy Jézus valóban él, pedig ő halottnak tudta. Azon, hogy itt áll, pedig zártak az ajtók. Azon, hogy Jézus távollétében folyik a vita közte és társai között, Jézus mégis minden szavára külön hivatkozik. Azon, hogy vakmerő kikötéseire nem szemrehányás az első válaszmegatartás, hanem a felszólítás: tegye meg, amit akart, nézze a szögek nyomát a kezén, vesse kezét a dárda ütötte seb forradásába az oldalán. Elképzelhetetlennek tartom, hogy Tamás engedett a felszólításnak. Különösen azután, hogy Jézus hozzáfűzte: „ne légy bizalmatlan, hanem légy bizalommal!” A Mester nem igazságtalan akar lenni, hanem csak a gyöngék bátorítója. Nem szabad rögtön rosszra gondolni! Aki rosszra gondol, már maga is gyöngé, már ő is bátorításra szorul. Íme, megkapja. A sebhegy keresgélése helyett Tamás szavakat keres. Ezekre talál: „az Uram, s az Istenem!” Nem annyira ima ez, inkább hitvallás. Nem megszólítóeset, hanem alanyeset, névelővel! Nem annyira állítmány, inkább alany. Ha állítmány lenne, akkor Jézus volna az alany kb. így: „Akit itt látok, az az Uram s Istenem”. De valószínűbb, hogy alany s az Atyát jelöli: 'a Mestert

életrekelteni senki más nem tudhatta, csak az Uram, s az Istenem’.

Ismét Jézusnál a szó: „mivel látásomhoz jutottál, bizalommal vagy; boldogok, akik nem látván szintén bízni kezdtek”. Az asszonyokkal először csak hírnök közölte, hogy Jézus él (Lk 24,23) s még nem látták Őt személyesen; de addig is örömmel futottak a tanítványokhoz, mert a bizalom boldoggá tette őket. Így találkoztak Jézussal (Mt 28,5-10). Tamás azonban bizalmatlansága miatt egy hét lemaradásban van társai örömeivel szemben (Jn 20,20-25: „Megőrültek látván az Urat... Ha nem látom, ... nem lesz bennem bizalom!”) A nemlátókban nem vak hitet dicsér Jézus. Azok bizalma is tapasztalatra épül. A különbség az, hogy nincsenek kikötéseik, előítéleteik. Nem fosztják meg magukat oktanulani a boldog lendületlől ideiglenesen sem. Nemcsak a tapintás lehetősége ad hitelességet. A hallás, az olvasás is.

János evangélista is épp azért ragadott tolat, hogy olvasóiban felszítsa a Jézus iránti bizalmat. Ehhez nem kellett a Krisztus-esemény minden mozzanatát eléjük tárnia, elég volt néhány lényegesebbet. Bízik benne, hogy tanulunk Tamás kárán és ostoba előítéletek, az informátorok emberi fogyatékoságai miatt percig se fosztjuk meg magunkat a Messiásba, Jézusba vetett bizalom mozgósító boldogságától. Mikre mozgósít e bizalom? Jézus neve a Szabadítót jelenti. Azt, aki megszabadít előítéleteinktől: a gyengébbek, a gyengébb nem, a gyávábbak, az ügyetlenebbek, sőt saját szubjektivitásunk iránt. Ilyenekre mozgósít.

Április 29. — Húsvét 3. vasárnapja — Lk 24,13-35 — Emmausziak

Húsvét vasárnap délután Kleofás és társa nekivág a három órányi gyaloglásnak. Percet sem akarnak tovább a fővárosban időzni, ahol Mesterüket már megfeszítették. Az útjáról nevet nem közli Lukács. Mikor kiábrándultnak érezzük magunkat, a saját nevünket gondolhatjuk oda. Kleofás neve dicsőt, hírest jelent. Ilyen híres volt a tanítványok hite. Mindenesetre az eseményekről beszélnek és a magyarázatot keresik: miért kellett ily gyászosan végződnie annak, ami oly szép reményekkel kecsegtetett?

Aki keres, talál. Jézus már ott is vándorol mellettük, csak még nem ismernek rá. Tudja a feleletet, meg is akarja velük ismertetni, de nem ront ajtóstul a házba. Először ő is csak kérdez. Olyat, amit jól tudnak, olyasmiről, ami épp a leginkább foglalkoztatja őket, s joggal. Nem jólétesült bennfentesként kérdezi, hanem tájékozatlan kívüllálóként. Szemmel látható menekülésüket kórsétának nevezi. A szó-

kevények pedig máris úgy viselkednek, ahogy ő beszélt róluk. Megállnak, mint akik valóban csak sétáltak.

Hangulatuk azonban még komor. Mi másról beszélhetnénk, mint az elmúlt napok fővárosi eseményeiről? Semmit nem vettél észre? Válaszában Jézus nem hazudja, hogy semmit, de tovább tette a butát. Erre megfogalmazza neki a bajukat: bíztak a szóban és tettben, Isten és nép előtt egyaránt értelmű nazaréti prófétában, de a vallási-politikai vezetők kivégezték őt. Ki fogja megmenteni ezután a nemzetet? Volt ugyan még egy halvány reménysugár: Kleofás felesége (Jn. 19,25, Mt. 28,1) és más nők egy pillanatra kibillentették őket csüggedésükből, midőn ma hajnalban üresnek találták a sírját, de ez sem soká villanyozta fel őket, hiszen csak küldöttekre hivatkoztak, akik szerint a Mester él, de őt magát senki se látta, pedig Péter és János még a sír ürességét is ellenőrizte. Mindezt elmondják óvatosan —

nevek nélkül —, de érdeklődő hallgatása miatt egyre fokozódó bizalommal az idegen személye iránt.

Ekkor ő is megszólal. Egyenrangú félként viszonzozza a kölcsönt. Azok a lényeges események mellett behunyt szemmel elmenő magányos idegennek nevezték, s felvilágosítással szolgálnak neki. Ő a lényeges jövendölések mellett értetlen és nehézkes szívvel elmenő hitetleneknek nevezi őket és szintén felvilágosítással szolgál nekik. Most jön a válasz rá, hogy „miért kellett ily gyászosan végződnie annak, ami oly szép reményekkel kecsegtetett”. Nem végződött és nem gyászosan, hanem dicsőségesen. Dávid (Zsolt 16,10) előre megírta, amit a küldöttek az asszonyokkal közöltek: Isten nem hagyta rothadásban a Szentet, föltámasztotta. De nem is emelte őt ki a világból (Jn. 17,15), hanem éppenséggel beleküldte a világba (18) világosságul (Jn 8,12, 12,46). Ám akik jobban szerették a sötétséget, mint a világos-

ságot (Jn. 3,19), azok megtagadták a Szentet (Ap.csel. 3,14-15) és megölték. Így kellett történnie, ha nem akart elvegyülni a gonoszok között néma cinkosként, ha nem akart rosszal fizetni a rosszért. Márpedig ennek ellenkezőjét akarta. Ellenkezőjét annak, amit megszoktak, amit vártak, aminek a reményével látszat szerint már kecsgettetet is: tudniillik, hogy rendkívüli képességeivel kiüzi az ideiglenesen ott állomásozó megszálló csapatokat, és őket ülteti be a hatalomba. Nem garnitúra-

változást akart, hanem gondolkodásváltozást. Nem akart az uralkodni akarók helyére más uralkodni akarókat, hanem az uralkodni akarókból akart szolgáló akarókat. Ehhez pedig ez kellett: a szolgáló akaró haláláig menő kiszolgáltatottságának öntudatos vállalása. Így mehetett csak be dicsőségébe. De így be is ment.

Erre döbben rá a két tanítvány, amikor eltűnik asztaluk mellől az „idegen”, miután osztozott gondjaikban, kenyerükön. Így lesznek ki-

ábrándult szökevényekből a közösség tüzeslelkű hírnökeivé. Az a módszer, ahogy Jézus tájékoztatásának álarcaiban szóba elegyedik a tanítványokkal, hogy azután eredeti álláspontjuk átértékelésére vezesse őket, kísérletesen hasonlít ahhoz a módszerhez, melyet a Teremtés könyve a kígyónak tulajdonít összeüléinkel kapcsolatban (3,1-4). Mégis micsoda különbség a szándékban (megkísértés — felvilágosítás) és az eredményben (meghasonlás — egymásra s magukra találás).

Május 6. — Húsvét 4. vasárnapja — Jn 10,1-10 — Jézus, a Jó Pásztor

Jézus üzenetét, az evangéliumot tanulmányozva, legtöbbször arról kell beszélnünk, mi az amit tőlünk kíván, amit nekünk kell tennünk. Ma viszont úgy áll elénk Jézus, hogy önmagát mutatja be; ezért ma róla szólunk, arról, hogy milyen az Ő magatartása irántunk. Ezt egy — talán idejét múltnak látszó, mégis érvényes — képből foglalta-foglalhatjuk össze: Ő a jó pásztor. Milyen is a jó pásztor?

Először is: az ajtón megy be a juhok aklába. Ez azt jelenti: szándéka egyenes, kizárólag a „juhok”, az emberek javát nézi, és nem a sajátját, mint azok, akik máshonnan másznak be, mai szóval: akik „hátról jönnek”. Azt állítja: Ő az egyetlen olyan pásztor, aki valóban jót akar az embereknél: „Mindnyájan, akik előttem jöttek, tolvajok és rablók.” Helyesebben így kellene fordítanunk: „akik a nevemben jöttek”, és azt akarja ezzel mondani, hogy mindazok, akik a történelemben messiásként, megmentőként léptek — lépnek — lépnek majd föl, de nem azt hirdetik, amit Ő tanított és nem úgy élnek, ahogyan Ő élt, azok mind tolvajok és rablók, akik „hátról jönnek”, és valódi szándékuk csak az, hogy lopjanak, öljenek és pusztítsanak.

A jó pásztor egészen más. Ő ismeri és nevével szólítja juhait. Ennek a mondatnak különös súlya van ma, amikor az egyes ember elvész és jelentéktelenné válik a tömeg és a gépek, automaták világában, és sokszor nem

több, mint egy kicserélhető csavar, egy szám, egy adat a kartotékon (József Attila: Levegőt!). Milyen jó ilyenkor tudni, hogy maga az Isten az — akit Jézus jó pásztorként megjelenít ebben a világban —, aki nevemen szólít, akinek szívéhez nőtem, aki a tenyerére rajzolt engem (Iz 49,16). De ez csak a kezdet.

A jó pásztor, miután nevével szólította juhait, kivezeti őket az akolból, és megindul előttük. Igen, előttük megy, utat mutat nekik. Megmenti őket attól, hogy kergetve birkaként összevissza máskáljanak, hogy egyik tévedésből és csalódásból a másikba essenek, hogy csupa zűrzavar legyen az életük, s a végén csak összeessenek, „elcsigázottan és kimerülten” (Mt 9,36). Megbecsüljük-e Jézus útmutatását ebben az össze-vissza világban, amely lassan nem más, mint a legkülönfélébb vélemények, filozófiák, pártok, mozgalmak, reklámok, sztárok csábításának hangzavara?

A jó pásztor azonban nemcsak utat mutat, hanem táplálja is övéit az úton; aki őt követi, az tápláló legelőre és életető vízre talál. Jézus ilyen pásztor. Testi-lelki táplálékunkról egyaránt gondoskodik, hiszen azért jött, hogy életünk legyen, és bőségben legyen. Megmondta, hogy aki Isten Országát és az Istennek tetsző életet törekszik megvalósítani, annak nem kell aggódnia étel-ital-ruha dolgában (Mt 6,33). De nemcsak kenyérral él az ember; tehát „lelkünket” is táplálni akarja: tanításával (Mk

6,34), sőt egész életével, értünk halálnak áldozott testével-vérével (Mk 6,34-44; Jn 6).

De Jézus mint jó pásztor azt is tudja, hogy Neki olyan juhok vannak, akik szabad akarattal rendelkeznek, azonkívül sokszor gyöngék, botladozók, és időnkint csak-csak eltévednek. Ezeket azonban különös gonddal szereti. Ha száz közül egyet elveszt, képes egy időre ott hagyni a kilencvenkilenc meglevőt, s addig megy és kutat az elveszett után, míg meg nem találja. Ha megtalálja, boldogan veszi vállára s úgy viszi haza (Lk 15,3-8).

Jézus a jó pásztor, minden egyes juhára gondot visel. Minden egyházból és minden embercsoportból összegyűjti azokat, akik hűségesekek. Hozzá és hallgatnak az Ő szavára: egy akol lesz és egy pásztor (Jn 10,16), elválasztja őket a kosoktól (Mt 25,32), akiknek nem kellett az az Élet, amelyet Ő följajánlott és nekik adja a világ kezdetétől készített országot (Mt 25,34; Lk 12,32).

S hogy mindezt megtehesse és megadhassa nekik, földalozza értünk egész életét. Sosem tekinti a maga hasznát vagy kényelmét: istállóban születik, jászolban fekszik, szerény ácsmesterként, majd fizetés nélküli vándortanítóként él népe között, nem egyszer a szabad ég alatt éjszakázva, végül a kereszten az utolsó csepp véréig is kiontva.

A Jó Pásztor: Jézus az, aki az utolsó leheletéig érttem élt. Hagyhatom-e válasz nélkül ezt?

Május 13. — Húsvét 5. vasárnapja — Jn 14,1-12 — Az Atya házában sok hely van

A húsvét rendkívül gazdag tartalmú, sokféle mondanivalóval rendelkező ünnep, s a húsvét utáni vasárnapok evangéliumai ezekből a gondolatokból emelnek ki egyet-egyét. Így a mai szakasz az örök élet tényét közli a tanítványokkal, ill. az örök boldogság reményét erősíti bennünk.

Ha azonban manapság örök életről, túlvilágról beszélünk, akkor a hitetlenek csak mosolyognak vagy gúnyolódnak, sőt azzal vádolnak bennünket, hogy mérhetetlen nagyképek és érdekhajhászok vagyunk, mert nem önzetlenül tesszük a jót, hanem a túlvilági jutalom reményében. Erre először is azt feleljük: Még mindig jobb, ha a túlvilági jutalomért teszi valaki a jót, mint ha sehogyan sem teszi, akár csak vádlóink legnagyobb része. Másodszor: Aki nem vak, az látja, hogy miféle világot lehet ott fölépíteni, ahol a túlvilági életnek még a gondolata is hiányzik az emberekből. Soha ilyen arányú alkoholizmussal, soha ennyi ön-

gyilkossággal, válással, abortusszal, ekkora munkakerüléssel és korrupcióval nem lehetett találkozni, mint éppen manapság és éppen nálunk. (Persze mindezeknek más okai is vannak.) Harmadszor: Az örök élet és a túlvilági boldogság nem más, mint minden egyes ember alapvető és végső igényeinek, vágyainak beteljesedése. Az embert semmi sem elégíti ki, semmi sem teszi egészen boldoggá ezen a földön; ha minden gazdagságot, minden kényelmet, minden hatalmat, minden jót és szépet sikerült is megszereznie, akkor is nyugtalan a szíve, mert az csak Istenben nyugodhat meg (Ágoston).

Jézus lépten-nyomon, minden gátlás és szégyenkezés nélkül, mindenféle formában beszélt az örök életről. Beszélt róla, mint jutalomról, nevezte csürnek, mondta paradicsomnak vagy Ábrahám ölének és hajléknak-lakóhelynek, szóló róla, mint Isten országáról, hívta drágagyöngynek, kifogyhatatlan erszénynek és

menyei kincsnek, nagy hangsúllyal menyegzőnek és lakomának.

Bármilyen sokat és vonzóan beszélt is Jézus az örök életről és boldogságról, ma mégis az a helyzet, hogy nemcsak a hitetlenek, hanem a magukat kereszténynek vallók nagy része sem hisz a feltámadásban és a túlvilági életben. Pedig ha összehasonlítjuk a feltámadást komolyan vevő első keresztények és az azt komolyan nem vevő későbbi-mai keresztények életét, akkor mindkettőből ugyanazt a következtetést vonhatjuk le: Nem kizárólagos erőforrásként, de végső fokon csak az örök élet reménye teheti képpé az embert arra, hogy Jézus útján járjon, az evangéliumot megvalósítsa. Az örök élet hite nélkül nincs keresztény élet. Ennek következtében azonban abban, aki nem hisz a feltámadásban és az örök életben, nem lehet meg az a nyugalom, béke és öröm, melyet Jézus már a földi életre vonatkozóan megígért, mert ez csak azoké, akik tanítása

szert élnek. Ez viszont ismét odavezet, hogy az ilyen ember mégkevésbé tud hinni a másvilági életben. Mert gondoljunk csak például arra, hogy aki soha nem szeretett igazán senkit, annak könnyű elgondolnia, hogy a halál után

nincs folytatás; de ha valaki csak egyetlen embert is igazán szeretett, annak ezt lehetetlen elképzelnie, ellenben könnyű felfognia: lehetetlenség az, hogy a szeretet elmúljon és ne legyen folytatása, beteljesülése.

Az örök életbe vetett remény és a Jézus útján járás, a keresztény élet elválaszthatatlankok egymástól, ahogy Jézusban is — aki „az Út, az Igazság és az Élet” — elválaszthatatlan ez a három.

Május 20. — Húsvét 6. vasárnapja — Jn 14,15-21 — Közvetett Istenszeretet

A jó szándékú emberben — ha mélyen eltemetve, ha homályosan is — él a vágy, hogy kapcsolatban legyen Istennel, s talán az a vágy is, hogy szeretetkapcsolatban legyen Vele. A jó szándékú ember azonban a történelem folyamán újra és újra megpróbálja ezt a kapcsolatot „rövidre zárni”, szeretné az Isten iránti szeretetet közvetlenül, a „világ”, az embertársak kihagyásával megélni. A mai evangélium nyomatékosan figyelmeztet arra, hogy ez nem lehetséges. „Aki megtartja parancsaimat, az szeret engem.” Jézust szeretni, s ugyanígy Istent szeretni csak az embertársak szeretésére felszólító parancsok teljesítésével lehet. Kommunikálni lehet Istennel közvetlenül is; de szeretni csak „közvetve”, azaz embertársainkat szeretve lehet. Nincs kibúvó.

Nem segít a hívallás. Hiába fogadja el és vállalja meg valaki a teljes dogmatikát, hiába mondja: „Én hiszek Istenben, elismerem Őt Uramnak, elfogadom Jézust személyes megváltómnak, vallom, hogy mindaz, amit Jézus tanít, igaz, hiszek a túlvilágban!”, hiába, ha megfelelő cselekedetei nincsenek, mert: „Nem mindaz, aki azt mondja nekem: 'Uram, Uram', jut be az Isten országába, hanem csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akaratát” (Mt 7,21).

Nem segít az imádság. „Amikor imádkozni készültök, bocsássatok meg, ha nehezteltek

valakire... különben mennyei Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket” (Mk 11,25-26). Teljesen fölösleges imádkozni, akár sokat, akár keveset, ha csak egy ember is van, akivel haragot tartok, akire neheztel, akinek nem akarok szívből (s nem csak látszat szerint) megbocsátani. — „Fölélik az özvegyek házát, és színelég nagyokat imádkoznak” (Mk 12,40). Kár egyetlen Miatyánkot is elimádkozni, ha egyébként nem jár más a fejünkben, hogyan tudnánk még többet szerezni, ha közben nem törődünk a szegényekkel, az éhezőkkel, ha jólétünket nem az ő támogatásukra használjuk föl.

Nem segít az aszkézis, a szűkebb és tágabb értelemben vett böjt. Ezt már Izaiás megfogalmazta, máig érvényes világossággal, ezeket a szavakat adva Isten szájába: „Lám még böjtölések napján is csak a hasznót keresitek. Veszekedés és perlekedés között böjtöltök. Talán az ilyen böjt tetszik nekem?... Tudjátok, milyen az a böjt, melyet én kedvelek? Törd össze a bilincseket! Törd meg az éhezőnek kenyereid! A hajléktalant fogadd be házádba — s amikor segíthetnél rajta, ne fordulj el embertársad elől!” (58. f.)

Nem segít a liturgia. Örök emberi vágy: szeretásokkal áldozatbemutatókkal, „isten-tiszteletekkel” megmutatni Isten iránti szere-

tetünket. Magában kevés, sőt elégtelen. „Ha ajándékokat az oltárra viszed, és ott eszedbe jut, hogy felebarátodnak valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékokat az oltár előtt, békülj ki előbb felebarátoddal, azután jöjj vissza és ajándékdolj föl ajándékokat!” (Mt 5,23-24) Mert: „Irgalmasságot akarok, nem áldozatbemutatást!” (Mt 9,13)

Nem segít a „misztika” sem. A „misztika” jelentse itt a rendkívüli kommunikációt Istennel és az isteni erők mozgatójának képességét. Az Atya akaratának teljesítése nélkül olyan „magasztos” képességek és tettek sem hoznak szeretetkapcsolatba Istennel, mint a jövődőlés, az ördögűzés vagy a csodatevés. Jézus kiemelkedően keményen fogalmaz erről szólva: „Takarodjatok tőlem, ti gonosztevők!” (Mt 7,21-23)! E keménységet világosan indokolja János első levele: „Aki azt állítja: 'Szeretem az Istent!', de felebarátját gyűlöli, az hazug. Aki ugyanis nem szereti testvérét, akit lát, hogyan szerethetné Istent, akit nem lát?” (4,20)

Viszont aki embertársaival jól cselekedve akarja szeretni Jézust, szeretni Istent, az és csak az számíthat Jézus ígéretének megvalósulására életében: „Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Szeretni fogom őt én is, és föltárom magamat neki!”

Május 27. — Urunk mennybemenetele — Lk 24,46-53 — Áldás

A mai nap, Urunk mennybemenetelének ünnepe valahogyan nem kapott olyan hangsúlyt keresztény életünkben, amelyet talán megérdemelne. Hiszen akár a karácsony párjának is tekinthetnénk; ha amazt úgy ünnepeljük, mint Jézus közénk jövésének napját, akkor emezt távozása emléknapjaként ünnepelhetnénk. E két (persze a szó szoros értelmében nem történelmi, azaz nem meghatározott naphoz kötődő) dátum között élt közöttünk.

A mai ünnepelt esemény, a „mennybemenetel” tehát a búcsú pillanata. Érdekes lenne ezt megvizsgálni a tanítványok szemszögéből is, de most csak Jézus oldaláról vizsgáljuk. Mi jellemző rá? Az, ami egész életét is jellemezte, amiben egész köztünk-létét össze lehet foglalni, az áldás: „...kezét fölemelve megáldotta őket. Áldás közben távozott el tőlük, és fölment a mennybe” (Lk 24,50-51).

Az, aki most övét megáldva, áldással távozik, valamikor ugyancsak áldottként, áldásként érkezett közénk. Már Keresztelő János édesanyja, Erzsébet megsejti ezt, amikor a hozzá látogató Máriát így köszönti: „Áldottabb vagy te minden asszonynál, és áldott a te méhednek gyümölcse” (Lk 1,42). S valóban: Mindazok, akik csak találkoztak Vele a későbbiek folyamán — ellenségei és üldözői kivételével —,

napról-napra megtapasztalhatták, hogy ő tényleg Isten áldása számunkra: jósága, szeretete, irgalma, tanítása és gyógyításai mind ezt bizonyították.

Az evangéliumok két olyan jelentős esetet jegyeznek föl, amikor Jézus kifejezetten áldott, és ebből a két esetből megtudhatjuk, tulajdonképpen mit is jelent áldani, mi az áldás.

Az első a kenyérszaporításkor történt (Mt 14,19). Amikor látta az éhen maradt tömeget, fogta az ott lévő öt kenyeret és két halat, megáldotta azokat, majd szétosztotta és mind jóllaktak belőle. Ez már előre jelezte a második esetet: Az utolsó vacsorán (Mt 26,26) ismét kenyeret vett a kezébe, megáldotta és odaadta tanítványainak. Azt látjuk tehát, hogy Jézus mindkét esetben jóllakatta az áldásával, áldása nyomán övéit; csak az első esetben a testi, a biológiai életet, a másodikban pedig a lelki, az Isten országabeli életet, a szeretet életét táplálta bennünk.

Az is mondhatjuk ezért, hogy az áldás nem más, mint adás — a testi-lelki élet táplálása, gazdagítása, növelése-nevelése azokban, akiknek az áldás szól. Mivel pedig testi-lelki igényeink kielégülése nem más, mint a boldogság, azt is megfogalmazhatjuk, hogy áldani annyit (is)

jelent, mint boldoggá tenni: biológiai és Isten országabeli szempontból egyaránt, mert ahogyan Jézus gyakorlata is mutatja, ez a kettő nem választható szét. Az egyik hiánya mindig lehetetlenné teszi a másikat is. Mert hiába látok el valakit minden anyagi jóval, ha Jézusi szeretettel nem szeretem őt, mit sem használ neki; és megfordítva: hiába akarok szeretni valakit addig, amíg nem segítem őt az emberhez méltó megélhetésben (vö. Jk 2,16-17; 1Jn 3,17), szeretetem csak pusztába kiáltott szó. Azok, akiket Jézus majd áldottak mond az ítéleten, tanítása szerint testi-lelki értelemben egyaránt áldására vannak a rászorulónak (Mt 25,34-36).

És ezzel eljutottunk ahhoz, ami most a mai ünnep mondanivalója számunkra: Nekünk, akiknek Jézus az Isten áldása lett, tovább kell adnunk ezt az áldást; ahogyan Ő áldás lett a mi számunkra, úgy kell nekünk is áldássá válnunk embertársaink számára (vö. Jn 13,34b). Ahogyan Ő arra használta fel köztünk töltött idejét, hogy bennünket boldoggá tegyen, ugyanígy nekünk is arra kell fölhasználnunk az életünket, hogy másokat boldoggá tegyünk. Nem feledkezve meg arról, hogy kezdettől fogva ez volt Isten akarat, hiszen már Ábrahámnak is ezt mondta: „Megáldalak — és légy áldássá!” (Ter 12,3)

A diagnózis segíti a gyógyulást

A CSALÁD MEGSEBESÜLT A TOTÁLIS ÁLLAMBAN

A totális állam a társadalmi intézmények némelyikét — a hadsereget, a rendőrséget, a hatékony politikai gépezetet — teljesen átfogta, míg a többit — a gazdaságot, az oktatást, a tudományt és a kultúrát — saját képére átformálta. Valójában csak a család (és némiképp az egyház) tanúsít jelentősebb ellenállást a totális állammal szemben. A szülőség alapelve és a közeli rokonok kölcsönös függősége tüzes állhatatossággal kibírja az összes váratlan fordulatot. Egyszerűen biológiai okokból sokkal nehezebb megsemmisíteni, betiltani vagy teljesen beépülni a családi csoportba, mint más, összetettebb társadalmi csoportokba.

A családok likvidálására irányuló első radikális kísérlet, melynek az emancipációs forradalom szolgált ürügyül, s melynek tendenciája a 20-as évek Szovjetúniójában rajzolódott ki, éreztetve hatását a többi kommunista ország első éveiben is, hamar véget ért. A totális hatalom hamar felismerte, hogy a családi kötelek szétszakításával vállalnia kell az ezeket helyettesítő kapcsolatok kockázatát, hiszen ezek ellenőrzése még nagyobb nehézségekbe ütközik.

Noha a totális hatalomnak nem sikerült totálisan megoldania a család problémáját, nem mondhatjuk, hogy ez az intézmény nem kapott halálos csapást. Ennek egyik formája, hogy a munkaviszonyok, bérek és árak rákényszerítik mindkét szülőt, hogy teljes munkaidőben dolgozzon, sőt külön munkát végezzen. A halálos csapás másik formája pedig a lakásínség. Ez egyértelműen nem csupán a totális hatalom szociális problémák megoldására való teljes képtelenségének eredménye, hanem a család intézményének gyöngítésére irányuló szándékos politika része, mely megakadályozza, hogy a lakásokból valaha is igazi otthonok válhassanak, vagy hogy legalább időlegesen menedékkül szolgálhassanak a külvilág elől. Minden fiatal

Dr. Václav Benda, cseh katolikus filozófus és a Charta '77 korábbi szóvivője, 1946-ban született. Doktorátusát Prágában, a Károly egyetemen szerezte 1970-ben és a filozófia tanára volt ugyanazon egyetemen, amíg politikai okokból el nem bocsátották 1971-ben. Mivel 1977-ben aláírta a Charta '77-et, Dr. Bendának sokféle állása volt, legutóbb a Prága hotelben dolgozott fűtőként. A VONS, az "Igazságtalan Vádemelések elleni Védekezés Bizottsága" alapító tagjaként Bendát letartóztatták 1979-ben és négyéves börtönbüntetést kapott "a Köztársaság felforgatása" címén. Számos politikai és filozófiai írás szerzője, amelyek szamizdat formájában jelentek meg. Ezenfelül sok rövid cikket írt, amelyek vallási és erkölcsi kérdésekkel foglalkoznak. Az alábbiakban "A család problémái egy totális államban" című, 1984-ben készült esszéjét ismertetjük a Religion in Communist Lands-ben megjelent angol szövege alapján. Benda — aki maga is hat gyermek apja — jól látja a család sebeit, amelyek gyógyulására ma van esély.

család szembesül a dilemmával: vagy csendben elviselik életkörülményeik feltartóztathatatlan romlását, egészen a szülőképes életkor végéig, vagy minden egyes gyerekük születésekor megkísérelik — szinte esélytelenül — lakásukat sok költséggel és fáradtsággal nagyobbra cserélni. A nagycsaládok teljes mértékben a hatóságok jóakaratótól függenek. Az állam eltűri az egyre növekvő lakás-fekete-piacot és a még meg nem született gyermekek és unokák számára lakatlanul őrizgetett lakások tízezreinek létét és azt, hogy a két lakással rendelkezők még nyaralót is építsenek. Ez a politika tükröződik abban, hogy kis lakásokat építenek. Ezeket elsősorban „éjjeli menedékhelynek” tervezték, vagy esetleg tv-nézéshez. A lakásokban van egy ún. mag — WC, fürdőszoba, konyha —, biztosítandó a legelemibb fiziológiai funkciók kielégítését. De amíg a publikum ki nem fejleszti magában a képességet, hogy a kádban szeretkezzen és aludjon, vagy a konyhában nézzen tv-t, szükségesnek találták, hogy rövid távon átmenetileg pótlólagos teret (szobákat) kapcsoljanak eme maghoz.

Az ember oldalszámra folytathatná a családdrombolásra tervezett tényezők felsorolását: a szolgáltatások csődjétől a gyermekek szándékos túlterheléséig az iskolai követelményekkel és az iskolán kívüli teendőkkal, amelyek miatt a gyermekek napi elfoglaltsága messze meghaladja a felnőttek törvényes, nyolcórás munkaidejét. Talán érdemes megemlítenünk a centralizáció ürügyén bezárt kis helyi iskolákat is. A megerőltetett gyermekeknek nemritkán órákat kell tölteniük az iskolába gyaloglással vagy utazással, s az így elvesztegetett idő is elősegíti a családi kötelek bomlását.

Ezek után itt az ideje, hogy tanulmányunk pozitív részéhez érjünk. Számomra a házasság és a család nagyon fontos, és semmiképp sem korlátozó té-

nyező, mint ahogyan azt ma sokan vallják. A család Isten három alapvető adományának egyik megtestesülése. Az első ezek közül a teremtő szülői szeretet. A második a szabadság oly teljessége, hogy bár halandók vagyunk, mégis képesek vagyunk életre szóló elkötelezettség vállalására. Minden házassági fogadalom megtartó erejű, minden hűségből fakadó tett a megpróbáltatásokkal szemben, halandóságunk elszánt kihívása — mely az angyalok szintje fölé emel bennünket.

Végül a harmadik adomány, mely a családban nyilvánul meg: a személyiség értékes és egyedülálló szerepe. Tulajdonképpen minden más társadalmi szerepünkben pótolható vagyunk, s többé-kevésbé mi magunk is kiléphetünk azokból. Ám a családban már nem hideg és számító igazságosság, hanem a szeretet törvénye érvényesül, s még ahol a szerelem teljesen hiányzik, ott is megmarad a kölcsönös segítségnyújtás érdekében vállalt közös felelősség vonzereje, mely nem engedi, hogy az ember lemondjon érdemtelen gyermekeiről, hűtlen házastársáról vagy idős szüleiről.

Mire vágyódnak ösztönösen az emberek? Egy megbízható, stabil családra, amely ápolja a kölcsönös szeretetet és biztosítja a felelősség állandó megosztását. Egy valódi, intim és a külső csapások elől elzárt otthonra. De ennek számos feltétele van. Ezek némelyikét magunk megeremthetjük és meg is kell teremtenünk, és a többi megvalósulásáért is minden erőfeszítést meg kell tennünk.

Elsőként helyre kell állítanunk a családi kapcsolatokat. Ez — ha nem is garanciát, de — reményt nyújt, hogy az életünknek több köze lesz egymáshoz és ez gazdagít minden családtagot. Ez semmiképp sem jelentheti a szülői zsarnokságot, az egyenjogúság-harcot a férfi és nő közt, a családtagok valamiféle ál-egyenlőségét vagy a gyermek istenítését. Ugyanis a család nem egyszerűen csak

tagjainak összessége. A keresztény meggyőződés megvilágítja ezt: Krisztus a valódi középpont, s az Ő szolgálatában lesznek egymás kölcsönös segítségére a családtagok. Ennek alapja az a gondolat, hogy a családtagok és részek élete csak mások szolgálatában nyerhet értelmet.

A kiváltságokat mindenki a kötelességeivel arányban kell hogy élvezhesse. Ez alapvető fontosságú a család számára, mert — egyszerűen biológiai okokból — az egyenlőség a családban kivihetetlen. De az az egyenlőtlenség, mely nem fogadja el az egyén pótolhatatlanságát, s több kötelességet ró rá, mint amennyi előjogban részesíti, erkölcstelen és destruktív.

A pszichológusok jól ismerik a férfi és női szerep felcserélésének vagy összevegyítésének kísérleteiből és az egykeségből gyakran származó tragikus következményeket. A családban a hierarchikus struktúra az ideális. Természetes és hasznos, ha az idősebb gyermekek tekintéllyel irányítják a fiatalabbakat, fővalálva a fiatalabbak nevelésével és oltalmazásával járó felelősséget. Másrésről a

fiatalabb testvérek engedelmisséget tanulnak s idősebb testvéreik szeretetében, gondoskodásában érezhetik a világ csodálatosságát.

Sajnos az életkörülmények ritkán megfelelőek egy ilyesfajta család számára. Legalább három előfeltétel szükséges. Először is a férj fizetése elegendő kell hogy legyen megfelelően ellátni családjának szükségleteit. Másodsor a lakásnak valódi otthonnak kell lennie, kényelmes magánterületnek, mely oltalmat nyújt a külvilággal szemben, otthonnak, melyből elindulhatunk fölfedezni az életet s ahová tudjuk, hogy bármikor visszatérhetünk. Ilyen helynek kell lennie, ahová a család bármely tagja hozhat vendéget, ahol a tv-t együtt lehet nézni, s ahová váratlan vendég is érkezik. Azt kell mondanunk, hogy ezen probléma megoldása nemcsak a lakás méretétől függ, hanem sokkalta inkább a praktikus tervezéstől és berendezéstől.

Harmadjára a nevelésnek nevelésnek kell lennie, nem pedig az egyéniség s az erkölcsi értékek szisztematikus tagadásának. Ez világosan jellemző az állami

nevelés egészére. Botrányos, hogy olyasmit követelnek a gyermekektől, amit sem idővel, sem értelmi képességekkel nem győznek, s aminek nyilvánvalóan nem az a célja, hogy jobb teljesítményre ösztönözze őket, hanem hogy alattomosá és elfojtottá tegye személyiségüket. Hasonlóképpen botrányos az a tény is, hogy a gyermekek oktatási ideje szüleik káderminősítésétől függ. Végezetül botrányos, hogy a nemzetközi egyezményekkel teljes ellentétben a szülők nem határozhatják meg szabadon gyermekeik nevelési irányultságát.

Míndez szerencsétlen hatással van magára a családra. Minden gyermeknek joga van jóllakottnak és ápoltnak lenni, százegy kérdést föltenni, ruháit rongyosra koptatni, betörni az ablakot, túlérzékenynek lenni kamaszkorában és magabiztosnak lenni azután. Továbbá garantált helyhez van joga a családi körben. Ez az egyetlen módja, hogy megtanulja elfogadni a tekintélyt és a család rendjét. Ha a család nem ismeri el a gyermek jogait, valószínűleg kevéssé számíthat rá kötelességeinek teljesítésében.

ÁPOLÁSI DÍJ IGÉNYELHETŐ

Sok nagycsaládos édesanya problémája, hogy amikor véget ér a Gyes ill. Gyed időszak, vagy kereső állásba kell mennie, vagy ha otthon marad a gyermekeit nevelni, hiányzik a pénz. Ha a főhivatású anyaság még várat is magára, március elsejétől új lehetőség nyílt azok anyagi támogatására, akiknek mindenképpen otthon kell maradniuk gondozásra szoruló beteg vagy idős emberrel.

Súlyos fogyatékos, vagy tartós beteg, vagy kereső foglalkozásra képtelen, vagy idős, vagy más okból gondozásra szoruló személy ápolására (a Gyed-hez, a gyermekgondozási díjhoz hasonló) ápolási díj igényelhető a tanácsok családvédelmi és egészségügyi osztályán. A díjat hozzátartozó vagy az ápolatot tartási, életjáradéki és öröklési szerződés alapján ellátó személy kérheti, ha nem jogosult terheségi, gyermekügyi segélyre, gyes-re, táppénzre, nem részesül nyugdíjban, rendszeres szociális ellátásban vagy munkanélküli segélyben, nem folytat kereső foglalkozást (bedolgozás kivételével). Kérelem lap kapható a tanácsoknál. A rendelet száma: 33/1990/II.25/MT.

A Család Alapítvány céljai közt szerepel az ifjúság erkölcsi nevelésének, családi életre felkészítésének segítése. Ennek keretében a 'SATOR' keresztény nevelő-oktató munkaközösség vállalja óraadó tanárok közvetítését általános, közép- és főiskolák számára (vidéken is) a következő témákban:

Családi életre készülés: (önismeret, párválasztás, házaselet, gyermeknevelés, háztartás vezetés) **Etika:** (az emberi cselekvés normái...) **Vállalkozási alapismeretek, közéleti kultúra, kommunikáció és informatika, logika.**
E területeken munkatársak jelentkezését is várjuk. A következő számokban a fenti ismeretcsoportokból rövid tájékoztatókat közlünk. Érdeklődés, igénybejelentés: 'SATOR' (1476 Bp. Pf. 40).

CONCILIUM

MAGYAR NYELVEN!

A talán legrangosabb nemzetközi katolikus teológiai folyóirat, a CONCILIUM, 25 éves fennállása alkalmából nemzetközi kongresszust szervez, amely megtárgyalja az egyház és a világ helyzetét a harmadik évezred küszöbén. A CONCILIUM 1990 februári száma, amely meghirdeti a kongresszust és teljes terjedelmében közli annak hat előadását, most először kapható magyarul, korlátozott példányszámban.

Ára 150 Ft. Igényelhető a szerkesztőség címén: 1476 Bp. Pf. 40.

Kisközösségek, környezetvédők, életreformerek, hagyományvédők és a szerves kultúra élesztőinek fóruma a HARMADIK PART, egyszóval azoké, akik megkísérik ismét EGÉSZ-ként látni a világot. Ezt fejezi ki az alcím: teljességügyi értesítő.

A ma 80-100 oldalas, illusztrált folyóirat eredetileg (1984-től) 4 oldalon LEV-LAP névre hallgatott, és igen szűk kör ismerte.

Évente négyszer jelenik meg, a második szám már kapható az újságosoknál (kicsit keresni kell), a könyvesboltokban (nem mindenhol) és elő is fizethető bármely postahivatalban.

Néhány cím a második szám tartalmából:
— Bartos Tibor: JEGYET A TITANIC-RA?

— Amory LOVins: BIZTOS ENERGIA
— Róza Sándor: SZÍVEM, SZERELMEM, EGYETLENEM: AUTÓ, AUTÓ!

— Gáspár Csaba László: TARKOVSKIJ-JAL EMMAUSZ FELÉ

— AUROVILLE — szemelvények egy indiai ökofaluról

— PÁLMAÁG rovat: Szmirnai Szent Polikárp levele a mai magyar katolikus egyházhöz.

Bajor Andor: Mi a kisebbségi?

(...) Az ember kisebbségi lény, az élet kisebbség a Földön az élettelen anyaghoz képest, a Föld pedig kisebbségi bolygó a Naprendszeren belül, nem is tartozik az igazán nagy bolygók közé. A Naprendszer kisebbségi jelenség a Galaktikán belül ... minden és mindenki valahogyan kisebbségi. Ezt senki sem érzí át, és mindenképpen be akarja bizonyítani, hogy ő valamiképpen az emberiség, sőt a világmindenség többségét képviseli. ... a kisebbségi állapot szükségképpen természetes állapot, mert hiszen Európa egész Euráziához képes lényegében egy félsziget, ... a helyzet akkor változik meg valójában, ha mindenki rájön arra, hogy valami módon ő is kisebbségi, valami módon ő is elnyomható és a világmindenség és Isten hatalma mellett senki.

(Megjelent a Romániai Magyar Szó 1990. március 4-i számában)

A Péceli Egymást Segítő Egyesület (2119 Pécel, Kálvin tér 5.) pénzgyűjtést kezdeményez Csemere Judit és kislánya (Pécel, Határ u.9.) fedél alá juttatására.

A kis család életveszélyes, fűtetlen viskóban élt megrendítő körülmények között. A kislány állami gondozásba vételének elkerülésére Egyesületünk felkarolta őket. A református egyház segítségével sikerült átmenetileg elhelyezni kettejüket; most végleges lakásmegoldásként egy másfél szobás kis ház építését szervezzük részükre.

A befizetéseket a következő címre kérjük: Fityus Géza, 2119 Pécel, Kun József u. 1/b.; vagy a helyi takarékszövetkezetnél az Egyesület számlájára. A felajánlott összeg a személyi jövedelemadó alappól levonható az Egyesület igazolása alapján.

Építőanyagot is szívesen fogadunk, gondoskodunk az elszállításáról.

Magyar katolikus egyházunk történetében először volt olyan országos tanácskozás, amilyeneket a II. Vatikáni Zsinat javasol az egyes országok katolikusai számára. Ezen nemzeti zsinatok célja, hogy az egyház minél szélesebb rétegeiből papok és civilek tanácskozzanak azokról a kérdésekről, amelyek a keresztény közösség számára aktuálisak. Sajnálatos az, hogy míg a nyugati országokban ez a folyamat egy-két évtizedes múltra tekint vissza, hazánkban eddig ilyen tanácskozások nem voltak.

MIT ÉR AZ EGYSÉG, HA ISTEN A MÁSIK OLDALON ÁLL?

(Beszámoló az első Katolikus Megújulási Fórumról)

Most is egy bázisközösség, a 'Bokor' szervezésében és kezdeményezésére jött létre 1990. február 24-25-én — a hivatalos egyházi vezetés bizalmatlanságától övezve. A bizalmatlanság egyrészt érthető. Hiszen az egyházunk felhalmozódó problémáival való szembesülés ezen nyilvános formája a vezetés számára kényelmetlen, s a közel két évtizedes — kezdetben állami zsarolással indult — egyházi diszkriminálás ma már anakronisztikus légkörén nehéz átlépni. Pedig az idő igazolta azt az engedetlenséget, amellyel — másokkal együtt — a 'Bokor' is semmibevette a pártállami kor keresztényekre vonatkozó tiltásait. Ezért a

'Bokor' eszméit és gyakorlatát egyre inkább hivatalos körök is zászlójukra tűzik az egyházban, miközben még mindig a "bulányista" jelzőt használják és megkérdőjelezzik a 'Bokor' egyházon belüli helyzetét. Az Új Ember is (1990. III. 11. szám) ebben a hangnemben tudósít a Megújulási Fórumról, folytatva az egyházi sajtó negyvenéves cenzúra-politikáját: 'a kritikus közösségektől semmit, róluk pedig csak vádakait, a védekezési lehetőség megadása nélkül'.

A bizalmatlanság másrészt érthetetlen, hiszen egyházunk helyzete súlyos, a gondokkal való szembenézés, a bűnbánat, a

bocsánatkérés és a meghocsátás, a vezetés megújítása, valamennyi alkotó erő és lelkeség összefogása elengedhetetlen. A pápa közelgő látogatására érthető szorongással készül az egyházi vezetés: talál-e még elég hitet" hazánkban a helyzetet ugyancsak jól ismerő lengyel II. János Pál. De a probléma mélyebb: az Emberfia talál-e hitet, amikor eljön? Ő állát a tömegdemonstrációkon és a jajkiáltások cenzúra alá sörzésén. Mit ér az egyház látszategysége, amelyet a magasklérus önmaga körül és hatalommal akar létrehozni, ha Isten a másik oldalon áll?

Örömmel, e bizalmatlanságon átlépve az ország minden részéből kb. 4-500 résztvevő jött össze, különböző mozgalmakból, közösségekből. A Regnum, az OLI, és más felekezetek jelenléte reményt keltenek a párbeszédhez.

A konferencián hat témakör került megbeszélésre.

1. A jézusi örökség

Az emberiség sorsa azon fordul, hogy a keresztények követik-e a jézusi szertetet (adás, szolgálat, szelídség) és ezáltal minta-társadalmat hoznak-e létre. Népünk a honfoglalás korában már csak az állam-kereszténységgel találkozott, a jézusi üzenet azóta sem jutott el a köztudatba.

2. Kisközösség: keresés, válasz és remény

Új egyházmodell, ahol az osztozás, a kiengesztelődés, az ünnep légkörében élhetjük át Isten jelenlétét. A történelmi párhuzamok, küzdelmek mutatják, hogy ez nem álom. A kudarcok és ellenerők ellenére Isten Népe halad a történelmen keresztül.

3. Civil apostolkodás

Számos gyakorlati példa, a belső és külső feltételrendszer, a családok apostoli ereje, a közösségek munkája bontakozott ki.

4. A megújulás eszköze az ökumenizmus

Isten sokszínűnek teremtett bennünket, obszervanciáinkkal, szokásainkkal ne gátoljuk ill. ne pótoljuk mások és magunk szeretni tudását. A résztvevő református, evangélikus és baptista lelkészek saját egyházuk belső küzdelméről és reményéről is szóltak.

5. Az egyház népe és vezetői

Csak elkötelezett bázison nőnek ki bátor, hozzáértő, ingyenesen és hősies mér-

tékben szolgáló, testvérien tanácskozó, feddést is elfogadó, bocsánatot kérni tudó, erkölcsi tekintélyű vezetők. Csak akkor kerülnek ezek a vezetők a hivatalos egyházvezetésbe, ha megszűnik a kontra-szelekció, mely szerint csak nem-házias férfi kerülhet oda (ez máris elveti a keresztények 999.5 ezrelékét), s azok közül is csak azok, akik bizonyítják, hogy inkább engedelmeskednek (állami és egyházintézményi) embereknek, mint Istennek. Az elkötelezett bázis szélesítése a feladat.

6. Kommunikáció az egyházban

Jézus az erőszak és a pénz porondján nem lépett küzdelembe, de az információ porondján igen. A hatalom kihatással helyzeti előnyét: Isten hallgatását úgy tünteti föl, mint beleegyezést az Isten nevében uralkodók tetteibe; nyugodtan hazudik, mert a cenzúra segítségével el tudja kerülni a széleskörű lelepleződést. Jézus szerint nem beleegyezés Isten hallgatása, amikor a gonosz szolga azt gondolja, hogy ura késlekedik és ezért dózsöl és veri szolgatársait. A cenzúra bűnös, csak az nem megy a világosságra, aki gonoszat tesz, nehogy napvilágra kerüljenek tettei. Küzdeni kell az információs monopólium és a cenzúra ellen az egyháznak nevezett sajtó területén. Az egyházi pénzügyeknek is ugyanúgy nyilvánosnak kell lenniük az adományozók felé, mint pl. egy alapítványnak.

Az előadások és hozzászólások anyaga a közeljövőben könyv alakban is megjelenik.

A szombati szentmise, a liturgikus kezek, a hozzászólók és előadók felkészültsége, a gyakorlatias beszámolók és hirdetések ünneppé tették a két napot. Kapcsolatok születtek, falak és gondolatigátok omlottak le, programok szerveződtek. A megújulási folyamatnak folytatódnia kell plébániai, egyházmegyei és országos szinten.

G. A.

BULÁNYI GYÖRGY piarista páter testvéremnek, 1990. január 16.

Kedves György testvérem és szolgatársam!

Igazi felülről jövő ajándékot küldöttél „kétsatornás” leveleddel és küldeményekkel. Gyakran hallottam rólad és krisztusi közösségedről. Csak azoktól nem érdeklődtem felőletek, akikkel nem találkoztam. Sajnos, érdemi felvilágosítást éveken át mégsem nyerhettem. Most aztán a *Páter Bulányi* c. könyv alapján és némely írásaid nyomán bár részleges ismeret birtokába juthatok. Jólesik látni saját aláírásodat a dec. 30-án keletkezett soraid záró és mindeneket kifejező mondata után. Köszönöm.

Erősséget jelent számomra a hitközösség tudata. Igazad van: „Jézus egy egyházat alapított”, melynek szívdobogása a nálad uralkodó „szeretet”, igaz: párosítva az „Én vagyok” — „igazsággal”. Így a KERESZT nem elválaszt, hanem egységül, mégpedig egy olyan kojnóniába, ahol nemcsak „7 gyermekes családok” léteznek (szüleidre gondolok — ha jól értem), hanem egyszersmind el tudják siratni az „5 millió legvilokoltjait” az anyaméhben — az utóbbi évtizedek magyar földjén. Magam is veletek sírok. Egyidejűleg azonban szív szerint öröndek a Borkor bázisközösség megújulási fórumának és valamennyi hasonló Szentlélek-vezette megmozdulásoknak. Az „új угарszántás” (Jer. 4.3) jelei ezek, hogy „a föld sója” általuk is hatásosabbá válják, s éltető erővé.

Fájjalom, hogy a MEGÚJULÁSI FÓRUM vendégeként nem jelenhetek meg. Oly nyomorúságos mélységbe süllyedt (s ezt nem szégyenlem kimondani) a romániai református egyházkormányzat, hogy a gyógyulásáért folytatott fáradozások helyhez kötnek. Pillanatnyilag reménytelennek tűnik a helyzet. A Krisztus—Egyházfő helyét emberi bálványok foglalták el a múltban s a kísértéstől még nem vagyunk mentesek. Bűnbánat és bűnvallás nélkül elképzelhetetlen mind az evangéliumi jóvátétel, mind az újrakezdés. Hála legyen az Úrnak, hogy téged megajándékozott a példamutató ajtonyitással!

Megköszönve „testvéri-baráti kéznújtasod” — hiszem — áldott jegyeit, s Megújulási Fórumotok „gyümölcsösödéséért” (Ady) könyörögve, az ágapé-szeretet közösségében testvéri-baráti ragaszkodással öllelek mind Téged, mind szolgatársaidat az Úr Krisztus nevében

Tókécs István

A MÉRLEG, amely negyedszázada tár magyar nyelven széles ablakot az európai szellemiségre, 1989-ben is sok értékkel ajándékozott meg minket. Beszámolt a *Zsinati Folyamat* fejleményeiről, nagy tanulmányai közt szerepelt pl. *Havel, V.: Szó a szóról, Lohfink, N.: Az ószövetség erőszakos Istene és egy erőszak nélküli társadalom vágya...*; széleslátókörű ismertetések hozott pl. a francia forradalom 200. évfordulója kapcsán, valamint a gazdasági életéről; tárgyilagosan elemezte a botrányt kavará *Krisztus utolsó megkísértése* c. filmet, az Auschwitz körüli vitát és a *Kölni Nyilatkozat*-ot; könyvszemlét közölt a teológiai „vasfüggöny” kapcsán és ismertette *P. Bulányi György* nagy vitát kiváltó könyvét az engedelmeségről és az egyházrendről.

A MÉRLEG (lapok és könyvek szemléje) évente négyszer jelenik meg, megvásárolható ill. megrendelhető a Szent István Társulatnál, az egyes számok ára 100 Ft.

Sajtószemle: meg tudnak újulni az egyházak?

A társadalomban nagy a változás. De a válság gyökerének az erkölcsi, lelki válság látszik. Ezért óriási jelentőségű, hogy az egyházak is meg tudnak-e újulni, vagy a képmutatás tovább mélyíti az erkölcsi válsógot.

.... Amikor Tökés László otthonát körülvette mintegy kétszáz mindenre elszánt híve... elszorult a torkom és megrohantak az emlékek. 1977. augusztus 17-én reggel Szegeden gyermekeinkkel odaültünk a metodista lelkészlakás bejárata elé, hogy megakadályozzuk lelkészársunk kilakoltatását. ... Minden izgatott dühösségükre egyházi énekekkel feleltünk. ... helikopterrel egy különleges alakulatot hoztak Miskolcra... Kilakoltatott kollégánk haptáklelkű utódjának beiktatásán (e jeles alkalmon a Miklós Imre ÁEH-elnök elragadó barátságosságától olvadozó, területileg illetékes svájci püspök is megjelent)... Zakariás 4,6 volt a textus: „Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkemmel!” Szállóige is lett belőle köztünk: „Nem erővel, sem hatalommal, hanem karhatalommal!” ... A saját egyházát szétördülő vezető ... nemzetközi, vallásszabadság kérdéseivel foglalkozó társaság képviselője. Mint hallom, Tökés Lászlót díszdoktorrá avatják s körülutaztatják hazánkban olyan egyházi férfiak, akik ellen áldozataik hiába emelik fel szavukat...” (Beszélő, 1990. jan. 29. Iványi Gábor)

.... az egyházak méltóságai nemcsak hagyják magukat az országos listán a parlamentbe jelöltetni és megválasztatni — tudva és tűrve az 1985-ös választások tisztátalanságait —, de mindent meg is szavaztak, amit csak a mindenkori kormányzat elvárt tőlük. ... mindmáig nem érezték kötelezettségüknek, hogy felelősségükről híveiknek és választóiknak elszámoljanak. A katolikus, a protestáns és a zsidó egyházi hierarchiáknak egyszer, nem is sokára, magyarázatot kell adniuk arra, hogy miért nem szólaltak fel a kormányok nemzetvesztő gazdaságpolitikája ellen, ...vagy miért nem mondtak le képviselői helyeikről. Nem válaszolhatják azt, ... hogy nem tudtak szakértőket találni... Voltak képviselők, akik ha kevesen és nem is mindig időben, de szólaltak, szembenéztek a rajtuk gúnyolódó, kitapsoló képviselőtársaiakkal és a fenyegető hatalommal. Az egyházi hierarchiák sohasem válaszoltak egyetlen figyelmeztető szakértői szóra, felhívásra sem... A magyar állampolgárok azt láthatták, hogy az egyházak parlamenti képviselői támogatják azt, ami a hatalomnak tetszik, és elhatárolják magukat mindattól, ami a hatalomnak nem tetszik.

A béke ügye? Békepapok... egy egyoldalú leszereléspropaganda szócsöve... A katolikus hit erkölcsé alapján való szolgálatmegtagadás?

A katolikus klérus elítéli a szolgálatmegtagadókat és helyesli, hogy a hatóságok ezért a szelíd tettért börtönbüntetéseket osztogassanak. Emberi jogok? Az egyházak sohasem álltak támogatólag egyetlen emberi jogi ellenzéki aktivista mellé, ha az állam üldözte, sőt az egyházi vezetők mindig aggályukat fejezték ki, ha valamelyik papjuk részt mert vállalni az emberi jogokért vívott harcokból. Sajtószabadság? Az egyházi hierarchiák elfogadták az állami cenzúra rendszerét, nem tették alkalmassá az egyházi sajtótermékeket, hogy onnan indulhassanak új hívők új gondolatokkal. Határon túli magyar kisebbségek vallásszabadsága? A hierarchiák mindaddig hallgatnak, amíg a párt és a kormány fel nem emeli karmesteri pálcáját. 1956 megítélése? Megint csak hallgatás. Párbeszéd az ellenzékkel? Nincs párbeszéd.

Joggal és okkal véljük, hogy mai válságunk erkölcsi megroppanásai a magyar egyházak irányítóit is érintették. Tán éppen onnan is recseg elő a válság, hogy az állampolgár megszalottot kormánya által, párttag pártvezéreitől, hívő püspökeiktől, tanuló tanáraitól. És az erkölcsi pestis ellen nem használnak a kenetteljes szavak. Terjesztik a kórt. "Türelmes Türo' meddig szenveded még, hogy teidben meggyalázzanak?" — kérdi szomorúan Rónay György. Elítélek valakit? A pestistől vert, kintzott városban az egyik-másik házba betérő, eszközt nélkülöző segédorvos nem ítél, csak tündöki és remél. ..."

(MAGYAR NAPLÓ, 1990. jan. 19. Lengyel László: A lélek leng, nem suhan)

.... Mi az tehát, amit a nehéz években is joggal elvárhat az isteni és emberi erkölcs az etikai önállóságra jutott, tettéért felelős férfitől?

Mindenek előtt azt, hogy ne ártson senkinek, és ne legyen társa senkinek az ártásban. Ha tehát a hierarchia nem állt ki Nagymaros ellen, még hagyján, de ha nem állt ki a jogtalanul üldözött papjai mellett, ez már kevésbé védhető.

A második, ami elvárható: ha a mindennapi kis hazugságokat nehezen őrzi is meg, nagy hazugságokba ne menjen bele, inkább álljon félre, akár saját kárára is.

A harmadik az, hogy a nehéz napokban kétszerez vagy inkább százszoros energiával őrizze meg, táplálja, sőt fejlessze belső identitását, meggyőződését: ne engedje széthullani belső szellemi-erkölcsi-értelmi egységét. ... Különböző elveszítési hiteles meggyőződését, elveszítési azt a tekintélyt, amit a külső méltóság nem pótolhat.

... Ha az egyházi vezetés valamivel igazán vádolható, az mérhetetlen passzivitása a legsajátosabb, legegyszerűsebb feladataiban. Természetesen óriási különbségek vannak... De sokukról elmondható: a paloták foglyaivá lettek. A protokolláris sürgés-forgás, az atyai kedélyeskedés, az egyházi reprezentáció közepette nehéz észrevenni, hogy a rábízottak a kapcsolat mennyire megszűnt, meglazult vagy megromlott. Ezzel nyílt meg a lelkipásztorok kettős tévútja: vagy a főpapot követő tunyaság, vagy az elmagányosodott, kétségbeesett, irányt vesztett buzgalom. Vagy ha egyiket sem bírta: az alkohol, a nő, a hanyag egyházi szolgálat... Van, ahol a püspök az év nagyobb részét tölti külföldön és belsőli fogadásokon, mint a püspöki irodában és "a terepen". Nehéz úgy beszélni papokkal, hogy ne panaszolják: alig tudják, ki a püspökük. ..."

(VILÁG, 1990. febr. 15. Sebestyén Péter: Az első kő)

(Az alábbi részletek a Képes 7 viasorozatából vannak, melynek címe: Az egyházak sztálinizmusa, a sztálinizmus egyházai)

.... Nem azt kérem, hogy beleavatkozzanak az egyház belügyeibe (ez ellen élesen tiltakoznék), hanem azt, hogy felszámolják a sztálinista pártállam sorozatos beavatkozásának következményét. Többek között azzal, hogy megszakítják a tárgyalást a pártállam 'egyházi' ügynökeivel.

... Az Önök közömbösségének 'jóvótából' mind a mai napig azonos személyek a református sajtóoligarchák. Így aztán érthető a Reformátusok Lapja szerkesztőségének szenvedélyessége, amellyel erőteljes propagandát fejt ki gazdáik, az egyházi államügynökség megmaradásáért, és hangulatot kelt azok ellen, akik a református egyház megisztulása érdekében lépnek föl. ...

...nem tekinthetik egyházi vezetőknek a pártállam idézőjeles egyházi embereit. Ezek aposztata voltát nem cáfolja, hanem aláhúzza, hogy történetesen lelkészi oklevelük van. Önök azok előtt fejezik ki sajnálkozásukat a sztálinista rombolás, tervszerű egyházsorvasztás miatt, akik által eszközölte ezt az ÁEH. ..."

(Részlet a vitaindítóból, Éliás József nyugdíjas református lelkész nyílt leveléből három állami vezetőhöz)

A címzettek válaszaiknak lényege: újabb állami beleszólás lenne, ha ők akarnák megítélni, hogy adott egyházi vezetők hitelesek-e.

Bőven érkeztek viszont hozzászólások a leváltáshoz:)

.... Volt, akit úgy szerveztek be, hogy főnöke vagy legjobb barátja ellene való állítólagos áskálódását mondták el bizalmasan neki...

A többség megfélemlítésének kiváló módszerre volt egyszeres hamis vádakkal történő elítélés se saját egyházuk által. Minél becsületesebb volt a vádlott, annál jobban megérthették a többiek, hogy senki sincs biztonságban, csak azok, akik szolgálai módon teljesítik a rendszer törvénysértő kívánságait. ...” (Iványi Tibor, III.3.)

.... Kár, hogy nem az egyházi sajtóban beszélhetjük meg közös dolgainkat. Ott illenek! Sajnos az egyházak sajtója még nem szabad. A felső vezetés monopóliuma. Így nem érhet vád bennünket.

... Alapítételek érvényes az evangélikus egyházra is: a jelenlegi vezetők mind a pártállamtól kapták tisztségüket, s ezért távoznuk kellene az egyház éléről.

... Csakhogy nem távoznak! Sőt, Téged mi-nősítenek gyűlölködőnek, ... hatalomvágyónak, intoleránsnak stb. Közben pedig minden eszközzel igyekeznek múltjukat eltakarni, átfesteni, és magukat a reform élharcosainak feltüntetni...

Miért nem a lelkészi karhoz fordultál? ... Amíg a 'csendes többség' föl nem ébred félelmeiből, nyugalma érdekében mindenre bólogató benuzsálgából, és nem döbben próféta és erkölcsi felelősségére, addig nem lehet lényeges változásra számítani az egyházban. Őket kérd, biztasd, bátorítsd az összefogásra...

Hatalmaskodó, arisztokratikus püspökök ... Óriási feladat lesz olyan új struktúra és új lelki-ség kimunkálása, amelyben nem egy kötelező egyházi ideológia és nem egy államilag védett, kontraszelektív csoport, hanem az Evangélium és a gyülekezetek állnak a középpontban, és minimálisra csökken a veszély, hogy bárki diktátorrá nőhesse ki magát. ...” (Dóka Zoltán evangélikus lelkész, III.3.)

„Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagyok, hogy szeretitek egymást!” — adta meg követőinek fő kritériumát Jézus (Jn 13,35). A Jézusra hivatkozók, a keresztyények közt ennek ellenére vannak dúskálók és vannak éhezők; vannak egymással harcolók, akiket a különböző nemzethez tartozás jobban elválaszt, mint amennyire a keresztyénység testvérré tesz; vannak a szegényekért kiállók és vannak, akik a gazdagok lelkiismeretét megnyugtadják; vannak üldözöttek és vannak, akik az üldözök szolgálatába állnak.

Ebben a rovatunkban olyan keresztyényekről adunk hírt (és olvasóinktól szívesen fogadunk ilyen híreket), akiknek irgalmassága, szegénysége, erőszakmentessége, üldözöttsége, szolgálata és prófétai szava valóban Jézusra utal. Példájuk segíthet egyházaink megújulásában.

KOLUMBIA: Meggyilkolták Jesus Emilio Jaramillo Monsalve püspököt, egy papjával együtt, 1989 őszén. Jaramillo püspököt egyházmegyéje határain túl is úgy ismerték, mint a szegények és a föld nélküli indiók jogainak ügyvédjét. Emiatt ismételt konfliktusba keveredett jobboldali körökkel.

SZUDÁN: 1989 október elején Macram Max Gassis szudáni püspök „holocaustról” beszélt: állandó a veszély, hogy Szudánban teljesen kiirtják a keresztyénységet. A júniusi katonai puccs óta a demokratikus szabadságjogok megszűntek, a béke messze került, a katasztrófális ellátás tovább romlott. Az új kormány egyre világosabban iszlám-fundamentalista irányultságú. Érintetlen maradt a „sharia”, az iszlám törvénykezés is.

TÖRÖKORSZÁG: 1989-ben körülbelül kétezer keresztyényt kínoztak meg. Egy fiatal papot kilenc órán át kínoztak, de nem tudtak belőle „vallomást” kicsikarni. Azzal vádolták, hogy egy keresztyény állam létrehozása mellett fejtett ki propagandát. (Törökországban kb. százezer keresztyény van, a lakosság két ezeléke...) Bár a bíróság hamarosan felmentette a vádlottat, továbbra is figyelik a postáját, a telefonját és az általa tartott istentiszteleteket.

EL SALVADOR: Jobboldali erők, kb. harminc egyenruhás, 1989. november 16-án hajnali 3 óra körül behatoltak a katolikus egyetem területére és meggyilkoltak hat jezsuita papot, valamint a házvezetőnőt és 15 éves lányát.

GUATEMALA: Miután már négyszer halálra ítélték meg, decemberben a rendőrség egyik rejtékelyén egy éjszakán át kínozták Diana Ortiz apácát. Amikor elengedték, bocsánatot kértek tőle és közölték vele, hogy valakivel összetévesztették. Négy kínzója elmondta, az a feladatuk, hogy „megőrizzék Guatemalát a kommunizmustól”.

NICARAGUA: Január elején lelőttek két apácát, akik egy békemenetben vettek részt. E támadás nyomán került kórházba életveszélyes sérülésekkel Pablo Schmitz segédpüspök is.

KÍNA: A hatóságok csak a kormányzathoz hűséges „Katolikus Hazafias Egyesülés” működését tűrik meg. Az ehhez nem tartozó püspökök közül decemberben hatot börtönbe zártak.

(Christen in Not)

Az észti főváros, Tallin metodista gyülekezetbe tavaly három katonatiszt tért meg. Egyiküket még mindig nem szerelték le, annak ellenére hogy már 1989 áprilisában kérte válását meggyőződésére hivatkozva, hogy kiléphessen a hadseregből. Börtönnel, pszichiátriai intézettel fenyegetik.

Az NDK keresztyényeinek száma 1989 végén kb. 6 millió. A katolikus püspöki konferencia jelentése szerint 5.1 millió a nyolc protestáns egyház tagja, 1.05 millió a római katolikus és kb. 70 ezer más egyház tagja. A *Keston College* kommentárja szerint az első két szám csak becslült és olyan bejegyzett tagokat is tar-

almaz, akik semmilyen téren nem aktívak. A hetvenezer ezzel szemben meglepően alacsony szám. Általánosan elfogadott, hogy csak magának az Új Apostoli Egyháznak legalább százezer tagja van. A hetvenezernek talán a háromszorosa a valós érték.

A nemhivatalos ökumenizmust és az alsó papság önálló közéleti cselekvését akadályozzák a felső egyházi vezetők Magyarországon. Egy január 16-án hozott nyilatkozatban kilenc egyházi vezető (köztük Kocsis Elemér, Nagy Gyula, Paskai László, Schöner Alfréd, Tóth Károly, Viczián János) kijelentették, hogy egyedül a jogosult egyházi vezetők rendezhetnek ökumenikus istentiszteleteket.

Hét klerikus (Pánczél Tivadar, Németh Géza, Gromon András, Roszik Gábor, Dobner Győző, Kardos Péter, Iványi Gábor) január 23-án válasz-nyilatkozatot tett, mely szerint az ökumenikus istentiszteletek rendezése nem az egyházi vezetők kizárólagos joga, hanem bármely vallásos közösségé. Éppen a nemhivatalos ökumenikus istentiszteleteket „politikai visszaéléssel” vádoló egyházi vezetők azok, akik kétes politikai szerepet játszanak. A klerikusok rámutatnak, hogy az előző kommunista kormány külön helyeket tartott fenn az egyházi vezetők számára a magyar parlamentben. Erkölcstelennek tartják, hogy olyan egyházvezetők, akik kiszolgálták és szentesítették az egyház- és nemzetellenes politikát, ma is önmaguknak tartásuk fenn kizárólagosan a vallási közösségek közéleti képviselőit. Tiltakoznak az ellen, hogy ezek az egyházvezetők az új parlamentben is automatikusan képviseljék a vallási közösségeket. Remélik, hogy a közeljövőben valamennyi egyházközösségnek módja lesz a saját törvényeinek megfelelően új, hitelles, a pártállamban nem kompromittált hitvalló vezetőket választani. Németh Géza szerint az egyházi vezetők próbálják átmenteni a pártállam kezéből kapott „monolit hatalmukat”.

A klerikusok nyilatkozatára a Református Egyházi Zsinat Elnöksége gyorsan reagált és azzal vádolta őket, hogy „politikai ambíciókat” dédelgetnek.

A Moszkvai Egyetem Mechanikai és Matematikai Fakultásának diákjai január 29-én megtagadták a vizsgát a korábban tudományos kommunizmusként ismert társadalmi és gazdasági ismeretekből. Az oktatók erőfeszítése, hogy véleményüket megváltoztassák, eredménytelen volt. Január 30-án a vizsga eltolásáról szóló iratot postázták — január 22-i keltezéssel.

Meghalt a szovjet nemhivatalos Baptista Egyház titkos nyomdájának vezetője, Vitali Pidchenko, aki korábban lelkiismereti okból börtönben is volt.

A Keresztyények és Zsidók Nemzetközi Zsinatának létrejött egy csoportja Csehszlovákiában is. A Zsinat végrehajtó bizottságának elnökét, Sir Sigmund Sternberg-et a mozgalom támogatásáról biztosította Tomasek bíboros és dr. Josef Hromadka protestáns megbízott.

Doru Popa, román baptista lelkész szerint sok egyházi személy szerzett elismerést a la-

kosság körében azzal, hogy visszautasította a hatóságokkal való kompromisszumot. Popa, akit az állam nyomására 1987-ben kiközösítettek a Baptista Szövetségből, most az aradi Nemzeti Megmentési Frontban az emberi jogok felelőse. Célja a vallási és politikai áldozatok rehabilitálása és a bezárított templomok megnyitása. Úgy véli, hogy a lelkészeknek alá kell vetni magukat annak, hogy a gyülekezetek újraválasszák őket. A kormány támogatásával kinevezett lelkészek ezzel nem szívesen néznek szembe. Az egyházak nemzetközi segélyszolgálatára nagy tanúság volt a román társadalom felé. Popa teljesen egyetért Tökés Lászlóval, hogy a román és magyar nemzetiségek közötti megegyezés döntő a béke szempontjából. A Ceausescu rezsim az üldözés egyre hatékonyabb formáit fejlesztette ki, elkerülve a hívők bíróság elé állítását és hosszú emelését. Ehelyett az aktív keresztyények családjait zaklatták. Popa feleségét, Lydiát kidobták kórházi állásából és egy az otthonától távol eső faluba vezényelték munkára. Popa elmondta, hogy a Securitate többször elvitte és sohasem tudta, vajon haza fog-e kerülni élve.

Szovjet statisztika az újonnan bejegyzett gyülekezetekről. A bejegyzett közösségek száma 1984-86-ban, 1988-ban és 1989.IX.20-án: orosz ortodox 2, 809, 2039; óhitűek 5, 9, 9; georgianus ortodox 1, 50, 106; örmény apostoli egyház 1, 5, 7; katolikus egyház 4, 39, 116; lutheránus egyház 10, 10, 6; református egyház -, 1, 5; metodisták -, 1, -; evangéliumi baptisták 19, 46, 44; pünkösdisták 26, 30, 25; hetednapos adventisták 12, 27, 26; mennoniták 7, -, -; molokánok 4, 3, 1; mohamedánok 2, 34, 202; zsidók -, 4, 7; buddhisták -, 1, 2; Hare Krishna -, 1, 1. Összesen a Szovjetunióban 93, 1070, 2596.

Decemberben körülbelül hat el-nem-ismert püspököt és ugyanennyi papot tartóztattak le Kínában. Két protestáns ígéhirdetőt három ill. két év börtönre ítélték. A Canton városban, Damazhan 35 címen összejövő, jólismert, de nem bejegyzett testvériség vezetője, Lin Xiangao, az egyre növekvő nyomás ellenére visszautasítja a gyülekezet bejegyztetését, mert „ha a Three-Self Hazafias Mozgalom része lennék, akkor Krisztus második eljövetele helyett a Négy modernizációt kellene prédikálnom”. A Shanghai-i Házankénti Egyház szintén nagy nyomásról ad híreket. December 9-én több mint száz állambiztonsági rátört egy hetventagú házi egyházra, elkobozták az összes bibliát és vallási könyvet, fölírták az összes jelenlévő nevét és megfenyegették őket, hogy ne merjenek többé a Házi Egyházakhoz eljární. Januárban letartóztattak tíz keresztyény diákokat Pekingben. Egy új párt-dokumentum foglalkozik a keresztyény hit szerepével a Kelet-Európai változásokban. A dokumentum beszél „báránbörbe bújó farkasokról”, olyan külföldiekéről, akik tanárokként, diákokként vagy üzletembereként jönnek Kínába, de valódi céljuk a keresztyénység terjesztése. Az ilyeneket ki kell utasítani.

(Keston News Service)

A NOÉ-KLUB ÉLETÉBŐL

Vastag lila szemöldökkel, fekete köpenyben, láncokkal, fülbevalókkal és DM-hajzattal félelmetes alak lépett a terembe. Az ötéves Ágacska odaszaladt hozzá és megkérdezte: Varázsló, hová tetted a nyusztit?”

A varázsló korábban valóban igazi nyusztit dugdosott és megtévesztően hasonló feketében adta elő műsorát, de az új vendég nem a varázsló volt, hanem látogató a Depeche Mode Barlangból. Fölszerelésén senki nem ütközött meg, hiszen ötletes jelmeznek is elment volna. Mások egyéni táncbemutatóval ill. énekkel mutatták be sajátos szubkultúrájukat és nagy tapsot arattak.

A jelmezversenyt a házigazdák nyitották meg 'A szálka és a gerenda' című ökológiai rémdrámával. Utánuk sorra felvönultak a jelmezbe öltözöttek. Némelyik jelenetet is adott elő. Különösen ötletes volt a Cicalány, szerepéhez illő verssel, a Kicsike, akinek a méretei igen csak rációfoltak a nevére, és természetesen az első három helyezett: az 'Óz,

a nagy varázsló'-trió, az 'Egér és elefánt', és a 'lengyelpiac-jelenet'.

Az eredményhirdetés után társastánc, a népszerű kocsma-country következett. Majd bejelentették az est fénypontját: a Tökmag Cirkuszt! Igen eredeti műsoruk volt és mindent meg lehetett találni benne, amit egy 'nagy' cirkuszban: volt embertorony, halálugrás, bűvész, hipnotizőr, kötélháncos, kígyóbűvölő, hogy csak a főbbeket említsem. A ládába zárt és kettéfűrészelt nő sem maradt ki. (Ez a műsorszám biztosította a fűrészpont a porondra.) A hipnotizőr valósággal műmiává altatta az áldozatát, akit így többszöri nekifutásra sem sikerült felébreszteni. (A színpalok mögött szerencsére fölédelt, ami valószínűleg a sok szendvicznek és süteménynek volt kö-

szönhető, amit a vendégek — batyubál lévén — hoztak. De talán a gyógyteák is szerepet játszottak az élesztésben, amelyeket Hófehérke segítő társnői kancsókban szolgáltak föl.) Sajnos a kötelet nem sikerült a kötélháncos színvonalának megfelelően a csillagok közé kifeszíteni, ezért egyszerűen a földre fektették. Természetesen bohócok is voltak. E produkcióban borotvahab és nyers tojás szerepelt, ami azután a fűrészporrall elegyedve némi szemétdombot képezett. Egy kis gyakorlattal le lehetett a padlóról olvasni az egyes műsorszámokat. Utolsó számként ezért beiktatták a takarítást.

Éjfélig tartó beszélgetés, eszem-iszom, tánc után vidám rendcsinálással ért véget a vigadozás. -sk-

A SZÁLKA ÉS A GERENDA

Önnevelés helyett egymást nevelő,
környezetvédő héttörpejáték

Szundi: (ébredszik, nyújtózkodik) Jaj, de rossz volt! Azt álmodtam, hogy a természet már szinte teljesen elpusztult és az egész emberiség az egyetlen megmaradt fára próbált visszamászni.

(körülnéz, fölvidul) Milyen jó, hogy csak álom volt. Látom, nincs semmi baj, itt van körülöttem épen az egész kerek erdő. Akkor nyugodtan visszafekhetek aludni. (visszafekszik)

Vidor: Szundi, te lusta, felelőtlen, trehány alak! Azt hiszed, minden rendben van? Hát nem látod, hogy a kerek erdő pusztul a savas esőtől, az autók füstjétől? Ha te csak lustálkodsz, akkor valóban nem marad egy fa sem. (Rágyújt!!)

Hapci: Vidor, még te beszélsz füstől, amikor a te füstölésedtől majd megfullad az ember! (kiveri a kezéből, majd fölkapja a földre esett égő cigarettát és elhajítja az erdőbe!)

Morgó: Hapci, te felelőtlen örült, fölgújtod az erdőt! Így vigyázol a természetre? (utánarohan a ciginek, eltapossa)

Kuka: (Kiabálva, mivel Morgó távolabb van) Morgó, letörne a derekad, ha lehajolnál és fölvennéd azt a csikket? Itt van melletted egy kiváló kuka és ti mégis teleszemtelitek az erdőt! Szép kis természetvédők vagytok, mindegyik csak a másik hibáját veszi észre!

Szende: (abbahagyja a levéltépkedést, kedves hangon) Kuka kedves, te pedig az erdő csendjét teszed tönkre. Légy szíves kedvesen beszélni, mint én, úgy több eredményt érsz el. (Újabb levelet tép le a

mellette levő akácfaáról és tovább számolalgatja:) Szeret, nem szeret, szeret! Szeret! Ezt meg kell örökíteni! (Bicskát vesz elő s ez egyik fához lép)

Tudor: Te Szende, a fának igazán mindegy, hogy haragosan vagy kedvesen tépkeded le a lombját! Szegény fák, még némely bódult szerelmesektől is szenvedniük kell. Mit szólnál, ha egy orangután a te hátadra vésné rá a kedvese nevét?

Látod, én nem élő leveleken számolom ki, hogy szeret-e, hanem (előkap egy köteget ezrest a zsebéből) egy ilyen paklin. (Elkezd rakosgatni kétfelé) Szeret, nem szeret, szeret, nem szeret... De fölösleges is számolni, hiszen hogyan szeretne engem, akinek annyi eszem van, hogy ennyi pénzt tudok keresni. Ráadásul még művelt is vagyok, szeretem a költészetet, különösen Adyt (lenget egy ötszázast), és újabban a zenét is szeretem, főleg Bartókot. (Mutat egy ezrest.)

Hófehérke: Tudor, Tudor, te olyan okos vagy, bizonyára tudod, hogy a nyomor a környezetpusztítás egyik oka, hiszen aki a létéért küzd, nem tudja kímélni a környezetét. Tudod azt is, hogy nem a gazdagság tesz boldoggá, hanem az adás. Mutass példát a nem-fogyasztói boldogságra, a pénzzel segítsd a nyomorgókat és ezzel elkezdtél cselekedni a környezetvédelemért is.

De most már gyertek, fogadjuk a vendégeinket, nézzük, ki milyen jelmezben jött. Kezdjük a jelmezversenyt.

PEOPLE TO PEOPLE

Mint Önök közül már néhányan tudják, utikönyv-sorozatot szerkeszttek egy angol-amerikai kiadónak, amely nem a szokványos turistákhoz szól. Célja az, hogy segítsen kapcsolatot teremteni az utazók és a helyi lakosok között. Minden könyvet egy országnak szentelünk. Olyan emberek százainak címét tartalmazza majd, akik hajlandóak megadni címüket, telefonszámukat, foglalkozásukat, az általuk beszélt nyelvet, és ajánlanak valamit, amit érdemesnek tartanak arra, hogy egy külföldi megtapasztaljon, lásson, halljon városukban, országukban; rövid életrajzi tájékoztatót, és végül kedvenc időöltésüket.

Azok, akik megvásárolják ezt a könyvet az USA-ban vagy Nagy-Britanniában, írhatnak azoknak, akik a meglátogató országban hasonló érdeklődésűek vagy foglalkozásúak (ez különösen előnyös lehet például tudományos szakembereknek vagy újságíróknak). Reméljük, ezen az úton elősegíthetjük mélyebb kapcsolatok kialakulását az emberek között. Ha Ön vagy egyik-másik barátja szeretne részt venni ebben a dialógusban, kérjük, másolják le az alábbi rövid kérdőívet, és kitöltve juttassák el a megadott címre. Terveink szerint a sorozat első kötetei Lengyelországról, Magyarországról és a Szovjetunióról szólnak. Minden észrevételt, javaslatot szívesen fogadok.

JIM HAYNES újságíró
ATELIER A2

83 Rue de la Tombe Issoire
75014 PARIS, FRANCE

1.Név	2.Születési év
3.Cím	4.Város
5.Telefonszám	6.Foglalkozás
7.Beszélt nyelvek	8.Rövid önéletrajz
9.Mit ajánl egy külföldinek városában?	
10.Hobbi, passzió	
11.Kit látna szívesen vendégül?	
12.Ha egy külföldi látogatná meg, milyen ajándékot fogadna el szívesen?	

Forrás: VILÁG

TAVASZI MUNKÁK HÁZKÖRÜLI KERTÜNKBEN

A komposztelés az egyik legfontosabb feladatunk. Vissza kell táplálni a talajba minden szerves hulladékot. Télen elterveztük már, hol gyűjtjük tavasztól a kerti és konyhahulladékokat. Két különböző felárnyékos helyen, vasból készült rácsokkal körülveszünk 1-1 négyzetméternyi területet, s ide kezdünk hordani mindenféle szerves anyagot: télen összegyűlt hulladékokat, konyhahulladékokat, érett komposztból valamennyit oltóanyagként, gyomnövényeket, gyógynövényeket, különböző ásványi anyagokat (pl: zeolit, alginit), nyesdékeket, fűvet (keverni kevés homokkal vagy egyéb hulladékkal), erdei avart, istállótrágyát (baromfi, marha, ló, sertés), gyógynövény preparátumokat (érést segítik). Gesztenye, akác és más nehezen bomló levelek is beleszórhatók, de keverjük másfajta hulladékkal. Csak a közvetlen talajtakarásra nem jók ezek a levelek.

Ez a halom fokozatosan növekszik, mindig azt rakunk rá, ami éppen adódik. Nedvesen kell tartani annyira, hogy ha kiveszünk egy marékot s összenyomjuk, akkor kicsppenjen a víz. Ősszel az előző évben gyűjtött szén-szórjuk a kertünkben, s a helyére forgatjuk az ezévi gyűjtésünket. Fontos nagyon, hogy levegős legyen, ezért is nagyon jó az átforgatás. Nem kell gödröt ásni, hogy a fölösleges nedvesség el tudjon folyni. Ha nincsen vasrács vagy egyéb más határoló eszközünk, akkor egyszerűen rakjuk halomba a különböző anyagokat.

A komposztelésnek nagy környezetvédelmi jelentősége is van. Nagyon sokan égetéssel akarják megsemmisíteni a sok hulladékot s nem is gondolnak arra, hogy ezekre a hulladékokra milyen nagy szüksége van a talaj-

nak. Arra sem gondolnak, hogy komoly levegőszennyezéssel jár az égetés. Mondjuk el környezetünkben, hogyan kell komposztot készíteni, és hogy ez nem jelent több munkát az égetésnél. 1986 június 27-én a Tanácsok Közlönyében megjelent az égetés elleni 21/1986-os minisztertanácsi rendelet. Tízezer forinttal büntethető, aki éget a kertjében. A hatályba lépés 1987 jan. 1. Ausztriában csak előjárásági engedéllyel lehet égetni.

A talajelőkészítés tavasszal könnyű, ha sikkrel ősszel jól előkészítjük.

Gereblyével összeszedjük a takaróanyagként használt növénymaradványokat és a komposztra hordjuk. A talajt jól fellazítjuk agyarkapával vagy kapával. Ahol kemény vagy nagyon gazos, ott fel szoktuk ásni. A komposztot már ősszel széthordtuk, most az a felszíni réteggel elkeveredik.

Később a nagyon tápanyagigényes növényeket glisztahumusszal tápláljuk. A glisztahumusz mi magunk termeljük. Mindenki könnyen készíthet kertjében glisztahumusz vagy biohumusz, ez a legértékesebb talajtápláló anyag.

A vetési és ültetési tanácsokkal kicsit már elkészünk, de mégis van sokminden, amit még hasznosíthatunk. A Biokultúra Egyesület minden évben megjelenteti a Vetési naptárt, amely figyelembe veszi, hogyan hat a Hold mozgása a növényeinkre. Amikor a Hold felfelé mozog két hétig, akkor a növényeinkben a nedvkeringés felfelé erőteljesebb, amikor lefelé mozog, akkor a gyökerek felé hat. Ekkor van

ültetési idő. Ilyenkor jó vetni, palántázni, virágot átültetni, fákat, bokrokat metszeni. Ha nem ültetési időben végezzük a szőlőmetszést, akkor sír” a szőlő, egyébként nem sír”. Ha hitetlenek vagytok, akkor kipróbálhatjátok.

Mit mutat még a vetési naptár (amely évente változik)? A Hold mindig valamilyen csillagkép előtt elvonul. Ez is különböző hatással van növényeinkre, melyeket gyökerükért, levélükért, virágjukért vagy termésükért nevelünk. A naptár jelzi, hogy a kérdéses napon milyen növényekkel kell foglalkoznunk. Nem okoz több terhet a naptárra figyelés és rászoktat egy figyelemre. Jól látható helyre tegyük, s legkésebb amikor megyünk a kertbe, megnézzük, hogy ültetési idő van-e? Ha igen, akkor még megnézzük, hogy gyökér, virág, levél vagy termés nap van-e? Ha például gyökér nap van, akkor a gyökérért természetű növényekkel foglalkozunk, s ezeket ültethetjük is. Ha nincs ültetési idő, de gyökér nap van, akkor ezeket a növényeket gondozzuk, de nem ültetünk. Vagy ha azt látjuk, hogy levél nap van, akkor ezen a napon gondozzuk a sóskát, spenótot, káposztaféléket, ekkor szedünk csalánleveleket. Tehát például retket gyökérnapon és ültetési időben vetem, gyökérnapon gondozom ill. szedem föl.

A leírtak csak teljesen méreg és műtrágyamentes művelés esetén hatnak. Érdemes kísérletezni, pl. retket vetni egymás melletti sorokba gyökér, virág, termés és levélnapokon és ilyen napokon is gondozni. Vetési naptár vásárolható a Biokultúra Egyesületnél, 1051 Budapest, Arany János u. 25.

Kaszpár Márta

Szponzor kerestetik

a Nagycsaládosok Egyesületének (ön-, gyermek- és ifjúság-) Nevelő Kertjéhez

A közel hektárnyi üdülőterület az ön-, gyermek- és ifjúság-nevelést a következő módokon segítheti:

- pihenés (csend, a gyermekeket lekötő környezet)
- elmélyülés (természetközelség, táj, kilátás, csend, egyedüllét)
- testedzés (tó, kirándulás, kerékpározás, kerti munka, pályák, játékok)
- családi együttélés (bensőséges sátorozóhelyek, családi kirándulás lehetőségek)
- kreativitás (játsszóterek, amfiteátrum, nagyterem)
- közösség (közös terek, programok)
- munka (kert, épületkarbantartás, háztartás)
- képzés (terem, elektronikus eszközök, könyvtár, egymást tanítás)
- művészet (irodalom, zene, ének, természet, táj, agyag, kert, színjátás).

A terület ehhez a következő adottságokkal rendelkezik:

- Magán a terület közepén délnyugati domboldal, a dombtetőről szép kilátás.
- Vezetékes víz, villany.
- Közeli (200 m) tó, amelyben úszni, fürdeni gyermekekkel is lehet.
- Közeli (400 m) sziklás hegy gyönyörű kilátással, amely elvonulásra és szemlélődésre kiválóan alkalmas.
- Közeli (500 m) nagy kastélypark szép erdővel, sportpályákkal.
- Közeli (300 m) faluközpont (orvos, gyógyszer-tár, tanács, posta, könyvtár, iskola, templomok, üzletek, művelődési ház, mozi).
- Vonat és buszközlekedés a faluban. Köves út

az üdülőterületig. Távolság közúton Budapest-től 80 km, Székesfehérvártól 19 km, Móról 12 km, Győrtől 70 km, Veszprémtől 50 km, a Balatontól 55 km, a Velencei tótól 30 km.

— Szép kirándulóhelyek, vadrezervátum a közelben (Gaja szurdok, Bakony, Vértes).

Szponzor kerestetik
keresztény nagycsaládos szándékainkhoz:

A Kertben egyszerre több család és ifjúsági csoport is lehet, (konferencia és tanfolyam formák) vagy üdülési jelleggel. A családok és fiatalok nemcsak Magyarországról jönnek, hanem a kisebbségben élő és a nyugaton élő magyarok közül is. S a magyarországi vendégek sem csak szépen élő keresztény családok, hanem válságban lévő családok és fiatalok is.

A magyarság e három csoportjának ill. a válságban lévőeknek megfelelően szervezett intenzív együttéléstől a következő gyümölcsöket reméljük:

1. Annak a pasztorális hatásnak az erősítése, amellyel a szépen élő családok vannak a magyar ifjúság és családok válságban lévő rétegére.
2. A nyugati, a nemzetiségi kisebbségben élő és az itthoni magyarság közti összetartozás erősítése a fiatalok és a családok közti barátságok által.
3. A kisebbségi helyzetben élő magyarok és az itthoni nagycsaládok segítése.
4. A nyugaton ill. kisebbségben élők magyar nyelvének ápolása (pl. gyermekeik számára magyar nyelv-tanfolyamok).
5. A nyugatiaktól való tanulás erősítése, különösen az itthon most alakuló jogállamban és piacgazdaságban szükséges gondolkodásmód és készségek elsajátítása terén.

A terület értékesége nagyobb beruházást, vendégfogadót is indokoltá tenne.

Ezért partnereket (nem pusztán adományozókat, hanem befektetőket) kerestünk.

A Nevelő Kert kialakulását segítő, a Család Alapítványon keresztül adott célámogatások az adóalapból levonhatók.

Az érdeklődést, javaslatokat a szerkesztőség továbbítja.

Építő barátok — International Bauorden

Hosszú évek óta sok külföldről érkezett fiatal kezemunkája van magyar templomok, plébániák, szociális intézmények építkezéseiben. A BAUORDEN több nemzet önkéntes, ingyen munkára jelentkező fiataljaiból állítja össze azokat a 6-8 tagú csoportokat, amelyek a kijelölt munkahelyen 3 hetes turnusokban végzik segítő tevékenységüket szállás, teljes ellátás és műszaki irányítás, valamint anyag és szerszám biztosítása mellett.

Segítséget igényelhetnek pl. nagycsaládosok, szociális vagy egyházi intézmények. Segíteni jelentkezhetnek a németül, angolul, franciául beszélő — az ingyen végző munka közben ingyen nyelvtanulási lehetőséghez és közösségi élményhez jutó —, 18 évet betöltött magyar fiatalok. Az itthon munkát teljesített fiatalokat jövőre külföldi, elsősorban nyugat-európai országokban ténykedő csoportokba osztjuk be.

Bővebb felvilágosítással szolgál, s mindkét fajta jelentkezésre buzdít az ÉPÍTŐ BARÁTOK TITKÁRSÁGA, Boglárnyé Mailáth Edina, BETANIA, Budapest 1091 Üllői út 145. Tel: 147-3055.

TARTALOM

Hogyan állhat egy folyóirat Isten oldalára?	
A jézusi eszme küzdelme az információs hatalommal	2-3
Húsvéti elmélkedés: „Napján az Úrnak, ki feltámadott”	4-5
Versek	4, 11
Diadalmaskodunk az által, aki szeret minket!	
Levelek a börtönből	6
Még a püspök is felnőttként keresztelte meg a saját fiát!	7
A Család Alapítvány	8
Élő Nemzeti Kincs pályázat	7, 8
Erdélyi felhívások	9
Gyász a világ legszebb kertjéért (ETK Öko-sajtószemle)	10
A Föld Napja (Környezetvédelmi világnap)	11
Stratégiai javaslatok a környezetvédelemre	12
Ecotopia tábor és más öko-hírek	12
A Szerelem művészet! A Hajnal Leánya (folytatásokban)	13-14
Kották: Pusztai Sándor, Székely Magda és	
Túrmezei Erzsébet megzenésített versei	15-16
Mese és színező a gyerekeknek: Ózibarack	17-18
A lap ars poeticája, e szám egyik lényegi tartalma németül	19-20
Magyarázat a vasárnapi evangéliumokhoz	21-23
A család megsebesült a totális államban	24-25
Concilium magyar nyelven!	25
Ápolási díj igényelhető!	25
Mit ér az egység, ha Isten a másik oldalon áll?	
Beszámoló az első Katolikus Megújulási Fórumról	26-27
Egyházi sztálinizmus? (magyar sajtószemle)	28
Ki hivatkozhat Jézusra? (külföldi sajtószemle)	29
Önnevelés helyett egymást nevelés: öko héttörpejáték	30
Ki szeretne amerikai vendéget fogadni?	30
Tavaszi munkák a biokertben	31
Ki szeretne külföldiekkel együtt dolgozni?	31
Szponzor kerestetik!	31

A címlap emblémája Magyar Mihály grafikája.

Köszönet az első szám munkatársainak, akik a szó valódi értelmében szolgálták, azaz el-lenszolgáltatás nélkül, néhányan nem egy éjt nappallá téve dolgoztak. (Szerk.)

„Érted vagyok” (Exodus 3,14) Közösségi és családi folyóirat

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Főszerkesztő: Simonyi Gyula
Főszerkesztő-helyettes: Garay András
Szerkesztőség postacíme: Márczi Imre,
1112 Budapest, Márvány u. 14. II.2.
Lapalapító: Család Alapítvány
Számlasszám: 202-10809
Magyar Hitelbank Rt.
Felelős kiadó: Bisztrai György,
az IROTRON Kft. ügyvezetője
Kiadóhivatal: 1476 Budapest Pf.40.
Előfizetési díj 1990. évre
(4 szám, postaköltséggel együtt): 140 Ft.
Az egyes számok ára terjesztőnél: 29 Ft.
Előfizethető Kaszap István címén:
2119 Pécel, Mikszáth K. u. 10.
Készíti a Vörösmarty Nyomda
Felelős vezető: Papp Károly igazgató
Cím: Székesfehérvár, Irányi D. u. 6. 8000
ISSN: 0865-8021
1044744

Kedves közösségi vagy közösséget kereső testvérünk!

Hivatásunk, közösségi és családi életünk segédeszközének szánjuk ezt a lapot. Sok magyar közösség lelki-szellemi életéből nagyon értékes lap születik. Szeretnénk, hogy távolabbról is meglássanak s azt mondják magukban: „Odamegyek és megnézem ezt a csodát, miért nem ég el a bokor?” (Exodus 3,3); — és Istenre találjanak. Az Ő rejtélyes nevének egyik lehetséges jelentését (nem Isten nevét magát!) tettük lapunk címévé: „ÉRTED VAGYOK” (Exodus 3,14). Ez kifejezi az Ő szeretetét és az Ő általa elének tűzött célt is.

Lapunk „katolikus” — a szó egyetemes értelmében: tiszteli az emberiséget, a szeretetet minden vallásban, meggyőződésben, és nem idegen tőle az élet semelyik területének kultúrája: a személyiség, a család, a közösségi, egyházi és társadalmi élet minden oldala helyet kaphat benne.

Lapunk független, becsületes törekszik lenni: „igazat mondasz, az Isten útját az igazsághoz híven tanítod, nem vagy tekintettel senki személyére, mert nem igazodol emberi tekintélyhez” (Mt 22,16) — így jellemezték Jézust.

A lap az „ingyen kaptatok, ingyen is adjátok” (Mt 10,8) szellemében szerzői honoráriumot nem váró írásokat közöl. A szerkesztőség tagjai is ebben a szellemben dolgoznak. A lap esetleges jövedelmét a Család Alapítvány a szegények javára fordítja. Környezetkímélő ökopapíron jelenik meg.

Várjuk és köszönjük a közlésre szánt anyagokat. Kérünk, ha tőled vagy rólad megjelenik valami, küldj egy másolatot (a pontos megjelenési adatokkal!) sajtószemlénk számára. Csak azt tudjuk közölni, amit az érintettek eljuttatnak hozzánk. Szívesen fogadunk grafikákat, képeket, fotókat és témáinkhoz illő humort, karikatúrákat, valamint eszméinkhez illő hirdetések.

Várjuk és köszönjük a szerkesztőséget segítő munkákat. Keresünk fordítókat (pl. román, szlovák, orosz, horvát nyelvről ill. nyelvre is); tudósítókat, riportereket (mely eseményeknek, mely témáknak járnál utána?); szemlélőket (tartsuk kezünket a magyar szellemi élet ütőerén!)

A lap értelme, hogy eljusson mindazokhoz, akiknek életét bőségesebbé teheti. Ha értékesnek találod, ajánld másoknak, fizess elő másoknak ajándékként.

Aki a laphoz 3000 Ft támogatást ad a lapalapító, a Család Alapítvány számlá-

jára, az ingyen kapja a lapot, annak egész főnállása alatt. (Szám: 202-10809 Magyar Hitelbank Rt. Bp.V., József A. u. 5—7. A csekkre kérjük ráírni: ÉRTED VAGYOK.) Az Alapítványnak befizetett összeg a SZJA adóalapból levonható!

A lap szeretné szolgálni a magyarországi közösségek kapcsolatát az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai, délvidéki, valamint a nyugati magyarokkal. A lap terjesztésénél gondoldj rájuk. Gondoldj a munkatársaidra, iskolatársaidra, rokonaidra; más mozgalmakbeli ismerőseidre, más felekezeti ismerőseidre is. Fontos, hogy a közösségek mondanivalója eljusson hatékony emberekhez: a terjesztésben gondoldj a papokra, írókra, művészekre, nevelőkre, újságírókra, képviselőkre, döntéshozókra, vezetőkre, stb.

Nagyobb példányszám igénylése esetén terjesztői kedvezmények!

Szeretnénk elérni a kereső, de közösségre még nem talált embereket. Ezért — megfelelő részvételért — keresünk terjesztőket (pl. kollégiumokban, főiskolákban, középiskolákban, kórházakban, munkásszállásokon) és rikkancsokat (pl. templomok előtt, utcán, nagyobb összefüveteleken való árusításra).

Gyógyítsuk együtt a Jóhírrrel a világot!